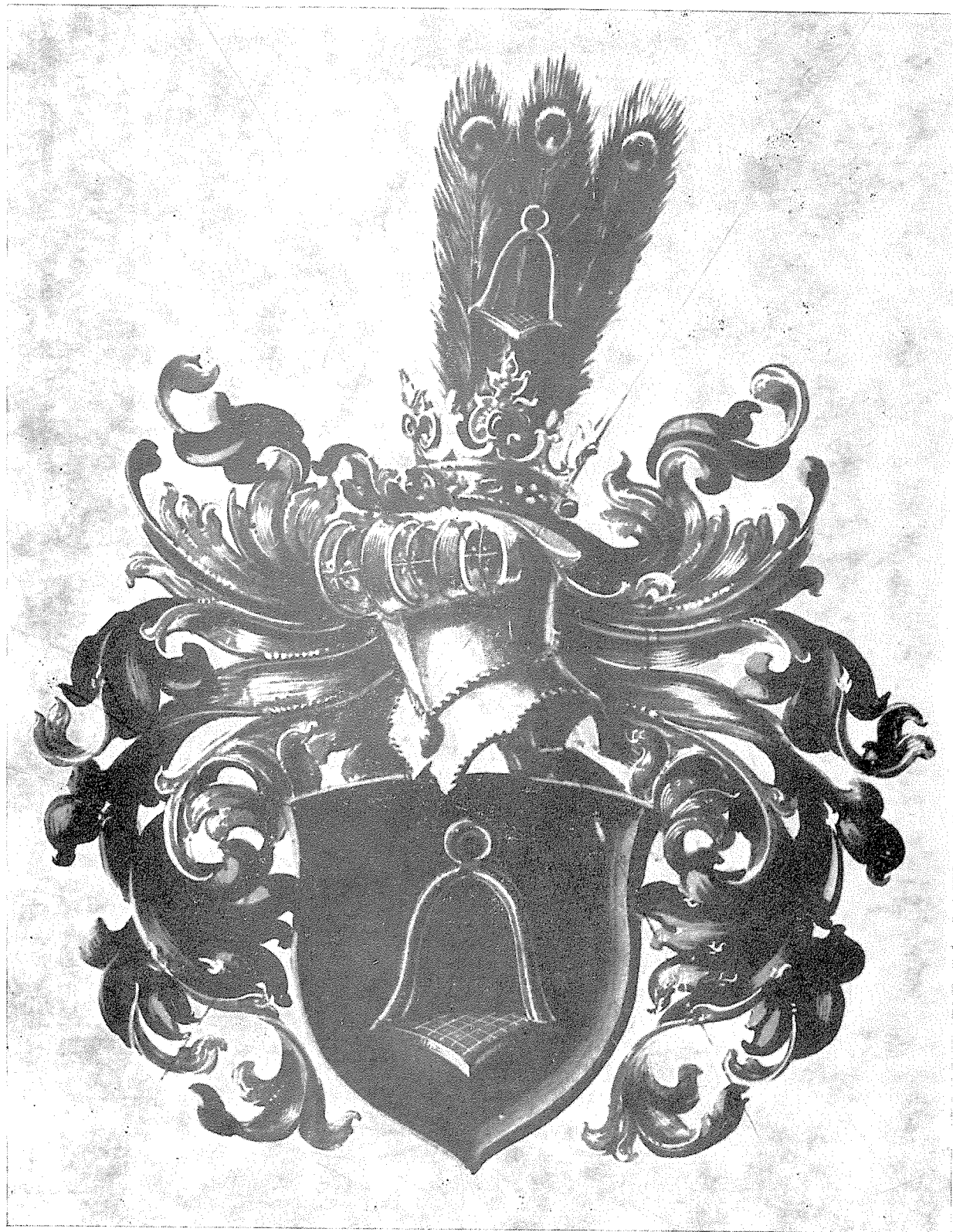

VÁCLAV ELZNIC

Renobilitační procesy pražské

OSTRAVA 1986

Václav Elznic

Renobilitační procesy pražské

O B S A H

	Strana
Šlechtictví a renobilitace	5
Právní podstata procesů	6
Technika padělků	7
Vznik aféry	9
Případ ryt. Aloise Müllera z Mildenerka	10
Křivé svědectví JUDr. Aloise Hrdličky	14
Případ ryt. Petra Antonína Šlechty ze Všehrd	15
Šlechtův II. proces	16
Případ Josefa Mejtského	17
Mejtský — spisovatel	19
Případ Jana Vašáka	19
Vašákův porotní proces	22
Případ JUDr. Antonína Růžka rytíře z Rovnéhc	23
Případ Christiana Brücknera	25
Neznámí pachatelé	25
Falza Krušinovská	26
Případ Adolfa Řídkého	27
Porotní případ Vojtěcha Krále z Dobré Vody	27
Zrušení šlechtických titulů, erbů a predikátů	29
Regesta z fondu „Šlechtický archiv“ v SÚA	29
Závěr	32
Poznámky	33

Na titulní straně: erb ze zrušeného renobilitačního diplomu Rašínů

Na zadní straně obálky: zrušený renobilitační diplom Vaváků

Od počátku 12. století nalézáme u nás feudální společnost rozdělenou na šlechtu vyšší a nižší, t. j. pány a vладыky, a lid prostý, nesvobodný. V dalším století se pak objevil třetí stav, městský, který sice šlechtici nepovažovali za sobě rovný, nicméně byli měšťané lidmi osobně svobodnými. Jelikož čilým obchodem rychle bohatli, sami pracovat nemuseli, pronikali často mezi vладыky, a naopak zchudlí šlechtici si brali za manželky bohaté měšťky.

Příslušníci panského stavu žárlivě střežili svá oprávnění k vykonávání vyšších úřadů zemských (purkrabství pražské, hofmistrovství zemské, maršálství zemské, komorství zemské, súdství zemské a kancléřství), zatímco k přední povinnosti vладыků (později rytířů) patřila ochrana státu, jeho hranic i vnitřní bezpečnost, ale též úřad purkrabí karlístejnského, (vždy jeden rytíř a jeden pán), písaře zemského, podkomořího, purkrabí kraje Hradeckého, správce hradu Pražského, velitele tělesné stráže (trabantů) a velitele stráže zámecké. Také v úřadě komory české bylo osm členů stavu rytířského a podobně i menší soud zemský byl osazován osobami rytířskými. Společným právem obou stavů byla účast na zemském sněmu a soudu.

Základním civilně právním ustanovením všech zřízení zemských byla otázka dědická. Potomek z řádně poslého manželství dědil po svém otci nejen statky pozemské, ale i rodové jméno s predikátem a erbem. To platilo bez výhrady pro vyšší šlechtu. Stav rytířský byl již za starých časů omezen tím, že ten, jehož král obdaroval erbem, může a smí nésti titul „slovutný panoše“ až do smrti a jeho dědicové až do 3. kolena. Takže teprve vnuci obdarovaného mohli žádat o přijetí do stavu rytířského s titulem „urozeného a statečného rytíře“. Obnovené zřízení zemské z r. 1627 změnilo sice stará ustanovení v základech, nicméně i nyní zůstal článek A 23 zřízení zemského z roku 1549 v platnosti s tím, že vnuci obdarovaného se bez žádosti stali členy rytířského stavu ipso iure.

Nelze pominout i další omezovací podmínky stavů všeobecně platné, podle kterých žádný nobilitovaný nesměl držet šosovní majetek,¹⁾ vykonávat městskou živnost apod., jak přikazovalo sněmovní usnesení z r. 1497. Jelikož ale chudší nebo zchudlí rytíři si nemohli vždy najít vhodnou „službu“ ani ve vojsku, byli nuceni k provozování městských živností chtě nechtě, neboť stále dělení poplužních dvorů vedlo nakonec k jejich prodeji. Dokladů o zchudnutí české šlechty, zejména po bělohorské konfiskaci, máme v deskách zemských tisíce. Tak např. snacha popraveného Kašpara Kaplíře ze Sulevic přišla konfiskací a drancováním vojsk v Praze o celé své jmění, takže své děti neměla ani čím odít a téměř žebrotovala se musela žít.²⁾ Také v pamětech Mikuláše Dačického z Heslova čteme k roku 1620: „Jindřich, syn nebožtíka pana Václava Vlka z Kvítkova, jenž sídlem byl na Sedlově, ... vešel v bídu a nouzi až do žebroty, a tak se toulaje, život svůj tu v Horách Kutných dokončil.“³⁾

Ale chudli i členové panského stavu a stávali se vладыky. Tak např. víme, že pan Boreš z Oseka ze slavné panské rodiny již r. 1434 bojoval u Lipan pěšky, a přesto zůstal v panském stavu.⁴⁾

Nový stupeň tzv. prostého šlechtictví s predikátem a předložkou „z“ (von) zavedlo Obnovené zřízení zemské. Proto od 17. století počínaje bylo v zemích rakouských pět stupňů šlechtictví:

1. prosté šlechtictví (šlechtic z ... nebo Edler von ...),
2. stav rytířský (z býv. vладыků),
3. stav svobodných pánů (baronát),
4. stav hraběcí,
5. stav knížecí.

Kromě starých šlechtických hodností a predikátů bylo možné nabytí šlechtictví zásadně jen povýšením císařem nebo uznáním zahraničního šlechtictví, nebo nabytím nějakého tuzemského řádu, s kterým bylo šlechtictví spojeno. Výjimku tvořilo pouze přenesené šlechtictví na manželku, na manželské, legitimované nebo adoptivní děti. Císaři (v nesporném případě ministerstvu vnitra) náleželo i uznání starého zděděného šlechtictví v renobilitačním řízení. Podle nařízení Marie Teresie ze dne 12. ledna 1757 mohlo být uděleno prosté šlechtictví každému důstojníkovi na vlastní žádost, který 30 let nepřetržitě sloužil se zbraní v ruce.

Pokud se týče šlechtického povýšení za udělení řádu, pak

1. za vojenský řád Marie Teresie za vynikající válečné činy náležel žádajícím držitelům všech jeho tříd baronát;
2. za královský uherský řád sv. Štěpána přináleželo povýšení na barona, avšak ze zvláštní milosti císaře i na hraběte;
3. za rakouský řád Leopoldův náleželo povýšení jako za řádu Železné koruny;
4. za řád Železné koruny mohli komandéři nebo držitelé II. tř. být povýšeni na barony, držitelé III. tř. na rytíře.

Průkazem šlechtictví podle patentu Marie Teresie z 31. 5. 1766 byl rodový vývod vyhotovený na pergameni, podepsaný a zpečetěný čtyřmi vyššími šlechtici. Teprve po zkoušce filiace a průkazů šlechtictví nabytí rodový vývod platnosti. Dnes již nemá význam uvádět podrobnosti předpisů o průkazech, jako bylo manželské zplození a stejnorodost rodičů, jakož i původ všech jejich předků. Dříve postačoval průkaz 8 šlechtických předků (děda a báby ze strany otce a matky), později byl žádan průkaz 16 předků i více.

Stávalo se však, že později narozený potomek nemohl z nejrůznějších důvodů doložit svůj šlechtický původ, neboť jeho předkové titul i erb odložili, anebo přišel v zapomenutí, nebo dokonce je úmyslně přestali užívat. Typickým příkladem byl Jakub Berka z Dubé (zemř. r. 1730), narozený již v exilu z matky Doroty z Elsnic, syn Abrahama Berky z Dubé,⁵⁾ který z lásky k Markétě Nestonové se v městě Kampen naučil řemeslu ševcovskému a vzdal se šlechtického stavu; jeho potomci se pak psali prostým příjmením Duba.

Nejčastějším případem a důvodem bylo zchudnutí české šlechty po bělohorské konfiskaci, kdy její příslušníci se z bída a nouze ujímali poddanských kmetických statků. Jejich potomci pak byli vrchností klasifikováni jako poddaní; rovněž katoličtí duchovní je při

sňatcích s kmetičnami (selkami) zapisovali do matrik bez predikátu. Zvláštní skupinu postižených tvořili ti, u kterých ke ztrátě nebo zničení diplomu a jiných dokladů došlo ve válce, při požáru, povodni nebo jiné živelní pohromě.

A proto, když dvorní dekret ze dne 12. října 1840 č. 5592 uvolnil hráze těm, kteří se pokládali být potomky starých českých rodů s tím, že mohou žádat o obnovení starého zděděného stavu, erbu i predikátu, chopili se této příležitosti. Podmínky k tomu byly vcelku příznivé, neboť takovému probantu postačil pouze důkaz, že je přímým potomkem svého šlechtického předka, tudíž v první řadě o jeho povýšení, anebo důkaz oprávněného užívání šlechtického titulu. Podle patentu z 16. října 1800 byly platným důkazem (kromě zachovaného diplomu) též úřední listiny dokazující, že probantův otcovský předek měl hodnost nebo úřad, který podle zemských zřízení mohl zastávat jen šlechtic, nebo že takový předek koupil šlechtický statek zapsaný v deskách zemských.

Napsal jsem již jinde,⁶⁾ jak na zlomu posledních dvou století zachvátila některé vrstvy obyvatel v Čechách nezdolná touha, aby se společensky vyrovnaly anebo aspoň přiblížily těm, kteří patřili k privilegovaným vrstvám monarchie, honosícím se šlechtickými tituly. Tuto vrstvu v národě tvořila bohatá nebo aspoň bohatší maloburžoazní skupina vyšších úředníků, velkoobchodníků, továrníků a jiných podnikatelů, kteří neváhali v tomto směru obětovat čas a zejména peníze. O ty je však většinou připravili (jak se záhy ukázalo) jednatelé, kteří za tučnou odměnu slibovali svým klientům obstarání renobilitačních dokladů i tam, kde vůbec nebyly. Tito tzv. genealogové zřejmě využívali procedurálních neznalostí svých zákazníků ve věcech renobilitačních ku svému prospěchu.

Nedá se ovšem říci, že by uchazeči o zděděný šlechtický stav a titul byli vedeni jen touhami společenskými. V úvahu tu přicházela i stránka finanční, ryze spekulativní, neboť takové získané šlechtictví zakládalo nárok na různá stipendia pro tohoto „novošlechtice“, resp. jeho děti. Seznam všech 26 šlechtických nadací v zemích Českých jsem uveřejnil již v roce 1972.⁷⁾ Jejich výnosy sloužily většinou sociálním účelům nemajetné šlechty, ačkoliv mezi jejich poživateli byli i vysocí státní úředníci, advokáti apod. Takové podpory, zejména pro studující mládež, nebyly často malé. Tak např. pro děti českých rodů byla významná zejména nadace Jana Petra Straky z Nedabylic s ročním stipendiem 600 zlatých pro studující na universitě a 500 zlatých ročně pro středoškoláky. Po vystavění Strakovy akademie r. 1898 zde mělo 80 studujících obou národností celé zaopatření. A to již byla velmi lákavá vyhlídka pro renobilitační snahy.

A tak se pojednou na konci 19. stol. objevila v Praze hned celá skupina jednatelů — genealogů, kteří různými cestami nabízeli potenciálním zájemcům své služby, slibující za patřičnou (a nikoliv malou) odměnu obstarání potřebných renobilitačních dokladů. Jejich pozornost upoutávala zejména známá jména z historie české šlechty (např. Vavákové, Maternové, Trmalové, Holejšovští, Nebeští, Šlechtové, Rašínové, Písečtí, Krušinové atd.), kde tušili zájem, který postižené stál v průměru kolem 5000 zlatých rakouské měny. Ale např. známý tzv. genealog J. Mejtský měl od bratrů Etrichů slíbeno 16 000 zl., Alois Müller od Dr. Mettala

dokonce 20 000 zl. Byly to značné sumy uvážíme-li, že v té době měl začínající učitel měsíční plat 30 zl, a jak svědčil Dr. Růžek, i on měl jako jurista a soudní praktikant stejný plat. Sto zlatých měsíčně pobírali již vyšší úředníci. A 20 000 zlatých byla cena selského statku.

Zlákání vidinou značných výdělků, vrhla se většina tehdejších genealogických agentů na výrobu falešných dokladů tam, kde v rodokmenech vznikaly mezery v důsledku chybějících originálů. A tak v poměrně krátkém čase byly matriky, zemské desky, pozemkové, městské a jiné veřejné knihy zaplaveny několika sty padělků a fals, které pak Zemský co trestní soud v Praze kvalifikoval jako falšování veřejných listin podle §§ 197 a 199 lit. d trestního zákona č. 117 z 27. 5. 1852.

PŘÁVNÍ PODSTATA PROCESŮ

Zemský co trestní soud v Praze vycházel z uvedených ustanovení §§ 197, 199 lit. d a názoru, že žalovaní jsou obviněni toliko proto, že paděláním a falšováním byly různé úřední osoby uvedeny v omyl a tím stát trpěl nebo měl trpět škodu při udělování šlechtictví. Stát tu chrání průvodní sílu veřejných listin svou autoritou, kteréžto právo je neocenitelné (nelze jej vyčíslit). Kromě toho soudu přináleží právo posuzovat a soudit jen věci žalované, nikoliv rozhodovat o škodách třetích osob, které je proto nutno odkázat na pořad civilního práva. Soud kromě toho vyslovil názor, že na kvalitě či zdařilosti padělků a fals nezáleží.

Již na samém začátku je třeba upozornit na právní výklad pojmů „falšování (fals)“ a „padělků“ a mimo to i tzv. krycích fals. Falšováním se rozumělo pozměnění jinak pravého textu např. přeškrtnutím, vpisem, doplnkem původního textu, vyškrabáním (razurou) apod., kdežto padělkem veřejné listiny se zde nazývá podvrh celého samostatného zápisu. Falšováním se tudíž mění původní smysl znění, což pochopitelně platí i o opisech, do nichž byla vpašována nebo naopak vynechána slova v originálech se nenacházející, které ale přes to byly řádně vidimovány (ověřeny).

Jiným zcela zvláštním případem byla tzv. „krycí falsa“, kde falzátor vyhotovil nebo zfalšoval listinu, která sice neměla průkazní moci v renobilitačním řízení, ale sama o sobě naznačovala věrohodnost jiných fals buď obsahem nebo podobností písma. Takovým příkladem byl např. původní list Veroniky z Lipé (16. stol.) císaři Ferdinandovi I.⁸⁾ ve věci Regny, manželky Jana Vaváka z Nové Vsi „přítelkyně mé...“, kterážto poslední slova se nacházejí na razuře místo původních slov „poddané mé...“. Krycím falzem je i listina č. 1684/2 téhož archivu v Kutné Hoře, v níž slovo „poddaného“ (týká se téhož Vaváka) je zakryto černou skvrnou a domicil „z Nové Vsi“ je přepsán na predikát „z Vlkova“. Jestliže byl obžalovaný i v tomto případě ze zhotovení krycího falza usvědčen, pak musel být uznán vinným podle citovaných paragrafů, avšak z podvodu nedokonaného, jelikož nebylo zjištěno, že by nobilitační úřad

byl uveden v omyl, jestliže tento falzifikát mu nebyl předložen jako doklad v řízení.

Všichni padělatelé se proti rozsudkům odvolávali namítajíce v první řadě příslušnost zemského či trestního soudu, neboť jestliže žalovaní zhotovili falza s úmyslem poškodit své zákazníky, pak spadá věc do působnosti porotního soudu jako podvod podle § 205 trest. zák., neboť ve všech případech přesahuje škoda 600 korun. A proto také Dr. Freund, právní zástupce Jana Vašáka, namítal, že jestli žalovaný dělal falza s úmyslem poškodit své zákazníky, nemusel mít a neměl úmysl poškodit nějak stát. Klienti mu zaplatili celkem 34 580 zlatých v domnění, že obdrží doklady pravé. Opatřil-li žalovaný však doklady padělané, dopustil se podvodu, a jestliže škoda přesahuje 600 korun, náleží celý proces soudu porotnímu. Naproti tomu Alois Fr. Müller staví celou věc ve své obhajobě takto: „Stát žádnou škodu netrpí, poněvadž buď stát udělené šlechtictví zruší, a tím samo sebou veškerá škoda odpadá, nebo je uzná a nobilitovaným osobám je ponechá, a tím sám dokáže, že vůbec žádnou škodu netrpěl.“

K námitkám obžalovaných o pochybnostech charakteru „veřejných listin“ zejména staršího data musel soud zkoumat, zda takové listiny v době udánlivého zápisu takový charakter příslušel, ať šlo o matriky, desky zemské, dvorské, nebo desky svobodnické, pozemkové nebo městské knihy.

Je nesporné, že všechny matriky křtů, oddavek i úmrtí od vydání patentu císaře Josefa II. z 20. února 1784 jsou listiny veřejné. Totéž platí i o jejich výpisech. Ale jelikož již koncilem tridentským z r. 1563 bylo katolickým farářům uloženo vésti tyto matriky, lze je proto považovat za listiny veřejné, zejména když r. 1605 byla usnesení tohoto koncilu recipována v Čechách pražskou arcidiecézí. Podle dvorského dekretu z 15. ledna 1787 jsou křestní, oddací a úmrtí matriky listinami veřejnými.

Že i desky zemské jsou listinami veřejnými, je naprosto jasné, neboť již Vladislavské zřízení zemské z roku 1500 upravuje jejich vedení soudními zemskými úředníky v mezích jejich úřední pravomoci. Také obnovení zřízení zemské Ferdinanda II. ponechává ustanovení o deskách zemských v původní platnosti, přiznávající jim charakter veřejných listin do roku 1848, kdy stavovské zřízení v Českých zemích zaniklo.

Rovněž i městské knihy nutno považovat za veřejné listiny, neboť v rámci vlastní soudní pravomoci byly určeny k zápisům soukromých smluv, koupí, směn a cessí, exekucí, citací, rozsudků apod., ze kterých podle ustanovení obnoveného zřízení zemského z roku 1627 mohly být vydávány vidimáty (ověřené opisy).

Pokud se týče pozemkových knih, byly poměry již od Vladislavova zřízení z r. 1500 obdobné s tím rozdílem, že gruntovní knihy v době poddanské vedly soudy patrimoniální. Ani obnovené zřízení zemské, ani Deklaratoria z r. 1640 (což byly dodatky a výklad zřízení zemského) v tomto směru nic nezměnily, pouze trestní pravomoc feudálů nad poddaným lidem byla omezena. Proto všechna právní jednání věcí poddanských zapsaná v gruntovních knihách nutno považovat za listiny veřejné. To platí samozřejmě i o nových pozemkových knihách založených r. 1874 v Čechách i na Moravě, které nahradily staré gruntovní knihy.

K tomu by bylo třeba říci, že falšování a padělání listin vůbec, je prastarého původu. I z naší národní historie nové doby lze nalézt řadu fals. Jedním z nejznámějších je případ ze života Petra Voka z Rožmberka (1539–1611). Na jeho přímluvu a doporučení potvrdil Rudolf II. stav rytířský radovi domu Rožmberského Theobaldu Hockovi z Zweibrucku a jeho strýci Janovi 30. prosince 1607, kteří se vykázkali falšovanou listinou psanou na pergameně a potvrzenou 6. dubna 1548 císařem Karlem V. Že v ní bylo původní jméno vyradřováno a přepsáno na oba Hocky, nikdo nepoznal. Teprve když mezi nimi nastaly různice, Jan před svědky obvinil r. 1618 Theobalda, že roku 1610 jako rada pana Voka z Rožmberka zfalšoval jeho závěť ve svůj prospěch, neboť „pečetě, kteréž na šňůře hedvábné bílé a červené skrze týž kšaft protažené přitisknuty byly, odňal, a potom tři archy psané z něho vyňal a jiné na místě nich psané vložil“. Rozsudek na zemském sněmu byl krátký: „Z těch a takových příčin jest v pokutu o falešnicích zřízení zemským vyměřenou upadl a hrdlo ztratil.“ Jedině politické a válečné zmatky nastalé po r. 1618 mu zachránily život.⁹⁾

TECHNIKA PADĚLKŮ

Vyhotovení rodokmenu k filiačním účelům nebyl úkol nijak snadný, mělo-li být nesporně prokázáno, že probant (žadatel) o obnovení starého zděděného šlechtického stavu pochází od jednoho z otcovských předků — šlechtice. Když nebylo možno takový filiační doklad nalézt, musel se „vynalézt“.

Práce v archivech, v úřadu desk zemských a na farchách narážela na přítomnost a ostrahu správců těchto archiválií, avšak ta nebyla vždy na výši odpovídající jejich významu. Proto falzátoři používali ke svým machinacím chvilkové jejich nepřítomnosti, aby mohli vpis (např. predikátu), škrtnutí nehodícího se textu a jeho přepis (např. jména, data apod.) nebo celý příspěvek na originálu nepozorovaně provést. Někdy byl falzátor nucen k razeře (vyškrabání) slov nebo části textu, aby její místo vyplnil novým textem účelu se hodicím. Tím došlo ke změně významu původního zápisu falšováním.

Jestliže šlo o vyhotovení celé nové zanášky, zpravidla s delším textem, nebo celého nového dokladu na volných stránkách knihy (falzátoři používali často i volného místa na konci popsané stránky), pak nezbylo nic jiného, než opatrně vyříznout z knihy příhodný list a vyhotovit padělek doma; načež při další návštěvě archivu zase list opatrně do knihy vlepil. Tím se lišil padělek od falza.

Nejobvyklejší způsob „zametání stop“ z obavy před možným prozračením fals nebo padělků byl ten, že pachatel si nechal úředně ověřit opis takto stvořeného originálu, který pak po krátkém čase z knihy zase odstranil. Tím ani znalci písma nemohli při soudním přelíčení jednoznačně potvrdit, že pan X. Y. je pachatelem, nýbrž pouze, že jej možno za pachatele považovat, neboť měl na tomto falzu či padětku zájem, nechal jej sám vidimovat a tudíž měl z něho užitek.

K technice padělků by bylo ještě třeba připomenout, že když pachatel nenalezl v knihách příhodné volné místo, vložil nebo vlepil mezi příslušné stránky tzv. „vlepky“, t. j. padělky na zvláštním kusu papíru.

Úloha znalců z oboru paleografie nebyla ve většině případů obtížná, neboť znalci písma porovnávali vždy jen místa označená vyšetřujícím soudcem. Ale i ten měl usnadněnu svou úlohu, neboť okruh padělatelů nebyl tak značný a mimo to vycházel z archivních materiálů šlechtického archivu ve Vídni, zřízeného zde roku 1835 ještě při spojené česko-rakouské dvorské kanceláři, který přešel r. 1848 do nově zřízeného ministerstva vnitra. Roku 1920 při spisové rozluce česko-slovensko-rakouské byla do Prahy postoupena i část registratury, pokud se týkala českých zemí. Celkem 2218 kartonů, které nyní archivuje Státní ústřední archiv v Praze, a mezi jinými šlechtické nadace (karton 1–24), osobní šlechtictví (kartony 25–52), udělování znaků městům a církevním institucím (kartony 53–59). Viz pozn.⁷⁾

Znalci z oboru paleografie byli téměř ve všech případech Dr. Ladislav Klicman, c. k. archivář, a Dr. Gustav Friedrich, docent na čes. universitě v Praze, oba absolventi Institutu für österreichische Geschichtsforschung ve Vídni. Kromě nich byli přizváni i znalci z oboru chemie Dr. Vilém Gintl, profesor německé techniky v Praze, a prof. August Bělohoubek z české techniky tamtéž, neboť v některých případech (zejména Vašákových) byla falza tak dokonalá, že i znalci z oboru paleografie je nemohli odlišit od originálů.

Skutečné padělky však prozrazovaly zejména vnější znaky písma tím, že barva inkoustu byla jiná, než měly okolní zápisy, padělatel se snažil napodobit víceméně zdařile staré písmo; pravopis byl odlišný, pisatel neznal starý způsob datování, genealogické údaje byly často jen smyšlenkou, text měl ve většině případů formu předchozích zápisů, a pokud takový nenalezl, byl v té době neobvyklý. Nakonec znalci v četných případech zjistili, že zápisy chyběly v indexech, ačkoliv byly třeba i z 19. století.

Jak neodpovědně pracovali i mistři svého oboru, vidíme opět na případě Vašákově, který v padělku v deskách zemských, kvatern č. 112 (registra starostova práv vedení modrá od r. 1643, fol. F 25 p. v. a F 26 p. r.) píše: „v pátek po neděli JUDICA 14. Martii leta 1642“, ač pátek po této neděli r. 1642 připadl na 11. dubna, tedy téměř o měsíc později. Taková hrubá chyba v datování byla pro písaře desk zemských nemyslitelná, neboť datování podle svátků byla pro něho věc zcela běžná.

Týž udělal stejnou chybu v knize smluv svatebních Starého Města pražského od r. 1579, kde na listě 264 píše: „feria 4 die a.Bartelomaie 24. Augusti“, ¹⁰⁾ avšak 24. srpen roku 1649 nepřipadl na středu (feria quarta), nýbrž na úterý. Tento zápis je doslovně opsán (s výjimkou jmen) podle zápisu na fol. 260.

Ani další doklad nesvědčí o přílišné svědomitosti Vašákově, když padělal v matrice III. řím. kat. fary v Líbeznici zápis křtu hr. Rudolfa Kořenského z Terešova dne 28/30 srpna 1729 na vloženém lístku. Dítě se narodilo zde 6 dnů po sňatku rodičů ve Vídni. Titulů zde uvedených nabyl otec až roku 1737 a manželé byli bezdětní. Když roku 1749 psala paní hraběnka svůj testament v 60 letech svého věku, neměla o svých dětech ani ponětí. Ale ani to není v šlechtické historii

vídeňského ministerstva vnitra rekordem, neboť je znám případ, kdy v jednom rodokmenu tímto ministerstvem uznaném zemřela prabába jistého hraběte ve věku dvou let a zanechala potomstvo. A proto nás ani nepřekvapuje Müllerovo falsum, resp. padělek, v němž pětiletý Mettal zanechal potomstvo, anebo když Pavel Mettal se podle něj narodil dvakrát: jednou byl křtěn u Sv. Mikuláše v Praze 13. října 1697, podruhé za 18 dní nato v Tmáni. A za tyto „originály“ zaplatil zemský a říšský poslanec, velkostatkář Otton Mettal 20 000 zlatých.

Soud při svém rozhodování přihlížel však také k tomu, zda šlo o zločin podvodu dokonáný, nebo zda zločin nebyl dokonán, když:

- a) veřejná listina byla sice padělána nebo falšována proto, aby jí bylo co dokladu použito, ale k jejímu užití nedošlo,
- b) nebo taková sice předložena byla, ale k jejímu posuzování zatím z jakýchkoliv důvodů nedošlo, takže žádný úřad v omyl uveden nebyl.

Dále i při prokázaném falzifikátu nebo padělku musel soud zkoumat, zda nedošlo k promlčení zločinu i trestu podle § 227 tr. zák., a tím i zproštění viny podle § 259 odst. 3 téhož zákona. Kromě nepromlčitelného zločinu vraždy stanovil rakouský trestní zákon maximální promlčecí dobu 10 let, avšak podle § 202 stanoví za zločin podvodu podle ustanovení §§ 197, 199 tohoto zákona žalář od 6 měsíců do 1 roku, za přitěžujících okolností žalář a dobu promlčecí maximálně 5 let.

V případě podvodu Dr. Růžka došlo k zajímavému střetu náhledů veřejného žalobce a soudu. Soudní dvůr totiž nesdílel náhled žaloby, že by falšování veřejných listin bylo deliktem durativním, t. j. že by trestní čin trval po celou dobu zápisu ve veřejných listinách, čili od samého začátku, kdy byl zápis vyhotoven, až po okamžik, kdy byl poznán. Podle náhledu soudu je třeba zločin padělání považovat za dokonáný až v tom okamžiku, kdy padělku bylo použito, neboť teprve tehdy mohly být státní orgány uvedeny v omyl; nemohly být přece uvedeny v omyl v něčem, o čemž vůbec nevěděly. Je sice pravdou, že každý, kdo do padělané nebo falšované listiny nahlédne, je uveden v omyl, ale chybí zde další podmínka uvedená v § 197 tr. zák., že by tím měl trpět škoda. A veřejný žalobce stíhal tehdy pachatele jen pro škody, které měl stát trpět na svých právech odkazuje jejich klienty na pořad práva soukromého.

K technice provedených fals a padělků zbývá ještě dodat několik vět. Zmínili jsme se již o tom, že v naprosté většině se pachatelé snažili zakrýt svůj čin napodobením písma starých písařů, ale např. nejstarší z nich, Kristian Brückner, nedbal ani té opatrnosti a přípisky nebo padělky psal svým rukopisem a obyčejným inkoustem. A jelikož neuměl dobře česky ani mluvit ani psát, jsou jeho falza často úplnými nesmysly.

Ostatní falzatoři byli již opatrnější, a jak zjistili soudní znalci z oboru chemie, byli i vynalézavější. Aby vzbudili zdání starého písma, používali k svému účelu jako psacích pomůcek brk i ocelových per, ačkoliv ta byla prvně patentována až roku 1808 Angličanu B. Donkinovi. Daleko důležitější roli hrály barvy a in-

kousty, které měly budit zdání starobylosti písma. Byly to: železitý inkoust duběnkový, kampeškový, sepie kolorovaná, sepie římská nebo směsí obou, měnící se jen účinkem chlornatanu sodného nebo spolu s kyselinou solnou; dále to byl alizarinový moderní inkoust, umbra s kolínskou hlínkou (mající hnědý pigment), siena (s pigmentem rudohnědým), krapp (s pigmentem hnědým) a nakonec Indelible Brown Ink. vynalezený v Anglii r. 1836, hnědý skoro černý, nesmytelný ani vodou, ani kyselinou solnou, amoniakem, ani chlornatanem sodným; písmo změklo jen alkoholickým louhem draselným. Je to roztok šelaku a boraxu s přibarvením sepií nebo podobnými karboluminovými látkami.

A tak nakonec zbývá jen se zmínit o osobách, které všechny případy falšování a padělání veřejných listin a knih vyšetřovaly a soudily, jakož i o těch, kteří jako pachatelé byli podle §§ 197, 199 lit.d uznáni Zemským co trestním soudem vinnými.

Předseda soudu:

Dr. Štolla, vrchní soudní rada.

Přisedící:

Dr. Dvorecký a Dr. Boubelík, soudní radové.

Veřejný žalobce:

Dr. Em. Blatný, náměstek stát. zástupce.

Vyšetřující soudce:

Dr. Emerich Polák, tajemník zem. soudu.

Obžalovaní:

ryt. Alois Müller z Mildenerka, ryt. Petr Ant. Šlechta ze Všehrd, Josef Mejtský, Jan Vašák, JUDr. Antonín Růžek ryt. z Rovného, Christian Brückner, neznámí pachatelé (falsa krušinovská), Adolf Řídký, Vojtěch Král ryt. z Dobré Vody.

VZNIK AFÉRY

Aféra padělků a fals, která propukla v Čechách r. 1902, způsobila rozruch nejen doma, ale zaměstnávala dlouhou dobu všechny země Rakousko-Uherska i žurnalisty a veřejnost v celé Evropě. Nebylo divu, neboť její téma bylo neobvyklé a senzační. Svůj začátek vzala již v roce 1891, kdy rytíř Šlechta (psal se však Schlechta) byl ještě úředníkem na c. k. místodržitelství v Praze. Tehdy ho požádal odborový rada ministerstva vnitra ve Vídni šlechtic Emil Less, aby prozkoumal pravost listin, které mu do Vídně zaslal pražský genealog Jan Vašák a které se týkaly rodiny Lessů usídle v Praze. Byl jistě příjemně překvapen Šlechtovým sdělením, že listiny jsou pravé, ale háček byl v tom, že se jednalo o rod erbovní, nikoliv šlechtický.

V prosinci 1893 psal Less znovu Šlechtovi, že se k němu dostavil další pražský genealog Josef Mejtský a předložil mu mj. listinu a výpisy z matrik chejnovských týkající se Lessů. Šlechta v nich na první pohled poznal falza a když Mejtský potom v Praze navštívil

Šlechtu, řekl mu to do očí bez obalu. A tu se začalo jejich neúprosné nepřátelství, zejména když Mejtský zaslal Lessovi podrážděný dopis, dokládající, že Šlechta ničemu nerozumí.

Roku 1893 byl Antonín Petr Šlechta povolán do ministerstva vnitra a v červenci 1894 byl přesazen do šlechtického oddělení k Lessovi. A ještě téhož roku se zde objevil další pražský genealog rytíř Alois Müller z Mildenerka, a to ve věci rodiny Freyů. Po krátké výměně názorů se rozloučil se Šlechtou v nevůli a víc se zde již neukázal. Věnoval se raději věcem uherského šlechtictví, a jelikož uherské ministerstvo vnitra korespondovalo jen s pražským místodržitelstvím a nikoliv s vídeňským ministerstvem vnitra, snadno zde dosáhl pro své klienty žádané šlechtické tituly. Byli to např. Hubkové r. 1895, Tobischovi r. 1899, Rost, Kocian a další.

Když r. 1895 nařídil Less, aby Mejtskému byly vráceny jeho doklady, neboť jejich nepravost potvrdil i prof. Aug. Sedláček, bylo zle, a tu prvně Mejtský v dopise Lessovi obvinil Šlechtu z padělání vlastního rodokmenu. V té době požádal 6. května 1896 Emil Less o povolení k dalšímu užívání svého šlechtictví cestou milosti, aniž použil jediného dokladu, které mu dodal Vašák nebo Mejtský. A císař mu skutečně svým rozhodnutím z 21. 8. 1896 udělil ze zvláštní milosti zděděný stav rytířský v zemi České. Do znaku dostal českého zlatého lva v modrém poli. V té době považoval Šlechta Vašáka ještě za bezúhonného badatele, a proto tím více naléhal na svého šéfa na likvidaci Mejtského fals. Ten však ještě váhal.

Situace se přiosťřila, když dvorní rada Less přikázal Šlechtovi vyřídit příznivě žádost Nebeských na pokyn ministerského předsedy Badeniho. Šlechta se zdráhal a poukazoval na vyložená falza Mejtského i na pokus podplácení prostřednictvím Vojtěcha Krále z Dobré Vody. Less sice žádal odborového přednostu Körbera, aby Badeni od svého požadavku upustil, ale ani Šlechtovo oznámení presidiálnímu sekretáři baronu Kriegsauovi nepomohlo a císař Janu Bapt. Nebeskému z Nymburka ze zvláštní milosti vyhověl dne 30. 12. 1896. Obdržel rytířský titul s predikátem z Vojkovic.

A tak se táhla dál úřednická válka mezi Šlechtou a ostatními mocnými tohoto světa. Jen ministerský předseda hrabě Badeni, ani jeho nástupci baron Gautsch a hrabě Thun, nevěděli ničeho. Teprve když ho z popudu barona Augusta z Doerrů informoval o věci baron Jan Dobřenský, ledy se pohnuly. Thun požádal votického advokáta Dr. Pinskera důvěrným dopisem o sdělení jeho stanoviska k poměrům v Čechách a s dotazem, nejsou-li snad do věci zapleteni i ministerští úředníci. Pinsker poslal ministerskému předsedovi poníženou odpověď, že nejlépe by bylo Šlechtu i Lessa přeložit a současně prosil, aby jeho věci byly na ministerstvu shovívavě posuzovány. Věděl, že ani on nemá čisté svědomí, neboť sice nic nepadělal, ale předkládal renobilitační žádosti svých klientů s některými doklady, o nichž musel vědět, že jsou to falza.

V červnu r. 1899 zaslal Mejtský vídeňské heraldické společnosti „ADLER“ hanopis, ve kterém tvrdil, že Šlechta pochází ze sedlácké rodiny Matěje Šlechty z Veselí nad Lužnicí, jehož syn se dostal r. 1584 do Lomnice. Také v berní rule lomnického panství z r. 1684 je zapsán předek Šlechtův švec Adam Šlechta, k němuž prý nynější pan ministerský vicesekretář (po-

výšený v únoru r. 1898] připsal roku 1885 „urozený pan ze Všehrdů“. Šlechtovu žádost, aby směl trestně stíhat Mejtského, Less i Kriegsau kategoricky zamítl. A tu pojednou nový ministerský předseda Dr. Körber rozhodl jmenovati Šlechtu okresním hejtmánem v Čechách, což se také stalo jmenovacím dekretem daným ve Vídni 20. 6. 1900. Za vynikající služby v ministerstvu byl jmenován do VII. hodnostní třídy u c. k. místodržitelství v Praze.

Zde sice Šlechta nastoupil, ale když výpady na něho neustávaly, vzal si dvakrát dlouhou dovolenou, aby si opatřil další filiační doklady. Dne 20. 3. 1901 zaslal dopis místodržiteli hr. Coudenhovovi v Praze, ve kterém děkuje za udělenou dovolenou (placenou), přes to se mu však nepodařilo odstranit překážky k nastoupení služby okresního hejtmána. Za normálních okolností by takové povýšení bylo pro něho ctí. Je mu jasné, že šlo jen o jeho odstranění z Vídně, nechce stát v cestě starším čekatelům na místa okresních hejtmánů, kteří byli kdysi jeho učiteli a rádci. Proto dříve nenastoupí, dokud se neobhájí.

Na tento dopis mu odpověděl dne 2. 4. 1901 rada státního místodržitelství a šéf prezidiální kanceláře JUDr. Heinrich rytíř z Hergetů, že Jeho Excellence očekává, že službu nastoupí. Ale místo toho následuje Šlechtova stručná rezignace psaná 1. 6. 1901 prezidiu ministerstva vnitra s odůvodněním, že okolnosti doprovázející jeho povýšení vedou k důsledkům, které činí další setrvání ve státních službách nemožným. Po 13 leté službě se zříká místa okresního hejtmána. Ve Vídni po něm nastoupil Dr. Seydl, který neznal jediné české slovo, tím méně poměry v Čechách.

A tím končí prakticky úvod k aféře, která na dlouhý čas zaměstnávala c. k. zemský co trestní soud v Praze.

PŘÍPAD RYT. ALOISE MÜLLERA Z MILDENBERKA

Dne 27. října 1902 stanul před čtyřčlenným senátem zemského co trestního soudu, vedeným jeho vrchním radou Dr. Štoilou, pro zločin podvodu padělání veřejných listin podle §§ 197, 199 lit.d, 64 letý Alois Müller rytíř z Mildemberka, syn Aloise a Anny roz. Šulavé. Svůj původ odvozoval od rodu Caretto de Milesimmo. Je ženat od r. 1862 s Josefínou rozenou Koženou. Z 10 narozených dětí zůstává na živu pouze Božena.

Podle vlastní výpovědi má 5 tříd reálného gymnázia, pak dělal hospodářského praktikanta, poté agenta prodeje a koupě nemovitostí, mezitím pracoval 10 let na úpravě pozemkové daně, nyní je hospodářský a účetní znalec zemského výboru a Hypoteční banky. Je držitelem stříbrné medaile za vědu a umění a současně i pachtýřem statku. Genealogii dělá asi 20 let, t. j. od 21. 3. 1882, kdy mu jeho „učitel“ Kristian Brückner pomohl k šlechtictví, teprve později 7. 6. 1884 obdržel titul rytířský. Sám pak žádal r. 1888 o baronáť, ale jeho žádost byla zamítnuta.

Potom dělal rehabilitace pro druhé na základě pokynů a zkušeností získaných u Brücknera a Dr. Růžka.

K Müllerovým falzům Mettalů u sv. Mikuláše podotýká předseda soudu, že Dr. Otton Mettal mu slíbil i dal 25. 5. 1895 za vymožení šlechtictví 20 000 zlatých, což v té době byla horentní částka. Ve vyšetřovací vazbě byl od 28. února 1902, domovní prohlídka byla vyšetřujícím soudcem Dr. Polákem provedena již 10. února toho roku.

Je zajímavé, že již do tohoto prvního procesu zasáhl dobrovolně Vojtěch Král z Dobré Vody dopisem, ve kterém udával, že paní Müllerová je zoufalá, neboť jí dochází řada vyčítavých i protestních dopisů, zejména z far. Slyšela prý, že je její manžel v Uhrách podruhé ženat, ve Vídni že si vydržuje milenkou, a vlastní manželku s dcerou sotva živí. Králův dopis končil: „Prosím, abych nebyl vyzrazen, ale Müller nezaslouží žádné milosrdenství.“ Soudce se však nedržel Králova přání, a proto se Müller cítil dotčen jeho dopisem, neboť se domníval, že zavinil jeho vazbu.

Ze spousty protokolů vysvítá, že se Müller vydával i za místodržitelského úředníka, jak zjistil vyšetřující soudce, když v Kouřimi vyšetřoval falza v městských knihách. Zde mu půjčili v roce 1891 „Knihu rudou“ a po neustálém upomínání (neboť neznali jeho adresu) ji vrátil až v roce 1896. Také duchovní správce na Karlově v Praze P. Antonín Postřihač potvrdil, že si půjčoval matriky domů.

Zcela šokující bylo vyšetřování Dr. Poláka v městském archivu v Kutné Hoře, kam Müller soustředil značnou část předků Vaváků z Adlaru. Nebyl zde nalezen ani jediný originál, podle kterých byly vyhotoveny opisy vidimované u tamnějšího soudu. To platilo zejména o listině krále Zikmunda z r. 1403 (aby páni nedávali daně papeži); rovněž listina z roku 1421 o poselství arcibiskupa Konráda, rukopis krále Vladislava z r. 1469 týkající se Oldřicha Vaváka byly marně hledány. Nenašla se také listina z r. 1513, ve které se Václav Vavák zavazuje králi Vladislavovi sloužit se 6 koni, a marně byl hledán i reskript komory české z r. 1666 ve věci Jana K. rytíře Vaváka a řada dalších listin jiných rodů. Kromě jiných vad se Müller sám prozradil již tím, že na vidimátech chyběly signatury originálů.

Julius Quido svob. pán z Schönau, podplukovník ve výslužbě, starý 77 let, vyprávěl před soudem příhodu, kdy Müller něco v zemských deskách falšoval a adjunkt Pažout na to přišel. Ředitel Vobořil mu nato zakázal vstup do úřadoven desk zemských. Pouze s ohledem na jeho rodinu jej neudal.

Zajímavé svědectví podal při osobním výslechu již jmenovaný Vojtěch Král o tom, že Müller měl zakázaný přístup nejen do desk zemských, ale i do zemského archivu a do veřejných knihoven, a že nebožtík Gindely, bývalý zemský archivář, jej dal svého času z kanceláře vyvést. A dodal: „vím také, že Müller docházel za nebož. farářem Navrátillem na faru sv. Jindřicha, kde se nelfbil zejména jeho synovci Tichému. Oba spolu jej jednou přistihli, jak perem a pomocí kapesního kalamáře vepsal do matriky zápis, jeho rodu se týkající. Tenkrát mu farář řekl, že ho Bůh potrestá, neboť predikát patří jinému rodu Müllerů.“ Dosvědčil také, že Müller chodil i na faru sv. Mikuláše za nebožtíkem farářem Havlů jako domů a odnášel si matriky, což už tenkrát vzbuzovalo všeobecnou pozornost. Král připustil, že kreslil erby pro Müllera, ale i Vašáka

a Mejtského, ale protože poznal, že mnohé z nich jsou smyšleny, nepodepisoval je.

Během vyšetřování ve vazbě nabídl Helena Burianová z Rájce (bytem ve Vídni), choť vrch. revidenta severozápadní dráhy, za obžalovaného 60 000 korun kauce v cenných papírech, které složila a po odsouzení žádala zpět.

Müller padělal, resp. falšoval celkem 142 veřejných listin, z nichž některé byly přičteny Brücknerovi. I pouhý jejich výčet s nejstručnějším obsahem by byl tak rozsáhlý, že by se stal zde neúnosný. Má-li však být tato studie dokumentární, musíme se spokojit aspoň s místem zápisu, stránkou listiny a příslušným datem, kde nalezneme i zrušovací doložku. Souvislost s prameny vyžadovala i zachování původního označení dokumentace.

Jsou to:

1. farní úřad v Kouřimi, matrika křtěných, odd. a zemř. 1608—1641, fol. 9 p. v., křest r. 1610
2. tamtéž matrika z let 1661—1679, fol. 122 p. r., odd. 11. 5. 1666
3. reskript Františka I. z 15. 5. 1833, pozůstalost a jeho opis
4. listina císa. Marie Teresie z 13. 11. 1767 o původu a její opis
5. listina téže císařovny o šlechtictví z 19. 5. 1753 a její opis
6. far. úřad sv. Mikuláše v Praze, matrika 1688—1716, fol. 13, sňatek r. 1689
7. tamtéž matrika z let 1630—1667, fol. 289 p. v., křest 12. 11. 1660
8. tamtéž matrika z let 1714—1771, vlepka o sňatku 19. 2. 1726
9. Matrica beneficii Neostadiensis 1727—1754 lit. D v N. Městě n. Metují, str. 63, křest 21. 6. 1729
10. stejně zvaná matrika lit. C, str. 152, odd. 27. 1. 1722
11. v téže matrice C (1695—1727), str. 72, křest 5. 8. 1770
12. v téže matrice C, oddavky 5. 10. 1698 na str. 28
13. Matrica beneficii decanatus Neostadiensis 1660—1695 lit. B, fol. 86 v N. Městě n. M., křest 11. 3. 1670
14. v téže matrice B, str. 23, oddavky 27. 1. 1669
15. far. úřad Nová Kdyně, matrika z let 1635—1678, str. 61, křest 20. 10. 1640
16. far. úřad Žatec, matr. oddavek II. b (1727—1767), str. 60, sňatek 26. 11. 1774
17. tamtéž matrika křtů VIII. (1727—1747), str. 589, křest 27. 12. 1745
18. tamtéž matrika odd. C III. (1771—1827), str. 38, odd. 30. 5. 1775
19. průvodní list Marie Teresie z 9. 5. 1753 a jeho opis v Žatci
20. listina purkmistra v Žatci z 7. 1. 1775 o manž. původu a její opis ověřený okr. soudem v Žatci
21. Matrica benef. Neostadiensis (1695—1727) lit. C, str. 25, sňatek 5. 8. 1699
22. tamtéž (N. Město nad Met.), str. 71, křest 6. 7. 1700
23. far. úřad Žatec, matr. oddavek C III. (1771—1827), str. 37, sňatek 27. 2. 1775
24. far. úřad sv. Mikuláše v Praze III. matrika křtů (1730—1760), fol. 81, křest 30. 12. 1740
25. far. úřad Nymburk, matr. křtů G, křest 30. 12. 1775
26. far. úřad Ousobí, matrika z let 1712—1761, str. 239, křest 23. 11. 1738
27. tamtéž v matr. úmrtí (1761—1898) a odd. (1761—1784), str. 23, sňatek 11. 8. 1773
28. tamtéž v matrice z let 1761—1836, str. 65, křest 28. 5. 1775
29. far. úřad Humpolec, matrika D, str. 90, sňatek 30. 1. 1810
30. far. úřad Tmář, Matrica baptiz., copul. et mortuorum (1728—1784), vlepka k fol. 170 p. r., sňatek 10. 10. 1735
31. tamtéž, matrika křtů 1685—1707 a úmrtí (1689—1711), vlepka k fol. 52, křest 31. 10. 1697
32. far. úřad sv. Mikuláše v Praze III. matr. křtů a odd. (1688—1713), sňatek 26. 2. 1696
33. far. úřad sv. Jindřicha v Praze, matr. X (1721—1741), vlepka mezi listy 392—393, křest 30. 6. 1730
34. tamtéž v matr. křtů VIII. (1703—1708), str. 247, křest 18. 8. 1706
35. tamtéž v matr. křtů VII. (1673—1702), str. 105—106, křest 18. 7. 1683
36. tamtéž v matr. křtů V. (1657—1672), str. 217, křest 19. 8. 1662
37. far. úřad sv. Mikuláše v Praze v matr. křtů (1677—1688) a odd. (1669—1688), fol. 400, sňatek 22. 7. 1674
38. far. úřad sv. Štěpána v Praze, díl III. (1664—1690), fol. 454 p. v., křest 29. 4. 1690
39. tamtéž, matrika oddavek díl I. (1664—1735), fol. 108, oddavky
40. Liber Memorabilium 1658—1664 v archivu Kut. Hory, vložka k listu 167 o fundaci r. 1666
41. tamtéž zápis o dědictví z 24. 10. 1661
42. far. úřad Tmář, matrika oddaných (1686—1727), fol. 27, sňatek 31. 10. 1731
43. tamtéž Matrica baptiz., copul. et mortuorum (1728—1784), fol. 13 p. v., křest 21. 11. 1735
44. tamtéž v téže matrice, vlepka k fol. 186 p. r., sňatek 26. 5. 1759
45. far. úřad Pardubice, matrika E II. od r. 1784, vlepka k listu 55, sňatek 17. 10. 1785
46. děkan. úřad Pardubice, matrika křtů od r. 1737, křest 15. 10. 1760
47. Matrica benef. de decanatus Neostadiensis (1660—1695) lit. B., str. 21, sňatek 29. 4. 1668 (N. Město nad Metují)
48. v téže matrice na str. 82, křest 20.—30. 11. 1670
49. tamtéž v matrice lit. C (1695—1727), str. 94, sňatek 26. 2. 1712
50. tamtéž v matrice lit. C (1695—1727), str. 280, křest v červnu 1714
51. tamtéž v matrice lit. D (1727—1754), str. 445, křest 6. 9. 1742
52. tamtéž v matrice lit. F (1774—1784), str. 96, křest 31. 1. 1782
53. tamtéž v téže matrice F., str. 11, sňatek 14. 2. 1778
54. Oddací list č. 407 dne 2. 11. 1893 děkan. úřadu v N. Městě n. Met. o sňatku 25. 2. 1740

55. far. úřad v Žatci, matr. křtů X. (1771—1796), str. 185, křest 16. 8. 1771
56. tamtéž matrika oddavek C III. (1771—1827), str. 33, sňatek 18. 11. 1793
57. far. úřad Kadaň, matr. oddavek (od r. 1758), fol. 51, odd. 8. 5. 1770
58. far. úřad Kostelec n. Orlicí, matrika oddavek VIII., str. 58, sňatek 18. 5. 1820 (falešné přípisky děkana)
59. Archiv kouřimský, poz. kniha rudá (1547—1687), list 13, zápis z r. 1551 o kvitování peněz
60. tamtéž v téže knize list 53, potvrzení příjmu r. 1559
61. tamtéž v téže knize list 90, složení peněz r. 1619
62. tamtéž Liber contractum (1583—1680), list 614, přípisk 29. 10. 1694
63. tamtéž Manuál ouřední z r. 1692, fol. 144, vejchoz 1. 9. 1703
64. far. úřad Skramníky, matrika VII. od r. 1785, přílepka k str. 2, oddavky 3. 4. 1759
65. far. úřad Tuklaty, nejstarší matr. od r. 1663, fol. 45 p. v., křest 26. 10. 1671
66. v téže matrice vlož. list mezi listy 119—120, křest 11. 5. 1663
67. v téže matrice vlož. list mezi listy 120—121, odd. 21. 11. 1664
68. far. úřad Tuklaty, matrika od r. 1730, fol. 20 p. r., odd. 6. 11. 1736
69. far. úřad Kouřim, Matrica baptis., copul. et mortuorum urbis (1608—1641), fol. 9 p. v., křest z r. 1610
70. v téže matrice vlepka mezi listy 96—97, křest 7. 2. 1633
71. v téže matrice fol. 130 p. v., oddavky po sv. Kateřině 1608
72. Archiv města K. Hora, mandát Ferdinanda I. z 9. 12. 1561, č. 1684/2
73. Archiv města Chrudim, Manuale consulare od r. 1625, fol. 103 p. r., obeslání z prosince 1627
74. far. úřad sv. Mikuláše v Praze III., matrika odd. (1630—1637), vlepka k listu 7, sňatek 26. 2. 1639
75. děkanský úřad N. Město nad M., matrika křtěných, odd., a zemř. F (1774—1784), vlepka k str. 21, sňatek 11. 11. 1781
76. děk. úřad N. Město nad M., matrika křtů, odd. a zemř. (1754—1773) lit. E, str. 37, křest 4. 8. 1757
77. tamtéž v matrice F (1774—1784), str. 8, sňatek 21. 6. 1777
78. tamtéž v téže matrice F na str. 93, křest 21. 11. 1781
79. tamtéž v matrice D (1727—1754), str. 491, křest 15. 4. 1745
80. tamtéž v matrice F (1774—1784), vlepka k str. 5, sňatek 13. 11. 1775
81. tamtéž v matrice B (1660—1695), str. 85, sňatek 21. 5. 1685
82. far. úřad N. Město nad Metují, Matrica ecclesie S. S. Trinitatis et liber baptis. lit. A, str. 8 oddavek, sňatek 26. 1. 1649
83. tamtéž v téže knize str. 147 křtů, křest 3. 11. 1653
84. tamtéž v téže knize str. 132, křest 28. 7. 1652
85. far. úřad Zatec, křestní matrika V. (1680—1694), str. 30, křest 30. 8. 1680
86. tamtéž, matrika oddavek II. (1727—1767), str. 15, odd. 31. 10. 1728
87. tamtéž v téže matrice na str. 303, sňatek 29. 5. 1758
88. tamtéž, matrika křtů VIII. (1727—1747), str. 78, křest 23. 9. 1729
89. far. úřad Radnice, matrika E (1773—1786), str. 186, nepravé přípisky z 13. 5. 1785
90. tamtéž v téže matrice str. 274, sňatek 23. 1. 1784
91. tamtéž v matrice C (od r. 1745), str. 111, křest 1. 3. 1760
92. far. úřad Doksany, matrika č. 4, str. 38, křest 1. 11. 1869, faleš. přípisky farářovy
93. far. úřad Svinčany, matrika III. (1718—1742), fol. 74, křest 15. 9. 1729
94. tamtéž, matrika křtů, odd. a zemř. (1683—1718), str. 25, křest 5. 3. 1687
95. farní úřad sv. Mikuláše v Praze III. v matr. křtů a oddavek (1688—1713), křest 13. 10. 1697
96. Archiv města Pelhřimova od r. 1658, list 4, prodej domu r. 1700
97. děkan. úřad Pelhřimov, matrika od r. 1652, fol. 175, úmrtí 3. 10. 1685
98. Archiv kouřimský, Liber contractum 1583—1680, list 619, kvitance na 10 kop r. 1686
99. Býv. panství Pardubické, grunt. kniha (1565—1680), fol. 32, prodej statku r. 1616
100. far. úřad Tuklaty, matrika od r. 1730, fol. 104, sňatek 24. 5. 1785
101. far. úřad Kouřim, Matrica baptis., copul. et mortuorum (1608—1641), str. 162, sňatek z r. 1632
102. far. úřad Žatec, matrika II. (1639—1649), list 59, křest 26. 9. 1643
103. tamtéž v křest. matrice IV. (1672—1679), str. 32, křest 15. 4. 1673
104. tamtéž v téže matrice, str. 116, křest 27. 4. 1675
105. tamtéž v matr. oddavek II C (1727—1767), str. 173, sňatek 26. 9. 1746
106. tamtéž v matrice odd. C III (1771—1827), str. 19, oddavky 24. 11. 1772
107. far. úřad sv. Mikuláše v Praze III. matrika oddaných (1630—1667), fol. 164 p. v., sňatek 9. 2. 1668
108. far. úřad Pardubice, matrika A od r. 1633, fol. 168, odd. 2. 11. 1642
- 108.a far. úřad Budyně n. O., matrika od r. 1694, str. 457, odd. 27. 10. 1698
109. v téže matrice str. 545, sňatek 21. 10. 1721
110. farní úřad Dlažkovice, křest. list F. Gentsche, nar. 27. 1. 1887
111. tamtéž oddací list Benedikta Gentsche, odd. 6. 8. 1799
112. tamtéž křestní list Benedikta Gentsche, nar. 9. 11. 1779
113. far. úřad Č. Budějovice, faleš. dodatky o sňatku 1. 8. 1725
114. far. úřad Hor. Štěpanice, faleš. dodatky o šlechtic. původu
115. far. úřad Lišov, faleš. dodatky na křest. listu z 22. 1. 1786
116. far. úřad N. Město nad M. v Matrice beneficii Neostadiensis (1695—1727) lit. C, přípisek k sňatku 8. 2. 1722 na str. 133
117. tamtéž v téže knize přípisky na str. 20 a 21

118. Archiv kouřimský: Protocollum radní z let 1661—1669, list 194 p. v. (čtvrtý odst. ze dne 22. 3. 1669 připsal)
119. Město Chrudim: Manuale consulare z r. 1625 na listě 107, žádost z r. 1628
120. Magistrat der Stadt Kuttenberg (Kutná Hora), úřední vysvědčení ze 17. 6. 1776
121. Attestace Anny Salazarové de Monte Albano o nejstarší genealogii rodu Kocianů z 21. 6. 1759
122. far. úřad Svinčany, matrika III. (1742—1772), str. 312, křest 24. 8. 1770, přeškrtnl slovo „casani“
123. vidimovaný reskript Leopolda I. o pozůstalosti 20. 12. 1697
124. reskript téhož císaře o manž. původu Ant. Mettala 14. 7. 1699 a jeho vidimovaný opis
125. archiv kutnohorský, listina úřadu desk zem. z 15. 5. 1691 o šlechtickém původu
126. Archiv města Kadaně: reskript císaře Karla VI. z 21. 10. 1735 o šlechtickém původu
127. tamtéž rozsudek apelačního soudu Pražského z 13. 11. 1767
128. Archiv města Kouřimi, manuál ouřední z let 1676—1678, list 93, odstavec „Co se týká.... leta 1677“.
129. far. úřad Skramníky, matrika A (1664—1690), str. 147, křest 17. 2. 1699, připsy
130. far. úřad Tuklaty, nejstaší matrika od r. 1663, list 262, zápis z konce 17. stol. „Tuklatae pertinent...“ padělal
131. Archiv Kutnohorský, listina čis. 1684/1 Veroniky z Lipé císaře Ferdinandovi I. z 16. stol., přepis na razuře
132. tamtéž listina z 11. 12. 1629 rozsudek král. apelač. soudu
- 133.—142. různé vpisy, škrty, přečíslování, součty, zápisy a pod. zejména v indexech k Matrice beneficii Neostadiensis lit. C, D, F, v indexu Rojkově, v žatecké matrice křestní č. V, a matr. oddavek č. II. b.

Na základě prokázaných falsů a padělků soudními znalci uznal senát zemského trestního soudu v Praze rytíře Aloise Müllera vinným z podvodu falšování, resp. padělání veřejných listin, a to podle §§ 197 a 199 lit.d trest. zákona ve všech případech uvedených v odstavcích 1 — 73 jako zločinu podvodu dokonaného; v případech podle odst. 74—109 nabyl soud sice přesvědčení, že Müller se skutečně uvedených falsů dopustil, ale z příčin jsoucích mimo jeho osobu jich už neužil, a dopustil se tudíž zločinu podvodu nedokonaného. V případech uvedených pod čís. 110—115 spáchal trestné činy tím, že vykázal se nepravými listinami a přiměl duchovní správce, že vydali pravé listiny s nepravým obsahem a tím se dopustil dílem dokonaného, dílem nedokonaného zločinu podvodu podle §§ 8, 197, 199 trest. zákona. V případech čís. 116—119 nabyl soud přesvědčení, že pachatel neměl úmyslu uvedeného v § 197 tr. zák., ale veřejné listiny falšoval. Tím se dopustil přestupku podle § 320 lit.f trest. zákona.

Dne 7. listopadu 1902 vynesl zemský co trestní soud v Praze rozsudek, kterým se Alois Müller z Mildenberku odsuzuje na 2 roky do žaláře,¹¹⁾ každý čtvrt roku zotřesený jedním postem, a k náhradě nákladů trestního řízení, které činily 5485 korun 85 hal.

Naproti tomu byl však zproštěn obžaloby pro zločin podvodu podle § 259 odst. 3 trest. zák. ve 22 přípa-

dech uvedených pod čís. 120—142, z nichž většinu tvoří falza v indexech, součtech a stránkování, které nemají moci veřejných listin, neboť jsou to přípisky povahy soukromé. V jiných případech nenabyl soud úplného přesvědčení o osobě pachatele (např. z provedeního přeškrtnutí slova apod.).

Také dalším rozsudkem ze dne 14. 10. 1903 byl Müller uznán vinným z padělání v Liber testamentorum Nového Města pražského č. XIII na fol. 106 p. r. ze dne 21. 5. 1780, použiv vlastní juxty ve své šlechtické věci. Avšak vzhledem k dříve vyměřenému trestu mu další trest nebyl udělen.

A k tomu je ještě třeba dodat, že z prvního přelíčení byla vyňata falza, týkající se cizí šlechty, zejména uherské (Poráků z Varny, Mettalů z Friwaldu, Josefa Knappa, od kterého dostal Müller 8000 korun, Karla Kociana de Blasocz, Rosta z Hadenbergu, hraběte Hilaria Csakyho, sester Burianových z Rájce a dalších). Zmíníme se jen o žádosti Jana Buriana a sester Františky, Věnceslavy, Augusty a Emilie, kterým bylo uznáno uherské šlechtictví 14. 3. 1895 a později, i přes prokázané falzum, v Rakousku. Stejný konec měla i žádost říš. rady a poslance JUDr. Otto Mettala velkostatkáře ve Zdechovicích, narozeného r. 1848 v Obci v Č. za uznání uherského šlechtictví, které obdržel roku 1899 na základě Müllerových falsů, jmenovitě listiny krále Leopolda I. z roku 1699 o konfirmaci této rodiny. Vyšetřovalo se to teprve r. 1909, ačkoliv dokument sem byl vpašován začátkem října 1896 z archivu města Kadaně. Celý případ byl ukončen zrušením původního diplomu a nahrazením novým diplomem podle nejvyššího rozhodnutí císařova ze dne 26. 12. 1911.

V roce 1910 byl vyšetřován též predikát a uznání starého maďarského šlechtictví pro Karla Kociana de Blasocz, spolčníka firmy Wohanka et Co. v Praze, který odvozoval svůj původ od Mariany, vdovy po hr. Thurn — Taxisovi, roz. Kocianové z Kronenfeldu. Karel Kocián však zemřel ve Vídni roku 1911, ale teprve roku 1917 rozhodlo ministerstvo vnitra v Budapešti o neoprávněném užívání uherského šlechtictví. V Rakousku však jediný Hugo Kocian, naroz. v Brně r. 1845, c. k. rada a ředitel cukrovaru v Drahanovicích, obdržel jednoduché šlechtictví 16. září 1912.

Vraťme se však k osobě Aloise Müllera, který byl prakticky genealogický diletant, neboť nejen že falšoval spoustu veřejných listin, ale mnohé z nich „vyráběl“, neznaje nejen latinu, ale dobře ani češtinu. Většinou se spokojil s jinde nalezenou předlohou, podle které „svůj originál“ neodborně upravil a napsal na volná místa stránek nebo jejich okraje, zejména na okraje spodní, a nebo si prostě pomohl vložkou nebo vlepku. Kolik chyb uměl udělat v jediném dokladu poznáme v následujícím případě, ve kterém pro Hilariuse Csakyho vyrobil listinu Marie Teresie z 13. 11. 1767 podle neexistujícího originálu strahovského klášterního archivu. Listinu, v níž se uznává šlechtický původ Josefa von Weithammera, danou v Praze, ač tu v té době císařovna nebyla, podepsal hr. Krakovský z Kolovrat, ačkoliv byl toho roku jen asesorem, nikoliv členem dvorské kanceláře.

Ale i v matričních falzech bylo plno jazykových chyb, germanismů a výrazů v té době neznámých. Adama Mettala oženil v tmářské matrice 11. 8. 1773, ačkoliv ten již 3. 11. 1743 zemřel; proto jej nechal znovu narodit u sv. Mikuláše v Praze III. V kutnohorské knize Liber memorabilium (1658—1664) zapsal vy-

jádrění primátora šepmistrům a radě dne 24. 6. 1661 a zapomněl, že týž již v květnu roku 1654 zemřel. V městském archivu Kutné Hory „nalezl“ údaj o sňatku bratra Kateřiny Perglarové 15. 5. 1691, ačkoliv týž se ženil až po 23 letech. Ve vidimátu oddaných Jana ryt. Šlechty ze Všehrd a Anny Schirdingerové fary v Gossengrünu dne 30. 11. 1705 uvedl, že originál oddacího listu nese kolek za 50 krejcarů, ačkoliv v té době takové kolky vůbec neexistovaly, atd. atd.

Podle vyšetření Dr. Poláka se Müller dopustil ve věcech renobilitačních celkem 142 fals a padělků pro následující osoby [v závorce jsou uvedena čísla předcházejícího seznamu]:

Balthasar Hugo [74]
Bareš Josef [1—2]
Burianové z Rájce [75]
Csaky Hilarius [3—5, 76—79]
Frey z Freyenfelsu [6—8]
Gottschlick Aug. [80, 120]
Hrdlička Alois [81—84]
Hubka z Černčic [9—15, 116—117]
Jenšík z Ježova [16—20, 110—112]
Kasík Josef [85—91]
Knapp Josef [21—22, 113]
Kocian de Blasocz [23—25, 114—121]
Mettal z Friwaldu [26—32, 95, 123—124]
Kozlovský z Kozlova [92—94, 122]
Pergler z Perglasu [125]
Porák z Varny [42—46, 115, 126—127]
Rost z Hadenbergu [47—54, 139]
Rožánkové [96—97]
Šmerhovský Gustav [98—99, 118]
Tobišové z Dobišova [55—58]
Vavákové z Adlaru [59—73, 100, 101, 119, 128—131]
Wohanka Josef [102—109, 132].

Vlastní renobilitaci získal Müller 21. března 1882, rytířský stav mu byl přiznán 7. června 1884, ale pro falza čís. 33—41 mu byl zrušen 17. 1. 1904. Žádost o baronát mu byla zamítnuta r. 1888.

Müller však jakoukoliv účast na padělcích popíral, a proto se prostřednictvím svého právního zástupce Dr. Černého odvolal a žádal odvolací soud o trest do 6 měsíců, anebo nové přelíčení před porotou. Avšak nejvyšší kassační dvůr jeho žádost zamítl 26. března 1903. V odvolání obvinil Müller v prvé řadě všech 16 farářů, u nichž vyhotovoval opisy, i archiváře, že nedbali svých povinností. Kromě toho obvinil z padělání i Krále z Dobré Vody, proti kterému na základě tohoto obvinění bylo zavedeno vyšetřování. Dovolával se i toho, že některé listiny mu obstaral zemřelý pražský genealog Brückner, a sám se doznává k tomu, že má paralýzu a tabes dorsalis.

V odvolání proti druhému rozsudku z 13. 5. 1905 uváděl, že mu falza prokázána nebyla a že soud se řídil jen domněnkami znalců Klicmana a Friedricha, zatím co v případě Vašákové soud tak nečinil a osvobodil ho z viny tam, kde šlo jen o domněnku. Poukázal také na případ pátera Františka Ocáska, faráře v Kuněticích, který byl nevinně odsouzen na základě posudku vídeňského znalce F. Kirschnera, a teprve později byla dokázána jeho nevina. Nebylo to však nic platné.

Na pomoc přišel Müllerovi lékařský nález: je tělesně slabý, chorý, špatně reaguje, je z rodiny tuberkulózní,

narozen předčasně. Devět dětí mu zemřelo na TBC, poslední syn Gustav zemřel ve věku 22 let. Když pak i druhý lékařský nález Dr. Slavíka vyzněl stejně, nechalo ho policejní ředitelství v Praze sledovat a jeho posudek zněl takto: odsouzený je normální, nemoci simuluje. Ale i další lékaři setrvali na posudku svých předchůdců; proto zemský trestní soud nevyhověl státnímu zastupitelství, aby byl vzat do vazby. A znovu se všechna pro i proti opakují. Poslední lékařský nález z 20. 6. 1907 má 24 stránek, kde se říká: má chabou paměť, otčenáš nezná, dokonce ani jméno císařovo, počty plete ($3 \times 3 = 15$, $4 \times 4 = 10$, $5 \times 6 = 42$), neumí sečítat atd. Přesto státní zástupce navrhl 10. 7. 1907, aby odsouzený nastoupil trest do 24 hodin. Po třech dnech ho však museli propustit. Aniž si odpykal vyměřený mu trest, zemřel Alois Müller 7. července 1909. Je třeba poznamenat, že v trestních spisech se jeho predikát uvádí „z Mildnerka“ i „z Mildnerka“.

Spisy a protokoly týkající se jeho fals čítají 4306 stran, obžaloba 422 a rozsudek 253 stránek.

KŘIVÉ SVĚDECTVÍ JUDr. ALOISE HRDLIČKY

Případ 54 letého c. k. rady zemského obchodního soudu v Praze [nar. 20. 1. 1848 ve Vranově, okr. Rokycany] má přímou souvislost s Müllerovými falsifikáty, na základě kterých byl Františce, vdově po statkáři a fabrikantovi v Praze Václavu Vavákovi a jejím dvěma synům Václavu [nar. 1847] a Bohumilu [nar. 1851] udělen 25. 4. 1894 ze zvláštní milosti starý zděděný stav rytířský s predikátem „z Adlaru“. Nejdříve byly totiž Dr. Hrdličkovi kladeny za vinu podvody vylákání několika tisíc zlatých od Waldemara Poráka de Warne. Ten zdědil po otci továrnu, a když byl roku 1901 plnoletý, zachránil jej Hrdlička před vojenskou službou. Stálo ho to 1000 zlatých.

Nejvíce však získal od svého dlouholetého a důvěrného přítele Bohumila Vaváka, a to 10 000 korun za urovnání v dědické věci po zemřelém otci. Za Vavákův rozvod s Oljou Barhy von Barheďt nedostal nic, protože jej nezprostředkoval. Dalším případem byl bankéř Stössinger, který se rozváděl z viny manželčiny, a to jej stálo také pár tisíc, ačkoliv Hrdlička byl ve státních službách. A když pana radu zajistili, stalo se to nejhorší. Při domovní prohlídce a pak v jeho kanceláři bylo v jeho stole nalezeno vyjádření psané 19. 12. 1900, ve kterém popisoval přesně to, co pak bylo vyšetřeno, že listiny, na které se Vavák odvolával ve své žádosti o udělení zděděného starobylého stavu rytířského, byly většinou padělané.

Hrdlička zde tvrdil, že Vavák mu to sám výslovně přiznal, a že se mu přiznal i člověk, který z jeho příkazu listiny padělal. A ve svém vyjádření pokračoval takto: „Ponejvíce zápisy z matrik a křestní listy z děkanství koučimského, pak i z fary skramnické jsou padělané. Mildenberg, užívaje starého papíru, starého inkoustu a písma, pokud možná vepsal vlastní rukou do matrik co a jak ohledně předků Vavákových potřeboval, aneb vložil do matrik dotčených listky, takéž padělané a starému písmu napodobené a pak za čas vyzvedl si z těchto padělků opisy ověřené. Padělky

vpašoval tím způsobem, že žádal nahlédnout v matriky ve věci zcela jiné a při prohlédávání nepozorovaně věc do matriky aneb připravený papír vložil.“

Pak naznačuje Hrdlička dopodrobna jisté případy padělků, o nichž se ohledně Vavákovy rodiny dověděl, a končí slovy: „A žádám, by toto mé vyjádření úředně oznámeno bylo a jsem přesvědčen, že v pádu opatrného správného vyšetření věci, rozhodně podvod Vavákův dokázán bude“. A muž, který takové podrobnosti o působení Aloise Müllera věděl, udal ve svém svědeckém protokole pouze to, že Müller Vavákům, pokud ví, nějaké šlechtické věci vyhledával a že on (Hrdlička) o tom praničeho neví.

Z toho je vidno, že Alois Hrdlička veledůležité okolnosti, které pro rozhodnutí věci trestní proti Aloisi Müllerovi byly rozhodnými, vyšetřujícímu soudci zamlčel. Nyní tvrdil, že toto prohlášení, ve kterém viní Bohumila Vaváka ze zločinu spoluviny, psal prý v rozčilení a označuje jeho obsah za nesprávný, ale nedovedl vysvětlit, jak již tehdy mohl vědět o padělcích ještě dříve, než trestní řízení bylo proti Müllerovi zahájeno. Dr. Hrdlička se tím prokazatelně dopustil ve své výpovědi z 10. 6. 1902 křivého svědectví, což mu vyneslo spolu s prokázanými podvody vylákání peněz — suspenzi.

PŘÍPAD RYT. PETRA ANTONÍNA ŠLECHTY ZE VŠEHRD

Jako druhý delikvent předstoupil 19. listopadu 1902 před senát zemského co trestního soudu stejného složení jako v případě minulém rytíř Petr Ant. Šlechta ze Všehrd, dříve vicesekretář ministerstva vnitra a okresní hejtman, nyní soukromník ve Vídni. Mluví německy, jeho právní zástupce JUDr. Stompfe česky. Je star 38 let, narozen 11. 6. 1864 v Turnově, kde byl jeho otec advokátem, příslušný do Prahy, ženatý.

V soudním protokolu uvedl, že jeho praděd Petr August a po něm děd Petr Karel byl povýšen roku 1859 do stavu rytířského s predikátem „z Hrochova“, jeho otec JUDr. Antonín Šlechta byl povýšen do téhož stavu s predikátem „ze Sedmihorek“. Ale zejména vídeňští Šlechtové prý měli mnoho původních listin, ze kterých se dal původ rodu dokázat. Vlastní žádost o predikát podal 30. 11. 1884 ministerstvu vnitra, které 14. 5. 1885 čís. 152 A v oboru vlastní působnosti, tudíž bez užití milosti Jeho Veličenstva, žádosti vyhovělo.

Jako 21 letý napsal Šlechta svůj rodokmen v brněnské genealogické knize šlechtických rodů.¹²⁾ Svůj titul odvozuje od Mikuláše Šlechty, který i se svým synem byl přijat Janem Vlčíhrdlem ze Všehrd za erbovního strýce. Manželkou Mikuláše byla prý Johana z Vřesova. Jejich vnuk Václav měl mít za manželku Kuňku, hraběnku Vřesovcovou, roz. Sekerkovou ze Sedčic. Avšak v zemských deskách¹³⁾ se manželka Václava jmenuje pouze Kuňka ze Sedčic a o hraběcím stavu Sekerků zde není řeči. Víme, že hraběcí titul získal Jaroslav Sekerka ze Sedčic teprve 21. 3. 1666, a proto jej nelze přičíst staré vymřelé generaci. Ze čtyř synů Václava Šlechty byl nejmladší Jiří, v roce 1558 nezletilý.

Podle výpovědi obžalovaného se prý roku 1584 obje-

vil Jiří, který odložil erb i predikát a přijal nové jméno Řezba, po jehož smrti se k erbu přihlásil jeho syn Adam. Ministerstvo vnitra uznalo roku 1885 totožnost Jiřího Šlechty ze Všehrd a Jiřího Řezby v Lomnici nad Popelkou, ačkoliv nemělo o tom přímého důkazu. Šlechtovi odpůrci (Mejtský a Pinsker) zjistili, že Jiří Řezba byl toho času v Lomnici miškař (nunvář), t. j. řezba, a že k tomuto ponížení neměl asi důvod, zejména když mu Antonín P. Šlechta „přidal“ šlechtickou manželku Dorotu Myškovou ze Žlunic. Teprve v r. 1629 se v Lomnici nachází prvý Šlechta Adam, švec, ale ani tu nemohl obviněný prokázat, že je totožný s Adamem, synem Jiřího, i když mu někdo v matrice připsal „urozený“ k povolání ševce.

Antonín P. Šlechta se bránil zuby nehty a při soudním přelíčení dokazoval, že dnešní zápisy o totožnosti Řezby a Šlechty v menších deskách zemských¹⁴⁾ jsou zřejmé padělky, ale dříve tak tomu nebylo. Řekl dále: „Je na bíledni, že někdo vyrobil toto falzum jedině k tomu cíli, aby podezření, že náš rodokmen je padělán, nabylo podstaty. Úmyslně proto padělal zápisy nápadně, aby byly průkazné; původní zápisy odstranil a falza tam podstrčil. Proto ty skvrny a jiné naivnosti, kterými by skutečný falzátor na sebe nikdy neupozorňoval.“

O nepřátelství Mejtského věděl dobře i jeho švagr Bedřich Šlechta rytíř z Hrochova, kterému neušlo, že již v roce 1895 byl Mejtský dvakrát v Lomnici nad Popelkou, aby zde odkryl falešné předky svého odpůrce. Na naléhání rytíře z Hrochova oznámil Šlechta předsednictvu ministerstva, že v případě, že nebude vyhověno jeho žádosti k stíhání Mejtského, trestní oznámení podá jeho švagr Bedřich. Ale ani na tento ultimativní požadavek Šlechta odpověď nedostal.

K tehdejšímu poměru v českých archívech vypovídal svědecky především Julius svob. pán Schönau, podplukovník v. v. a starý, zkušený genealog. Sám navštěvoval archiv zemských desk, kde byl krajní nepořádek, neboť každý si bral co chtěl. Další svědci potvrdili, že to bylo díky nezájmu ředitele Vobořila. Jeho vlastní zaměstnanci mu vytýkali, že by celé zemské desky prodal za šesták. Vypovídal i 62 letý ředitel král. českého archivu Fr. Dvorský, který byl t. č. ve vyšetřování v aféře Mejtského, že potvrdil vidimát pro nobilitaci Böhma z Bamberku z archivu rakovnického. Dále vypovídal 65 letý zemský archivář Julius Pažout, ale i rytíř Emil z Lessu, dvorní rada ministerstva vnitra, bývalý Šlechtův nadřízený, který ho líčí velmi sympaticky, a řada dalších.

Šlechta teprve v průběhu přelíčení poznal, kolik a jaká obvinění na něj podávali zcela beztrestně genealogové Mejtský a Dr. Pinsker od roku 1898 u presidia ministerstva vnitra, v kabinetní kanceláři Jeho Veličenstva, u policejního ředitelství v Praze, i u zemského trestního soudu, nehledě k novinářské kampani v denním tisku.¹⁵⁾ Kromě toho Mejtský sám zaslal v červnu r. 1899 vídeňské heraldické společnosti ADLER hanopis, ve kterém vinil Šlechtu ze selského původu, a proto jeho šlechtictví se musí zakládat na falzifikátech. Předseda společnosti hr. Petenegg zaslal tento pamflet Šlechtovi s tím, že může zakročít sám, jak uzná. Nato Šlechta z Adleru vystoupil,

Po výpovědi vrchního oficiála zemského soudu Rozánka došlo i k výsledku znalců. Obhájce obviněného Dr. Alois Stompfe naléhal na odpověď: „Byla falza psá-

na brkem nebo perem?". Dr. Klicman nedal odpověď, Dr. Friedrich míní, že byla psána ocelovým perem. Obhájce (česky): „Táží se, zda falza jsou stará 5 nebo 20 let?". Znalci nevěděli. Nato prohlásil obhájce znalce za nezpůsobilé a žádal chemickou analýzu padělků. Pak napadl znalce znovu námitkou, proč nepoužili při zkoumání fals mikroskopu, a svou námitku ukončil kousavě: „Když tvrdíte, že máte dobré oči, proč nosíte brýle?". V závěru pak varuje soudní dvůr před přílišnou důvěrou ve znalce, kteří v nejednom případě se mylili, ačkoliv všechno tvrdili s naprostou jistotou. Uvedl i příklady projednávané přímo u tohoto zemského soudu. Poukázal také na podivné okolnosti tohoto případu, který nutí k závěru, že na padělcích měli větší zájem protivníci než obžalovaný.

Poslední slovo měl obžalovaný rytíř Antonín Petr Šlecht. Ve své řeči trávající dvě a půl hodiny shrnul všechno, co řekl již dříve. Přitom okřikoval i předsedu soudu, aby ho nepřerušoval. Vytýkal i vyšetřujícímu soudci Dr. Polákovi, že dával psát české protokoly, ačkoliv se domlouval se svědky německy. Tvrdil, že on učinil první podání v prezidiu ministerstva vnitra už v březnu 1897 a nemířil jen proti falzátorům, ale i proti těm, kteří vše kryli. On to byl, který obvinil i nynějšího ministerského předsedu Dr. Koerbera.

Přesto se teprve nyní musil očišťovat z Mejtského pomluv, že pochází ze selské rodiny ze vsi Veselí blíže Lomnice. „Vinil mne i z padělání katastru v zem. archivu, ze stranickosti v úřadě, ze zneužívání úřední moci, z falšování lomnických matrik, z urážky Jeho Veličenstva, a že mne dokonce jednou přistihl při cvičení v padělání listin, atd. Je pravda, že mi Vojtěch Král z Dobré Vody nabídl úplatek 2000 korun od Nebeských, ale po odmítnutí se mi písemně omluvil. Indirektně mi bylo něco nabízeno ve věci Rožánků. Nic jsem však nepřijal," řekl Šlecht a nakonec i on žádal soud o zproštění viny.

Po čtyřdenním líčení vynesl zemský trestní soud tento rozsudek: **je vinen, že —**

1. V roce 1884 ve žlutém škodním kvaternu 103 menších desk zemských na vlepeném nestránkovaném listě mezi fol. 0 20 — 0 21 zápis o udánlivém průkazu řádného manželského původu Jiřího Šlecht alias Řezby z rodu Šebestiana Šlecht ze Všehrd v roce 1558 — padělal, a tím padělal veřejnou listinu, a tímto listivým činěním stát v omyl uvedl, jímž na svých právcích škodu trpěti měl.
2. Naproti tomu se osvobozuje podle § 259 odst. 3 trest. řádu, že:
 - a) roku 1835 v zem. archivu vidimovaný opis berní ruly z r. 1654 fol. 3 p. v. a fol. 4 týkající se Adama Šlecht ševce, falšoval;
 - b) roku 1887 v choceňské městské pozemkové knize z roku 1603—1680 padělal zápisy na fol. 340 p. r., fol. 285 p. r. i p. v., konečně fol. 284 p. v. pro uznání šlechtictví Dr. Alberta Žeglitze, neboť zločiny byly promlčeny.

Zločin podvodu v kvaternu menších desk zemských 103 promlčen nebyl, neboť podle názoru soudu začíná počátek promlčení doby od okamžiku, kdy padělaných listin bylo užito. Ale jelikož obžalovaný ve své žádosti o baronství z 25. 1. 1901 padělkou použil, podvod nebyl

promlčen. Soud proto odsoudil Antonína Petra Šlechtu dne 24. listopadu 1902 na **5 měsíců žaláře s měsíčním postem**¹⁶⁾ a k náhradě nákladů soudního řízení. Tudíž jediný padělek se stal obviněnému Šlechtovi osudným, nehledě k tomu, že sám koncem října 1901 uveřejnil filipiku proti ministerstvu vnitra [ČAS, č. 299], ve které sám sebe povýšil na svobodného pána, ačkoliv jeho žádost o baronát z téhož roku nebyla ještě vyřízena.

Jeho právní zástupce Dr. Stompfe ohlásil ihned zmatečnou stížnost, ale současně se odvolal i státní zástupce proti osvobozujícímu rozsudku ve věci Žeglicově. Nejvyšší odvolací (kassační) soud ve Vídni však rozsudek potvrdil. Dne 15. září 1903 nastoupil Šlechtu svůj trest ve věznicí nové budovy pražského trestního soudu. Ale ještě před nástupem trestu žádal 12. srpna 1903 císaře o nové líčení před jiným delegovaným soudem, neboť podle jeho názoru se celý důkaz opíral o zdání dvou soudních znalců, mladých učenců, kteří teprve měsíc před procesem debutovali, a ani nejsou znalci pro moderní písmo. Zatím však měl např. Dr. Klicman 42 roky a sloužil od roku 1895.

ŠLECHTŮV II. PROCES

Sotva pobyl Ant. Petr Šlecht 3 týdny ve vězení, hrozila mu další pohroma. Týž vyšetřující soudce Dr. Polák objevil, že r. 1886 jako 22 letý student práv vepsal Šlecht nesprávné údaje do staré knihy městského práva v Turnově zv. „acta forensia“ ve věci renabilitace, t. j. uznání českého šlechtictví pro pány plukovníka Jana Hermana a kadeta Theodora bratry Pratsche z Eichelbergu. Na falza přišel ředitel turnovského archivu prof. Dr. Josef Šimák. Ten oznámil státnímu zastupitelství, že jich zde našel osm; další tři objevil Polák. Pro jejich podobnost s padělkou v zemských deskách, v lomnické berní ruli a v knihách choceňských byla připsána Šlechtovi, zejména když vyšetřující soudce zjistil, že týž sjednal s bratry Pratschovými smlouvu za 100 zlatých. Škoda jen, že hlavní svědek Karl von Hofe si již nepamatoval, komu vidimátý vydal. Nicméně žaloba prokázala, že Šlecht v 1. polovici roku 1886 v turnovském archivu byl.¹⁷⁾

Veřejnou žalobce Dr. Blatný obvinil Šlechtu, že v uvedeně soudní turnovské knize z roku 1595—1597 falšoval na str. 219 vpis z 8. 7. 1596, na str. 221 vpis z 31. 7. 1596, na str. 252 vpis z 11. října, na str. 253 vpis z 19. října, na str. 257 vpis z 28. října, na str. 260 vpis z 4. listopadu, na str. 266 vpis z 15. listopadu, na str. 267 pod votem vpis z 12. listopadu vesměs z roku 1596, a konečně padělal vlepený list mezi str. 266—267.

Zločin podvodu dokonán nebyl, neboť žádná škoda nevznikla; žadatelům totiž pruské ministerstvo odmítlo udělit šlechtictví resolucí z 15. 2. 1888. Proto soudní dvůr zprostil dne 10. 10. 1903 Ant. P. Šlechtu obžaloby podle § 259 odst. 3 trest. řádu.

Přestože byly pro Šlechtu rytířský titul i jeho postavení v ministerstvu vnitra nenávratně ztraceny, nevzdával se. Po vydání jeho soukromého tisku „Můj čestný boj“¹⁸⁾ vydal ještě vlastním nákladem r. 1904 spis

„Aféra okresního hejtmána Šlechtu ze Všeherd“¹⁹⁾ a navíc ohlásil „Spor o rodokmen Šlechtů ze Všeherd“, který měl obsahovat v I. části odpověď na genealogický pamflet Dr. Pinskera uveřejněný v deníku ČAS, a v druhé části nastávající řízení před správním soudem ohledně jeho nároku na stav panský, a ohledně jeho šlechtictví vůbec. K tomu však již nedošlo. Rytířský stav Šlechtův byl zrušen výnosem ze dne 19. prosince 1903.

PŘÍPAD JOSEFA MEJTSKÉHO

Dne 9. února 1903 započal proces s hlavním původcem padělatelské aféry před zemským co trestním soudem v Praze, Josefem Mejtským. Čtyřčlennému senátu předsedal opět Dr. Štolla, žalobu zastupoval náměstek stát. zástupce Dr. Blatný, přítomni byli i oba radové zem. soudu Boubelík a Dvorecký, konečně i vyšetřující soudce Dr. Polák. Obhájcem obviněného byl JUDr. Václav Bouček.

Josef Mejtský byl v té době 47 letý (nar. 19. 1. 1856 v Praze), ženatý s Gabrielou, roz. Jelínkovou, měl 5 dětí, bydlel na Žižkově. Původním povoláním byl knihkupecký příručí, pak vydával krátce Slovenské listy, nakonec byl jednatelem pojišťovny. Má pouze 3 třídy obecné školy na Rejdišti ve Starém Městě pražském, mluví česky a německy, částečně prý i latinsky jako samouk, soukromým studiem gymnasiální látky. Stejným způsobem nabyl i vzdělání genealogické, zejména ze styku s prof. Kolářem z Tábora, odkud měl i manželku. Jako žurnalista nabyl sám vědomosti juristicko-politické bez škol. Před soudem vystupoval sebevědomě, v brýlích, s knírkem a stříhaným voussem. Jeho právní zástupce navrhoval, aby řízení bylo přikázáno porotě.

Domovní prohlídka u Mejtského byla vůbec první, která byla podniknuta proti padělatelům. Stala se 1. února 1902, při které se chtěl Mejtský zastřelit, ale policejní zřízení mu násilím odebrali zbraň. Při tom byla zabavena řada doličných věcí; jejich seznam obsahoval 196 položek (krabice pečeti, originály i padělané listiny, pod čís. 25 listina s obálkou Mikuláše Elsnice z Elsnic, pod čís. 4 krabice označená „vzácné pečeti české“ obsahující 207 pečeti, jiná krabice 204 pečeti) dále řada listin renobilitací které dělal, dopisů apod. Podle Mejtského měla sbírka cenu přes 100 000 korun. Nechyběl zde ani záznamník, obsahující odměny od svých klientů za vykonané práce, dohromady za 5 let od 5. ledna 1897 do 14. ledna 1902 přesně 56 240 korun.

Během vyšetřování napsal Mejtský „Objasnění k svému zatčení a žalobě“, ve kterém viní jako původce Ant. Petra Šlechtu, bývalého místotajemníka v kabinetní kanceláři ministerstva vnitra, kterého, jak sám nyní dozrává, usvědčil již před 2 roky udáním na ministerstvu z podvodného získání šlechtického titulu. S ním obviňuje i dalšího genealoga Jana Vašáka. S pražským genealogem Christianem Brücknerem jej seznámil baron Bedřich Kleist. Znal se také s vlašským děkanem Norbertem Vlasákem, znalcem zemských desk.

Sám začal v zemských deskách bádát roku 1893. Zdá se, že se Mejtský chlubil svými známostmi jen proto, aby dodal lesku své činnosti. Naproti tomu haní oba soudní znalce z oboru paleografie, že o zápisech ze 17. a 18. století obeznámení nejsou, a proto jejich posudky nelze pokládat za správné. Toto všechno psal ještě ve vazbě, která byla na něj uvalena 1. 3. 1902. Po výsledcích a krátkém pobytu v nemocnici byl Mejtský propuštěn do domácího ošetřování, ale ne na dlouho. Na četná vyzvání se k výsledkům nedostavoval, a proto byl opět dán do separace.

Z protokolů je patrné, že Mejtský udával kde koho. Prvním z nich byl pochopitelně Šlechta. Jednou zcela nečekaně narazil na něj v kanceláři, když byl ještě na místodržitelství v Praze. A tu jej prý přistihl v okamžiku, kdy se Šlechta cvičil v psaní starých rukopisů. Popřál prý mu hodně zdaru (ironicky), ale pak za to pykal, neboť všechna jeho podání mu Šlechta vrátil, když byl v ministerstvu vnitra. První z nich byla falza pro odb. radu Lessa a pak následovaly další, ze kterých nejdramatičtěji skončil případ Nebeských z Vojkovic.

O votickém advokátu Pinskerovi řekl Mejtský: nenávidí každého, kdo v genealogii pracuje, nejen Šlechtu, Krále, ale i mne, i když sám svého času použil k renobilitační žádosti i takových vidimátů, o kterých musel dobře vědět, že jsou to padělky, a které dřív než z desk zemských vyzvedl, chtěl mít od klienta v opisech. Mínil tím doklady Trmalovské a měl v tom pravdu.

Mejtskému nedělalo naprosto žádné obtíže, aby nepomlouval i jiné nezúčastněné osoby. Prozradil sám na sebe, že před časem oznámil zemskému archivu, že prof. Sedláček má u sebe jednu gruntovní knihu Pelhřimova již několik let, kterou mu půjčili do hotelu, a dosud ji nevrátil.

„Když jsem pracoval pro Trmaly na sestavení jejich rodokmenu,“ prozrazuje Mejtský svému vyšetřovateli, „tu jsem shledal v knihách královských svobodníků při úřadu desk zemských, že některé zápisy toho rodu nejsou pravé, a požádal jsem ředitele Vobořila, aby se šel na to podívat. Ten řekl: „Jo jo, synáčku, to jsou padělky, ale nedělejte z toho další potřebu, byla by to ostuda. A my také víme, kdo je dělal. Je to práce prof. Rezka, ale on je teď velkým pánem.“

Ředitel Dvorský sdělil pak soudu, že od Mejtského dostal několik starých listin a útržek pergamenu. Při soudním řízení s oficiálem Rožánkem bylo zjištěno, že papíry pocházejí z registratury téhož zemského soudu. Bylo to celkem 30 listin z let 1560–1797 (tedy nikoliv několik listin) a útržek pergamenu z roku 1359. Asi je prodával. Řízení trestního zemského soudu proti Františku Dvorskému, řediteli král. zemského archivu pro zločin podvodu bylo sice zastaveno, ale bylo s ním v této souvislosti zavedeno disciplinární řízení. Proto také když celé řízení bylo ukončeno, žádal Zemský výbor 22. 6. 1903 o zapůjčení trestních spisů týkajících se ředitele Dvorského, zejména proto, že vydal několik ověřených opisů z městské knihy rakovnické pro případ renobilitace Ferdinanda Böhma, ačkoliv neměl originály k dispozici. Naproti tomu okresní soud v Praze vrátil trestní spisy disciplinárního šetření proti tehdejšímu auskultantovi Dr. Aug. Miřičkovi s řadou vzájemných žalob proti bezpečnosti cti trojice Šlechta — Pinsker — Mejtský.

Zajímavě skončilo obvinění prof. Dr. Antonína Rezka,

tehdejšího ministra krajana a císařského tajného rady,²⁰⁾ které na něj vznesl Mejtský, odvolává se na výrok ředitele Vobořila. Jednalo se o Trmalovská falza ve svobodnických deskách I,²¹⁾ které měl Rezek jako posluchač filozofie padělat v roce 1872–1873 a které měl nakonec Trmalům prodat Dr. Růžek, tehdy notář v Hořicích. Ten však přísežně potvrdil, že prof. Rezka nikdy neznal. Z výsledku pana ministra vyplynulo, že maturoval v Jindřichově Hradci roku 1872 a do 30. 9. 1873 byl jednoročním dobrovolníkem; soudní znalci zjistili, že falza pocházejí z let šedesátých, kdy byl ještě kvartán. Nebeský ryt. z Vojkovic vypověděl, že tuto fámu o Rezkově slyšel od Dr. Trmala, ten opět od Josefa Trmala, který to nakonec popřel. Také svědek Jan Rožánek dotvrdil, že se konečně „upamatoval“, že to slyšel od Mejtského, ačkoliv před tím tvrdil něco jiného.

Ve věci prof. Rezka shledal proto soudní dvůr, že ačkoliv obvinění je vymyšlené a křivé, nezakládalo v tomto jednání skutkovou podstatu trestního činu, a obžaloby Mejtského zprostil, neboť obžalovaný opakoval při výsledku výroky, odpovídaje na otázky vyšetřujícího soudce, a tudíž bez zlého úmyslu byl nucen opakovat svá dřívější tvrzení. Můžeme se domnívat, že toto rozhodnutí padlo na přání samého pana ministra, který rok nato se dobrovolně vzdal svého ministerského křesla.

Ale přesto byla žaloba rozšířena pro zločin utržení na cti, nikoliv ministra Rezka, ale vyšetřujícího soudce Dr. Poláka, jehož Mejtský obvinil z mnoha přestupků, počínaje domovní prohlídkou, při které se měl dopustit urážky stydlivosti nezletilé, t. j. dcery Mejtského, která byla v košili, když do místnosti náhle Polák vznikl. Obvinil ho i z nadřezování Šlechtovi, který ač byl z podvodu usvědčen, nebyl vzat do vazby, ale i domovní prohlídku zde vykonal Polák opožděně atd. Proto byl Mejtský 4. 11. 1902 dopoledne znovu zatčen. Vyšetřováním byl pověřen soudní tajemník Trier.

Znalci paleografie ani v tomto případě neměli těžkou práci, protože měli již své zkušenosti z případů dřívějších. I zde zjistili opakované podvrhy pro Mejtského typické: z desk zemských vytržené listy byly doma padělány nebo falšovány a pak do nich opět vlepeny, nebo pro zahlazení stop nechal z vlepeného falza zhotovit vidimát a padělek pak vytrhl. Dále Mejtského usvědčovaly chyby v napodobení písma, textu a zejména odlišná barva inkoustu od ostatních původních textů. Falzifikát bylo možno dokázat zcela bezpečně již prostým navlhčením vodou a přiložením filtračního papíru, který novodobý text sňal. Poněkud obtížnější bylo dokázat padělek psaný nesmytelným Indeliblem, kde k slovu přišli chemici. V jiných případech přidal nebo zamlčel nehodící se části textu při kolacinaci apod.

Zemský co trestní soud uznal Josefa Mejtského viněho podvodem padělání resp. falšování veřejných listin v těchto případech:²²⁾

1. far. úřad Chýnov, matrika III, fol. 9, křest 15. 8. 1723
2. tamtéž matrika č. I, pag. 908, 415, 790, 225
3. tamtéž matrika č. II, pag. 18–19, 735
4. Kvatern desk zem. 138, fol. I 1, přípisek z 21. 2. 1617
5. far. úřad Strašín, matrika III, str. 83, křest 28. 12. 1743

6. Kvatern menších desk zem. 238, fol. B 2, svědectví 23. 5. 1625
7. Kvatern desk zem. 743, fol. B 22, rozsudek s juxtou 2. 7. 1648
8. far. úřad Strašín, matrika II, str. 201, úmrtí 1. 12. 1713
9. tamtéž matrika I, str. 76, křest 13. 5. 1683
10. far. úřad Albrechtice, sňatek 22. 4. 1786
11. Kvatern desk zem. 192, fol. K 11, půhon pro 10 kop gr.
12. Mělnická stará měst. kniha, postup. smlouva z r. 1610
13. tamtéž tržová smlouva z r. 1620
14. tamtéž kvitance z r. 1629
15. Mělnická modrá kniha, postup. smlouva z 11. 10. 1680
16. Kvatern desk zem. 84, fol. D 9, přijetí do stavu rytíř. r. 1543 Jana st. Nebeského z Vojkovic
17. Rakovnické měst. knihy, kvitance z r. 1620
18. tamtéž zápis o půhonu Josefa Pehema o zbytek pohledávky
19. tamtéž zápis o trhu ze dne 10. 1. 1658 s J. Behemem
20. tamtéž dědické prohlášení z roku 1670 Pehemů z Bamberku
21. tamtéž postup zboží V. Behema z r. 1696
22. tamtéž půhon Matouše Pehema z roku 1733
23. far. úřad Podbořany, matrika č. V., sňatek z 17. 5. 1764
24. Kvatern men. desk zem. 64, fol. B 19, obeslání
25. Kvatern desk zem. 294, fol. M 4, zplnomocnění
26. Kvatern men. desk zem. 40, fol. I 34, uvedení v držbu
27. far. úřad Kopidlno, křest v r. 1655 M. Kozelky
28. tamtéž sňatek J. Kozelky v r. 1646
29. tamtéž křest V. Kozelky z 3. 3. 1696
30. Kvatern desk zem. 112, fol. B 22, uvedení v držení
31. Kvatern desk zem. 193, fol. E 8, složení poručnictví
32. Kvatern desk zem. 269, fol. R 28, odpor proti kšaftu
33. Janoušovická pozem. kniha od r. 1607, str. 78, trh. smlouva
34. far. úřad Domažlice, matrika II., str. 25, křest J. K. Haase
35. far. úřad Chýnov, matrika I, pag. 580, 408, 83, 752, křty z 17. 6. 1685, 30. 10. 1611, 28. 2. 1642 a sňatek 18. 10. 1683
36. tamtéž matrika č. II, pag. 33, křest z 13. 5. 1689
37. Pozemková kniha města Hostinné, list 80, darování
38. Ve výpisech z knih Liber contractuum St. Města pražského, fol. 150 p. v.
39. tamtéž z knihy č. 3, fol. 403, 487
40. tamtéž z knihy č. 6, fol. 62–66, slovo Etrych místo Etrych přepsal
41. far. úřad Chýnov, v matrice č. I., pag. 415 a další padělal zápisy sňatků: sluhy Jeníka a Kateřiny, Matěje Kučery s Alžbětou, Pavla Šebesty s Kat. Smolíkovou a Mikuláše s Ludmilou, dcerou muzikáře Blažeje
42. Kvatern desk zem. 743, krycí zápis rozsudku Johany Rugínové
43. Mělnická stará měst. kniha, krycí zápis kvitance z 6. 5. 1629

44. Hnědá kniha pozemková města Hostinného, zápis o trhu Jiřího Macáka
45. Pelhřimovská měst. kniha od r. 1656, str. 63, splacený dluh r. 1686
46. tamtéž zápis z r. 1710 o nadaci Jana Rožánka
47. far. úřad Postoloprty, křest Jana Böhma z 15. 9. 1766
48. vidimovaný opis předchozího křest. listu přefalšoval
49. Janoušovická pozemk. kniha od r. 1607, fol. 65, dodatek o pohledávce Jana Czetritze. Fol. 65 však v knize chybí.

Z toho kvalifikoval zemský trestní soud falza a padělky uvedené pod čís. 1 — 34 jako zločin podvodu dokonaného, listiny čís. 35—37 jako zločin podvodu nedokonaného, čís. 38—40 jako přestupek proti bezpečnosti majetku (§§ 197 a 461 trest. zák.) a konečně čís. 41—44 jako přestupek proti veřejným zřízením a opatřením (§ 320 lit. f trest. zák.) a odsoudil Josefa Mejtského 26. února 1903 k trestu **3 roky těžkého žaláře** s čtvrtletním postem a k náhradě nákladů trestního řízení. Přitom soud přihlédl k tomu, že odsouzený dosud nebyl trestán, a v případě pokusů nebyl zločin dokonán. Postiženými byli (v závorce jsou uvedena čísla fals): Karlíkové (1—3, 41), bratři Rožánkové (4—11, 42, 45—46), Jan B. Nebeský (12—16, 43), Ferd. Böhm (17—23, 47—48), Karel Záběhlický (24—26), Zikm. Kozelka (27—29), Ant. Čejka (30—32), Emil Zedrich (33, 49), Jiří Haas (34), Emil Less (35—36), bratři Ettrichové (37—40, 44).

Právní zástupce odsouzeného Dr. Bouček se jeho jménem odvolal, ale nejvyšší kasační soud odvolání zamítl 16. 5. 1903. Současně žádal Mejtský protokolárně o nové řízení před jiným (německým) soudem. Marně. Nakonec žádal opět protokolárně císaře o milost, neboť pět dětí zůstalo na světě bez otce i matky, která nemajíc ani na denní chléb zemřela 7. května, a on sám trpí těžkou srdeční chorobou.

Dobré vysvědčení mu dali i vrchní ředitel trestnice Jaroslav Janský a duchovní Emil Stárka a také MUDr. Jirsa dosvědčil jeho špatný zdravotní stav. Dne 25. listopadu podávali jeho čtyři dcery a syn Miloš žádost císaři; uváděli zde, že těžce nemocný otec je již 25 měsíců v samovazbě, takže mu zbývá ještě 11 měsíců trestu. V lednu r. 1905 byl Mejtský převezen do vězeňské nemocnice, kde téhož roku zemřel.

MEJTSKÝ — SPISOVATEL

Posledním odstavcem by bylo možné případ Josefa Mejtského uzavřít. K jeho charakteristice můžeme jen dodat jeho nízký charakter, neprokazatelná udavačství opřená vždy o svědectví osob již zemřelých. Zvlášť těžké bylo nařčení ministra Rezka, které soud posoudil až příliš milostivě. Před zatčením byl dokonce policejním agentem. Ale zůstala po něm jedna pozoruhodná věc. Byly to „Příspěvky k dějinám šlechty v Čechách“, které vydal Mejtský r. 1901 vlastním nákladem, vázané v kůži se zlatou ořízkou. Knihu

věnoval uroz. pánu rytíři Janu Kř. Nebeskému z Vojkovic, velkostatkáři a poslanci na sněmu král. Českého v kurii velkých statků nesvěřenských atd. Ten pravděpodobně vydání financoval, neboť na předtitulním listu je krásně provedený barevný erb Nebeských z Vojkovic. Je to nesporně práce Vojtěcha Krále z Dobré Vody.

Strany 87—96 velkého formátu věnoval autor listáři rytířů Nebeských, do kterého pojal 17 listin pocházejících z let 1407—1897, z toho ovšem 5 fals Mejtského. Nejzávažnějším padělkem je přijetí Jana staršího Nebeského z Vojkovic do stavu rytířského na sněmu obecném, drženém na hradě Pražském v pondělí před sv. Filipem a Jakubem leta 1543, a to ve kvaternu větších desk zemských 84, fol. D 9.

Příspěvky k dějinám šlechty v Čechách je dílo neobyčejné, nasvědčující, že je psal autor bohatě fundovaný nejen v české historii, ale zejména v právním postavení české šlechty od prvopočátku dějin až do doby pobělohorské. Překvapující je především úvodní část vzniklá excerpcí latinských pramenů ze samého počátku 13. století. Znalost němčiny u Mejtského předpokládáme, že by však jako samouk ovládal latinu s profesionální perfektností historika je již sporné, uvážíme-li, že jeho školní vzdělání končilo ve 3. třídě obecné školy. A tak se nám nabízí jediná domněnka, že autorství získal od osoby druhé. Přes všechny pochybnosti mu však autorské právo zůstává.

PŘÍPAD JANA VAŠÁKA

Dne 7. září 1903 se započalo před Zemským co trestním soudem v Praze soudní přelíčení proti „králi falzátů“, 47 letému Janu Vašákovi, ženatému s Marií Rokosovou z Rosinfeldu, otci 6 dětí ve věku 8 až 22 let. Narodil se 14. 8. 1856 v Jistebnici, měl obecnou školu na Žižkově a 2 třídy reálky. Jako sekundán propadl a vyučil se kupcem; později byl účetním a korespondentem pojišťovny, mluví česky a německy. Před soudem vystupoval jako elegán, korektně a skromně. Na otázky předsedy odpovídal věcně a věrohodně, nezáludně, jen kladenou vinu na padělcích popíral. Senát zemského trestního soudu tvořila známá čtveřice soudců: Dr. Štolla jako předseda, přísedící Dr. Dvorecký a Boubelík, veřejný žalobce Dr. Blatný, přítomen byl i vyšetřující soudce Dr. Polák a právní zástupce obžalovaného JUDr. Gustav Freund.

Žaloba jej vinila ze zločinu podvodů dokonaných, t. j. z padělání a falšování veřejných listin podle §§ 197 a 199 lit. d trest. zákona, kdy státní orgány o věci rozhodovaly na základě předložených fals, nebo je aspoň zkoumaly, a ze zločinů nedokonaných, kdy listiny sice úřadům předloženy byly, ale k řízení ani jejich zkoumání zatím nedošlo. Jako taková byla považována i krycí falza.

Domovní prohlídku vykonal Dr. Polák se dvěma policejními zřízenci 1. února 1902 na Král. Vinohradech, při které zabavil řadu věcí a korespondence. Z toho byl důležitý fascikl „Věci šlechty“, který odhalil mnohé nepravdy ministerského vicesekretáře šlechty, referen-

ta pro věci šlechtické, ale i jeho odpůrců. Šlechta dodával Vašákovi průběžně zprávy o tom, jak stojí záležitost jeho klientů o uznání šlechtického stavu. V jednom dopise psal Šlechta, že zápisy v matrikách chejnovských týkající se rady Lessa jsou falza; podobně i zápisy týkající se sourozenců Karlíkových [7 fals Mejtského] v matrikách farního úřadu v Chejnově jsou smyšleny.

V zabavených věcech Vašákových byla spousta dopisů cizích. Dokonce i od Dr. Pinskera a dvorního rady Lessa. Ten podával Vašákovi zprávu o tom, že je příznivě vyřizeno šlechtictví Faltisů, dokonce dříve, než bylo vydáno úřední vyrozumění. Tato indiskrece zapříčinila, že Less byl dán r. 1901 na nucený odpočinek.

Nejvíce přitížil Vašákovi nález nesmytelného inkoustu „Indelible“ anglické výroby, kterým pořídil 29 falešných zápisů. Většinou však používal sepii kolorovanou, umbru s kolínskou hlínou nebo směs pigmentu železitého a sepiového. To zjistili soudní znalci z oboru chemie, dvor. rada prof. Vilém Gintl a prof. Aug. Bělohoubek, zatímco znalci paleografie Dr. Klicman a Dr. Friedrich zkoumali padělky po stránce věcné, jazykové a grafické. Ve svých protokolech říkají, že Vašák opravoval křestní jména, vynechával nežádoucí slova a přívlastky (např. označení „mladší“), měnil i jména, v opisech si nechal potvrdit jiné datum než bylo v originále, našli falza na vkládaných nebo vlepených listech nebo útržcích atd. V opise je např. uvedena matka „Anna“, v originále ale „Anna, pozůstalá vdova po zemř. Martinovi Kořínkovi, někdy sousedu na právu Hloušeckém v Kutné Hoře“. Inkoust fals je zcela odlišný od zápisů okolních, jiný je i rukopis se snahou o napodobení.

I zde nalezneme osvědčený trik jiných falšovatelů, t. j. vyřiznutý list byl doma „upraven“ a pak opět vlepen. Tak je tomu i v kvaternu 86, fol. J 8 p. r. a p. v. menších desk zemských. Zápis v oddílu „Půhonové k svědectví...“ je bezpečně pravý a týká se půhonu z 10. 9. 1565, ve kterém paní Anna Bezdrůžická z Kolovrat pohání Václava z Vřesovic a na Byšicích k svědomí. Ale poslední dva řádky jsou připsány: „Markétu Hoškovou z Hrušova, manželku Balcara Hoška z Milcheimu“, zřejmě k důkazu tohoto manželství v šlechtické věci bratří Hošků.

Podobně v Liber conditionum od r. 1661 archivu hlav. města Prahy rkp. 2254, fol. 418 p. v. byl list opět vyřiznut a pak vlepen. Text je opsán (s výjimkou jmen) ze zápisu na fol. 360 téhož rukopisu. Při opisování se však Vašák dopustil chyby, že místo správného substantiva „zaznamenání“ napsal infinitiv „zaznamenati“, který se sem vůbec nehodí. Týká se opět věci Hošků.

Hoškovské falzum je datováno i v knize svatebních smluv Starého Města pražského od r. 1579²³⁾ „feria 4 dia a. Bartolomaei 24. augusti“ nesprávně, neboť 24. srpen připadl na úterý a nikoliv na středu. Prvním dnem v týdnu byla tehdy neděle, nikoliv pondělí jako dnes. Formule zápisu je doslovně opsána ze zápisu na str. 260 p. v. se záměnou jmen.

A již v začátku této studie jsme se zmínili o kvaternu 112 desk zemských (registra starostova), fol. F 25 p. v. a F 26 p. r., kde se píše „v pátek po neděli JUDICA 14. Martii leta 1642“, ačkoliv pátek po této neděli připadal v roce 1642 na 11. dubna. Je to chyba nevídaná, která se tehdejšímu písaři nemohla stát, protože datování podle svátků bylo pro něj zcela běžné.

Nakonec uveďme ještě několik fals v šlechtické věci Františka Rašina, velkoobchodníka v Praze, který žádal o zdědný stav rytířský s predikátem „z Ryzmburka“ 10. 12. 1888, a znovu 12. 4. 1890. Na základě 22 padělků a fals obdržel diplom 17. 3. 1893. Měl je na svědomí Vašák. Ten např. v kvaternu menších desk zemských 153, fol. E 22 škrtnul slovo Rudolf, v kvaternu větších desk zem. 148, fol. C 18 v zápisu závěti Jiřího Vratislava z Mitrovic odstranil koncovky a nahradil je jinými, v matrice fary Nechanic Liber baptis., copul. et mortuorum 1678–1730 škrtnul slovo Woytiech a nahradil jej slovem Albrecht, a to na listě 92 p. v. Totéž udělal i na fol. 11 p. v., fol. 20 a 25 v téže matrice. V kvaternu větších desk zem. 147, fol. I 17 p. v. připsal v testamentu „dědice a syna Alexandra Bohaboje“, v kvaternu men. desk zemských 15, fol. F 1 přeškrtnl jméno Rudolfa a vepsal jméno Rudolfa Albrechta Rašina z Ryzmburka; ve stejných deskách v kvaternu 16, fol. C 21 připsal dodatek o obeslání Elišky Marie Rašinové, tamtéž fol. F 28 připsal svědka Albrechta Rašina, atd. atd. Za to všechno dostal odměnu 1808 korun mimo skutečných výloh. A tak bychom mohli pokračovat o dalších podvodech spáchaných na Vašákových 23 klientech.

Celková suma honorářů činila podle doznání obviněného 34 580 zlatých, t. j. 69 160 korun, což v té době byla závratná částka uvažujeme-li, že je obdržel pachatel, propadlý sekundán a obchodní agent. K celkovým škodám však přistupují pasiva druhotná, kterými byly postiženy různé nadace, zejména studijní, poskytované těmto novošlechticům. Tak např. jen Holejšovští potomci obdrželi z nadačního fondu hr. Straky celkem 36 466 korun (t. j. Josef 1500 K., Jakub 14 336 K., František 13 378 K. a Ladislav 7252 K.).

Již v samém začátku přelíčení namítal právní zástupce obžalovaného Dr. Freund příslušnost zemského trestního soudu, ale předseda, právě tak jako v předchozích případech a procesech, dokazoval, že zde je obviněný žalován toliko za falšování a podvrhy veřejných listin a soudu náleží proto soudit jen činy žalované a nikoliv činy proti osobám, které Vašák podvedl nepravým předstíráním, že jim obstará původní doklady a nikoliv falza. Ty a takové podvedené osoby odkázal soud na pořad civilního práva.

Vašák pochopitelně popíral, že by co falšoval. Mluvil mírně a věcně, ale marně se dovolával pětileté promlčecí doby pro většinu deliktů. Snažil se soudu dokázat, že jestliže se nikdo o náhradu nehlásí, neboť v tomto případě by ji musel státní zástupce vyjádřit číselně, má být věc pokládána za takovou, jako by při ní škoda nenastala, takže tu schází nejhlavnější kritérium pojmu zločinu podvodu. Dr. Blatný naopak tvrdil, že škoda, kterou měl stát na svých právech trpět, je neocenitelná.

Žaloba vinila proto Jana Vašáka, že padělal, resp. falšoval veřejné listiny a v následujících případech se dopustil trestních činů:²⁴⁾

1. v Liber contractuum ruber I. St. Města pražského na listě 349–350, smlouva trhov. 10. 12. 1682
2. tamtéž v knize Liber Conductuum albus III., str. 342, přípověď 30. 7. 1651
3. v knize Liber quitantiarum albus novus I. N. Města praž. na listě 205, kvitance 30. 6. 1614
4. v knize Liber contract., oblig., testamentorum etc.

- officii pontis Pragensis... č. 10, list 159 p. v., pl-nomocenství 16. 10. 1684
5. v knize Liber concordiarum nuptialium St. Města praž. č. II., na listě 112, satební smlouva 31. 8. 1628
 - 5.a v kvaternu men. desk zem. 153, fol. E 22, zápis nezletilého
 6. v kvaternu vět. desk zem. 148, fol. C 18, závěť
 7. far. úřad Nechanice, v Liber baptis., copul. et mortuorum 1678—1730, fol. 92 p. v., sňatek 24. 7. 1678
 8. tamtéž v téže matrice na fol. 11 p. v., křest 16. 11. 1680
 9. v kvaternu vět. desk zem. 147, fol. I 17 p. v., testament
 10. v kvaternu men. desk zem. 15, fol. F 1, citace svědků
 11. v kvaternu vět. desk zem. 262, fol. E 9 p. v., závěť
 12. v kvaternu men. desk zem. 16, fol. C 21 a F 28, citace svědků
 13. far. úřad Nechanice, v matr. Liber baptis., copul. et mortuorum 1678—1730, fol. 20, úmrtí 23. 2. 1721
 14. tamtéž v téže matrice fol. 25, křest 24. 4. 1684
 15. tamtéž v téže matrice fol. 20, křest 4. 2. 1683
 16. tamtéž v téže matrice fol. 25, přepis jména při křtu
 17. v kvaternu vět. desk zem. 304, fol. M 12, narovnání 19. 11. 1647
 18. v kvaternu men. desk zem. 62, fol. M 4, porovnání z dědictví
 19. v kvaternu men. desk zem. 154, fol. G 29, obeslání 11. 7. 1690
 20. v knize Liber oblig. č. 13 N. Města praž. fol. 47, obligace 10. 10. 1684
 21. Registra gruntovní Nechanic od r. 1711, fol. 188, kvitance 1698
 22. v kvaternu vět. desk zem. 208, fol. NN 25—26, obligace 6. 1. 1687
 23. far. úřad Líbeznice, matr. III., str. 155, sňatek 27. 1. 1722
 24. v knize Liber contract., oblig., testamentorum etc. officii pontis, sv. 10, fol. 149—150, trh a kvitance r. 1675
 25. v knize Liber obligationum caeruelus XIII. St. Města praž. fol. 112 p. v., dlužní úpis 10. 7. 1685
 26. v knize Liber contractionum albus 3. St. Města praž., fol. 348 p. v., přípověď 18. 7. 1652
 27. v knize Liber concordiarum nuptialium č. 2 N. Města praž., str. 110, satební smlouva 16. 12. 1619
 28. v knize šestipanské kontraktní č. 53 miscella nea městské, fol. 256, koupě 2. 7. 1628
 29. v knize Liber obligationum caeruelus St. Města praž. č. 3, fol. 31 p. v., obligace 11. 9. 1607
 30. v kvaternu men. desk zem. 158, fol. P 18, půhon s přípiskem
 31. v knize svobodnické č. 2 desk zem. fol. G 9 p. v., kvitance 1659
 32. v kvaternu men. desk zem. 161, fol. I 21, půhon z r. 1592
 33. v kvaternu men. desk zem. 112, fol. F 25 a F 26, úmluva k soudu 27. 5. 1645
 34. far. úřad Líbeznice, matrika III., fol. 48, křest 29. 7. 1724
 35. tamtéž matrika č. I., fol. 158, 138, 139, 117, křty a sňatky
 36. far. úřad Slavkov, matrika č. 2, fol. 253, sňatek 29. 2. 1737
 37. v knize Liber testamentorum officii sesciratus Men. Města praž. č. 34, fol. 43, testament 27. 7. 1749 s doložkou
 38. v knize šestipanské N. Města praž. misc. č. 51, fol. 403 p. v., koupě zahrady 17. 7. 1687 a juxta 27. 4. 1690
 39. v knize Liber condictionum albus č. 4 St. Města praž., fol. 418 p. v., přípověď s juxtou 7. 4. 1680
 40. v knize smluv svateb. St. M. praž. č. 2, fol. 264, kvitance 24. 8. 1649
 41. v knize šestipanské kvaterní etc. N. Města praž. miscelanei č. 53, fol. 242 p. v., koupě zahrady 8. 5. 1620
 42. v knize Liber oblig. caeruelus VII. St. Města praž., fol. 134, dluhopis 17. 8. 1657
 43. v kvaternu men. desk zem. 55, fol. O 12, úmluva 15. 2. 1612
 44. v kvaternu men. desk zem. 156, fol. C 9 p. v., půhon r. 1570
 45. v knize Liber additionum officii sexiratus N. Města praž. č. 31, fol. 25—26, dědická přihláška 26. 11. 1805
 46. v kvaternu men. desk zem. 145, fol. A 32, nařízení invent. 1625
 47. v kvaternu men. desk zem. 86, fol. I 8 p. v., půhon 10. 9. 1565
 48. v kvaternu vět. desk zem. 90, fol. P 10, přiznání dluhu s juxtou
 49. v kvaternu men. desk zem. 198, fol. F 3, splacení dluhu 1629
 50. v kvaternu men. desk zem. 170, fol. O 8, půhon z r. 1582
 51. v knize obligací N. Města praž. č. 11, fol. 274, dluhopis 14. 12. 1643
 52. v kvaternu men. desk zem. 54, fol. B 7, půhon 4. 3. 1623
 53. v kvaternu vět. desk zem. 15, fol. F 28, odevzdání poručnictví
 54. v knize kondikcí č. 3 N. Města praž., fol. 292 p. v., přípověď 24. 5. 1652
 55. v kvaternu men. desk zem. 148, fol. A 14 p. v., dědic. inventura 8. 3. 1567
 56. v kvaternu men. desk zem. 129, fol. A 8, půhon z r. 1556
 57. Kostelec nad O. v měst. knize „Lev černý nový“ od r. 1626, fol. O 26, koupě pole 1. 9. 1682 a 29. 11. 1719
 58. v kvaternu men. desk zem. 50, fol. N 12, půhon
 59. v kvaternu men. desk zem. 53, fol. N 12, půhon
 60. Kostelec nad Orlicí, kniha zápisná v kůži rudé od r. 1607, fol. B 9 p. v., prodej stodoly r. 1617
 61. far. úřad Hlinsko, kř. matrika A, fol. 29 p. v., křest 21. 10. 1629
 62. v knize Liber transactionum, cessionum etc. města Kolína, vlepka mezi listy 126—127, kvitance (statek Veletov)
 63. v knize Liber svědomí... ab 1599 města Kouřimí, zápis v sešítu tam připojeném
 64. v knize Liber contractuum I. N. Bydžova, fol. C 8, dědictví 1619
 65. v knize Matricula sive album civium města Ml. Boleslavi, fol. 38 p. v., měšťanské právo r. 1797

66. far. úřad Jiřice, st. matrika I., str. 5, sňatek 28. 2. 1645
67. tamtéž ve stejné matrice, str. 17, křest 30. 10. 1657
68. far. úřad Strážov, matrika od r. 1631, fol. 156 p. v., sňatek 26. 6. 1639
69. tamtéž v téže matrice fol. 27, křest 11. 3. 1639
70. far. úřad Tachov, matrika I., str. 64, křest 4. 5. 1640
71. tamtéž v téže matrice, odd. sňatků fol. 1, sňatek 20. 10. 1635
72. far. úřad Nechanice, matr. Liber baptisatorum ab 1678, fol. 6 p. v., křest
73. tamtéž ve stejné matrice, fol. 16 p. v., křest ne-manž. syna
74. tamtéž ve stejné matrice, fol. 23, křest falšován změnou stavu
75. tamtéž ve stejné matrice, fol. 36 p. v., křest falšován
76. v knize Liber addit. officii sescuratus N. Města praž. č. 31, fol. 26, za zápisem sub 45, dědická přihláška 8. 12. 1805
77. v kvaternu men. desk zem. 145, fol. A 32, za zápisem sub. 46, nařízení inventury 14. 5. 1625
78. v kvaternu men. desk zem. 54, fol. B 7, za zápisem sub 52, půhon 11. 10. 1623
79. v kvaternu men. desk zem. 148, fol. A 14 p. v., za zápisem sub 55, nařízení inventury dědic. zůstatku 8. 3. 1567
80. v manské knize Karlštejnské bílé č. 111, str. 111, přijetí léna r. 1606
81. far. úřad Hlinsko, matrika křtů B, křest 26. 3. 1688
82. tamtéž v téže matrice, sňatek 23. 1. 1667
83. tamtéž v téže matrice, sňatek 26. 1. 1667
84. v knize Liber contractuum I. N. Bydžova, fol. K 6 p. v., prodej peněz 28. 9. 1653 s juxtami z 30. 4. 1655 a 10. 5. 1658
85. v knize Liber svědomí města Kouřimi od r. 1559, fol. 87 p. v., svědomí ve vloženém sešitku (svědectví)
86. far. úřad Kopidlno, nejstarší matrika, fol. 142, sňatek r. 1644
87. far. úřad Tachov, matrika II., fol. 13, sňatek 7. 10. 1783
88. tamtéž matr. II., fol. 114, úmrtí 20. 2. 1704
89. tamtéž v téže matrice fol. 93, sňatek 23. 11. 1706
90. far. úřad Smržovka, matrika I., fol. 270, křest 15. 8. 1733
91. v knize Liber variorum I. města N. Bydžova, fol. 100 p. v., připsání jména
92. far. úřad Líbeznice, matrika I., fol. 42, sňatek 20. 3. 1669
93. v knize Liber contractuum III. města N. Bydžova, fol. 95, podpis
94. v kontraktní knize města Králové Dvůr n. L. od r. 1590, fol. 443, zápis přihlášky (z knihy později odstraněn)
95. v knize Liber transactionum etc. od r. 1605 města Veletova fol. 119, vlepka kvitance 13. 3. 1659, po dosažení intimatu z knihy odstraněna
96. v městském archivu v Uničově na Moravě padělal listinu ze dne 30. 8. 1652 o manž. původu Tobiáše Ulrycha
97. tamtéž pozůstal. listinu po Rozině Ulrychové z 27. 2. 1670

97.a far. úřad Líbeznice, matrika III., křest hr. Rudolfa Kořenského z Terešova 28/30 srpna 1729, padělal. Zjištěno dodatečně.

Po sedmidenním přelíčení vynesl zemský trestní soud v Praze 14. září 1903 tento rozsudek: **Jan Vašák je vinen** zločinem dílem dokonaného, dílem nedokonaného podvodu podle §§ 8,197, 199 lit.d trest. zákona a odsuzuje se do žaláře na dobu 15 měsíců s měsíčním postem a k náhradě nákladů soudního řízení. Přitěžující okolností bylo trvalé opakování zločinů od r. 1892 do zatčení r. 1902 v počtu 75 a 22 krát zůstalo při pokusu, (falza čís. 72—93). Zprostil jej však obžaloby v bodech čís. 94—97 pro nedostatek důkazů.

Vašák se 23. září odvolal, ale c. k. nejvyšší soudní a zrušovací soud ve Vídni stížnost zamítl 15. prosince 1903. Stejně byla zamítnuta i žádost o odložení trestu.

Vašákoví klienti byly následující osoby a rodiny (v závorce jsou uvedena čísla předchozích fals): Dr. Nejedlý [1—5], Rašínové [6—22, 72—75], bratři Kasaličtí [23—30], Holejšovští [31—32], G. Hubka [33], Jos. Šlechtová [34—35], bratři Hoškové [36—50, 76—77], G. Hodek [51—56, 78—79], Faltisové [57—60], Žampachové [61, 81—83], Domažličtí [62—63], Maternové [64, 84], Ulrychové [65], Reissenzahn [66—67], V. Nejedlý [68—69], Jos. L. Bayer [70—71, 87—89], Čámský [80], B. Milner [85], Bedř. Rašínová [86], B. Dressler [90], J. J. Kučera [91—93], Domažličtí [94—95] a Ulrichové [96—97].

VAŠÁKOV POROTNÍ PROCES

Jan Vašák byl ve vězení sotva pár měsíců, když na něj veřejný žalobce Dr. Blatný uvalil žalobu, která se projednávala před porotním soudním dvorem v Praze za předsednictví rady zem. trestního soudu Dr. Hofmana a přítomnosti Dr. Dvorského a Boubelíka; vyšetřujícím soudcem byl Dr. Mauritz a obviněného zastupoval opět Dr. Freund.

Porotní soud projednával ve dnech 19. a 20. května 1904 věc Vašákových fals a padělků v zemských deskách (14 případů), v matrice II. far. úřadu sv. Jiljí v Praze a matrice III. far. úřadu v Líbeznici (po 1 padělků). Celá aféra se týkala nápadu Julia hr. Attemse ve fideikomisním sporu o svěření Petra sv. pána z Zollernů u c. k. zemského soudu ve Štýrském Hradci. Dne 3. září 1889 zemřel držitel tohoto svěření Alexandr sv. pán Lazzarini. O dědictví se hlásili jeho pozůstalí a Eduard hr. Attems, kromě dalších nápadníků. Hrabě Attems prokazoval, že má první místo mezi ostatními, kteří naopak prokázali, že v jeho rodokmenu chybí některé mezičlánky (neprokázané křty, oddávky apod.), kromě několika nesrovnalostí v datech. Jeho filiace začínala r. 1694 Barborou Zollnerovou hrab. Nagrolovou a končila v osmé generaci Juliem hr. Attemsem (nar. 19. 6. 1837 v Schmattenthalu). Přesto štyrsko-hradecký soud přiřknul svěření hrab. Karolíně Corethové a hr. Attemse odkázal 20. února 1891 na pořad civilního práva. A ten skutečně paní hraběnkou žaloval. Když se však prokázala Vašákova falza, vzal žalobu zpět. Jelikož na procesy neměl, s hraběnkou

kou se vyrovnal. Vašákovi slíbil odměnu 2000 zlatých.

Soudní znalci potvrdili, že všechny zápisy v zemských deskách i v matrice II. farního úřadu u sv. Jiljí v Praze jsou novodobá falza, vyrobená známými způsoby i známými inkousty, a vykazují stejné nedostatky v pravopise, v písmě a datování, jak jsme se o tom zmínili již dříve. Vašák však obvinění popíral.

Základní genealogický nesmysl byl shledán v kvaternu č. 187 větších desk zemských z let 1614–1615 fol. I 16, kde se tvrdí, že Ferdinand hr. Nagroly byl synem Barbory hrab. Nagrolové roz. Zollnerové z Massenburgu, ač soudní znalci prokázali, že táž s manželem Jeronýmem hr. z Nagrolu žádné děti neměla. Také v menších deskách zemských č. 199, pag. R 20 je juxta zcela nesmyslná, neboť zplnomocňuje k převzetí peněz z pohledávky, na kterou se vydavatelka plně moci před dvěma roky všech nároků zřekla a která dokonce rok před tím zanikla.

V matrice fary Líbeznice jsou další smyšlenky, o kterých jsme se zmínili již na str. 8, neboť udánlivá matka Františka Antonína Kořenského, t. j. Isabela Kořenská roz. hrab. Breunerová, neměla ve stáří 60 let při psaní svého testamentu roku 1749 tušení, že by kdy měla vůbec nějaké děti. Také Ferdinand hr. Nagroly, který byl v Čechách cizozemcem až do r. 1626, nemohl r. 1604 své matce cokoli vkládat do zemských desk jak je uvedeno v deskách zemských č. 132, fol. I 11, nehledě k tomu, že nebyl vůbec synem Barbory Nagrolové, ale pocházel ze zcela jiné větve. Vašák byl však tak neopatrný, že nechal Františka Ant. hr. Kořenského dvakrát narodit; jednou v matrice III. fary v Líbeznici 28. srpna 1729, podruhé v matrice II. fary sv. Jiljí v Praze přesně o rok později, 30. srpna 1730.

Ke svým padělkům se ale nechtěl znát a tvrdil, že pocházejí s největší pravděpodobností od Brücknera nebo barona Ubelliho, který měl v roce 1860–1867 také nějaký genealogický malér. Svědčil zde i Julius Attems, který na žádost státního zástupce byl vzat do přísahy. Obhájce se proti tomu ohradil, protože i proti němu bylo vedeno vyšetřování pro týž delikt. Předseda však přísahu připustil s tím, že řízení proti němu bylo zastaveno.

Žaloba kladla Janu Vašákovi za vinu, že v letech 1890–1893 padělal veřejné listiny v 16 případech, které má 12 členná porota soudit. Byly to:²⁵⁾

98. Desky zem. menší č. 50, fol. C 16, půhon
99. Desky zem. větší č. 237, fol. E 13, uvedení v dědictví
100. Desky zem. větší č. 507, fol. F 25, zápis o prodeji
101. Desky zem. větší č. 437, fol. L 23, kvittance
102. Desky zem. větší č. 479, fol. L 5, přihláška
103. Desky zem. větší č. 351, fol. C 12, zřízení vdov. platu
104. Desky zem. větší č. 91, fol. A 27, obligace
105. juxta k tomu obsahující kvitanci
106. Desky zem. menší č. 142, fol. C 16, povolení inventury
107. Desky zem. větší č. 187, fol. G 15, plnomocenství
108. Desky zem. menší č. 199, fol. R 20, plná moc
109. Desky zem. menší č. 177, fol. O 20, list poselací
110. Desky zem. menší č. 20, fol. C 32, půhon
111. Desky zem. větší č. 483, fol. N 30, přihláška
112. Matrika II. far. úřadu sv. Jiljí, vložený list ke str. 1003
113. Desky zem. větší č. 132, fol. I 11, dík a kvittance

Po jejich přečtení byla dána porotě I. hlavní otázka, zda Jan Vašák je vinen, že v době od roku 1890 do června 1893 padělal těchto 16 listin. Porota rozhodla 8 hlasy ne, 4 hlasy ano. Stejným počtem hlasů porota rozhodla o II. otázce, pokud se týče matriky svatojilské. Načež byl přiveden obžalovaný a předseda prohlásil ihned rozsudek osvobozující.

PŘÍPAD JUDr. ANTONÍNA RŮŽKA RYTÍŘE Z ROVNÉHO

Zcela běžný, a nakonec i zcela zvláštní, byl trestní případ 55 letého JUDr. Antonína Růžka (nar. 24. 5. 1846 v Miřeticích), c. k. notáře v Hořicích, před tím ve Skutči. Z protokolů o průběhu vyšetřování vychází na jevo, že o uznání svého šlechtictví se ucházel již v době univerzitních studií v letech 1867–1869. První informace a rovněž i koncept žádosti z 13. 2. 1868 obdržel od pražského genealoga Christiana Brücknera, ale teprve po doplnění dokladů mu ministerstvo vnitra ve Vídni udělilo 10. února 1883 prosté šlechtictví. Ale ještě v témže roce požádal Růžek o přiznání zděděného stavu rytířského na základě opisu erbovního listu z roku 1543. A tak se stal Antonín Růžek 12. října 1883 rytířem s predikátem „z Rovného“.

V té době začínali svou genealogickou kariéru Josef Mejtský a Dr. Pinsker. Oba žádali Růžka o zapůjčení nebo prodej nějakých vidimátů nebo jiných dokladů ke svému poučení, ale i jako vzorů ke své práci. Brzy se ozval Mejtský dopisem, ve kterém Růžkovi oznamoval, že některé věci již má, ale že má také malér při první ověřovací doložce, kde vidimátor poznamenal, že originál je vadný, neboť jsou tam razury a přepisy. Dr. Růžek ale nyní před soudem tvrdil, že sám ze zemských desk vypisoval a že ředitel Demuth byl při vidimování a všechno bylo v pořádku. Ale vyšetřující soudce Dr. Polák toho nalezl daleko víc, i když bylo prokázáno, že Dr. Růžek kromě své renabilitace vypracoval podklady pouze pro pražského advokáta Dr. Emanuela Trmala, t. j. 2 padělky, stejný počet pro Václava Píseckého a pouze jediný pro plukovníka námoř. dělostřelectva Emanuela Sádla.

Veřejný žalobce Dr. Blatný kladl mu za vinu, že falšoval resp. padělal v deskách zemských následující listiny:²⁶⁾

1. v knize svobodnické č. 2, fol. N 4, závěť z r. 1678 a na fol. N 5 juxta k ní
2. v kvaternu trhovém olivovém č. 263 od r. 1664, fol. E 20, rozsudek
3. v kvaternu trhovém modrém č. 11, fol. B 20–21, majestát krále Ferdinanda I. z 30. 5. 1543
4. v knize svobodnické č. 1, fol. X 40 p. r. a násl. svateb. smlouva
5. v knize svobodnické č. 3, fol. X 14, smlouva
6. v knize svobodnické č. 5, fol. W 36, porovnání o pozůstalosti
7. v svobodnické knize č. 11, fol. S 30, dlužní úpis
8. v svobodnické knize č. 15, fol. G 31–32, průkaz nároku
9. v knize svobodnické č. 1, fol. W 2, pře Jana z Talmberka

10. v kvaternu vět. desk zem. č. 22, fol. J 22, poslední vůle
11. v knize svobodnické č. 1, fol. W 20—21, paměť o přijetí pod jurisdikci
12. v knize svobodnické č. 3, fol. X 29—30, smlouva svatební
13. v kvaternu vět. desk zem. č. 17, fol. H 23, přijetí do stavu
14. v kvaternu vět. desk zem. č. 19, fol. N 9—10, erbovní list cis. Maxmiliána II. pro Jana Píseckého
15. v knize svobodnické č. 3, fol. X 30, p. v., vejchoz a to v čís. 1—10 pro vlastní rodokmen (většinou připsky predikátu „z Rovného“), v čís. 11—12 v šlechtické záležitosti Trmalů, v čís. 13—14 v záležitosti Píseckých a v čís. 15 ve věci Sádla.

I Dr. Růžek po vzoru svého učitele Brücknera kromě fals vyráběl padělky na vytrženém listě, při tom se dopouštěl četných gramatických chyb, které současný písař nemohl udělat, chyboval v datování, ale zejména v osobách té doby úřadujících. Zapomněl také na to, že ke kvaternům existují indexy, vyhotovené za úřadování Hasnerova (1827—1850), kde zápis buď není vůbec indikován, nebo musel být vepsán.

Korunou všeho byl padělek v zemských deskách č. 11 na fol. B 20—22 z 30. 5. 1543, a to majestátu Ferdinanda I. pro Jana a Jiřího Růžka, který je podepsán Wolfem z Krajku jakožto kancléřem král. českého, zatímco podle Tomka²⁷ byl jmenovaný již od 5. ledna 1542 nejvyšším purkrabím pražským a kancléřem byl Jindřich z Plavna. Podle klausule připsané k majestátu byl tento vepsán do zemských desk podle usnesení obecného sněmu konaného ve čtvrtek po sv. Školastice, t. j. 16. února 1543, avšak podle Sněmů českých II.²⁸ byl sněm svolaný na 23. ledna odložen až na 20. února a toho dne zahájen. V této klausuli je jako relátor uveden Jan ml. z Lobkovic, ačkoliv ten byl tenkrát nejvyšším komorníkem a současně hejtmánem německých lén koruny České. Kromě toho není majestát ani indikován v Hasnerově indexu, takže Růžkové nikdy nebyli přijati do stavu rytířského. I přepis původně světlý byl později znovu přetažen.

Podobně tomu bylo i v případě renobilitace Václava Píseckého, jehož otec obdržel erb a predikát „z Kramnickfeldu“ 19. 11. 1867, rytířský stav 12. 3. 1870, a to na základě padělaného diplomu Maxmiliána II. z 12. 1. 1570 a usnesení rytířstva z roku 1571 o přijetí do stavu Václava Jana Píseckého. Tím se staly všechny ostatní padělky a falza, zejména Růžkovská, nicotnými.

Žaloba dále vinila Dr. Růžka z toho, že na základě jeho padělků získalo 25 členů rodiny Růžků, Trmalů a Píseckých neoprávněně 95 108 korun od různých nadací: Ferdinandovy, Jičínské, Martinské, Strakovy, Rabenhauptovy, Pöttingovské, Janovské, Klusákovy, Audrtzkých, Maiderlyho, Fitzgeraldovy, Wiederovy aj.

K jednotlivým protokolům a svědectvím psal Růžek dodatky a vysvětlivky, celkem tklivě a plačtivě dodával, že je proti druhým slaboch a chudák, nic nemá, nikde se neuplatnil. V době jeho právnických začátků měl jako soudní praktikant a doktor práv 30 zlatých měsíčního platu. Soud však jeho námitky psané na 52 stránkách zamítl a právní zástupce advokát Dr. Herold se zřekl zastupování. Po dvoudenním přelíčení c. k. zemský trestní soud vynesl tento rozsudek: „Jménem Jeho Veličenstva císaře, v hlavním přelíčení 17. listo-

padu 1902 zprošťuje se Dr. Růžek viny podle § 259 ad 3 trest. zákona.“

Žaloba ho vinila pro zločin podvodu paděláním veřejných listin v 15 případech in subjektu, a to ve věci Růžků 10krát, Trmalů 2krát, Píseckých dvakrát a Sádla jedenkrát. Přestože soud uznal všechny žalované činy za prokázané, musel být obžalovaný podle § 259 ad 3 trest. zák. obžaloby zproštěn, neboť zločin i trest podle § 227 trest. zák. byl promlčen. Přesto se Dr. Růžek odvolal proti rozsudku v zásadě a v soulase se svými námitkami proti žalobě, kde jako obviněný tvrdil, že není v ničem vinen, neboť soudní znalci řekli, že je pravděpodobno, že padělky psal a vina tudíž prokázána nebyla a není zákonem odůvodněn náhled, že se padělaní veřejných listin nepromlčí, dokud jsou padělky v knihách. Soudní dvůr dal Růžkovi za pravdu a nesdílel náhled veřejného žalobce, že totiž falšování veřejných listin je zločin durativní.

V odůvodnění rozsudku dospěl soud k závěru, že obžalovaný spáchal své skutky v letech 1868—1883, a tudíž uvedení v omyl těmito padělky bylo ve všech případech dokončeno již 12. 10. 1883, kdy byla vyřízena jeho žádost o přiznání stavu rytířského. Podle protokolů z 17. 4. 1902 byl vzat do vyšetřování teprve tímto dnem, čili promlčecí doba podle §§ 227, 222 již dávno uplynula.

Je sice pravda, že o šlechtictví žádal Frant. Růžek, pachtýř statku v Bělči a jeho žádosti bylo vyhověno r. 1892, podobně i Janu A. Růžkovi z Krchové Lomné r. 1894 a Juliu Růžkovi, obecnímu tajemníku ze Želatic r. 1899, a dosud zůstaly nevyřízeny žádosti Antonína Růžka, stavitele v Praze, Josefa Růžka, obuvníka ve Vlašimí. Také Jan Trmal, pražský měšťan a jeho syn JUDr. Emanuel Trmal, advokát v Poděbradech obdrželi potvrzení o stavu rytířském r. 1874, podobně František Trmal, sedlák v Bermíři u Sedlčan r. 1886, František Trmal, podruh z Olbramovic u Votic r. 1888, a konečně i Jan Trmal, sedlák v Hůrce a jeho bratr Václav, sedlák v Sukdole r. 1892, ale dosud zůstaly nevyřízeny žádosti Josefa Trmala z Prahy, Marie a Anny Trmalových z Turnova, Josefa Trmala z Prahy a Františka Trmala z Radnice. Ty všechny zastupoval Dr. Vincenc Pinsker z Votic.

Obžalovaný tvrdil a prokázal, že veškeré tyto žádosti byly podány bez jeho vědomí, a proto mu nelze klást na nich vinu, což soud uznal. Ve svém zdůvodnění osvobozujícího rozsudku vycházel soud ze skutečnosti, že obžalovaný ze zločinu podvodu neměl žádného prospěchu, i když kromě ceny etické plynou z nabytého šlechtictví určitá práva. Obžalovaný prokázal, že obdržel z nadačního fondu hr. Straky roku 1871 pouze 642 zlatých, v roku následujícím 600 zl., čili spolu 1242 zl. Nic víc. Jelikož se Dr. Růžek 20. října 1902 vzdal predikátu u ministerstva vnitra, Strakově nadaci zaslal 3000 korun na úhradu pohledávky 2484 K, podobně vrátil 3000 K i Dr. Trmalovi, které od něho obdržel jako honorář, neměl z fals žádného užítku. Ostatní obnosy vyplacené Trmalům, Růžkům a Píseckým se neděly za jeho působení a nenese proto za ně odpovědnost, ale i v případě opačného náhledu, nebyly soudem žalovány.

Přesto se Dr. Růžek odvolal i proti osvobozujícímu rozsudku. Odvolal se však i státní zástupce. Nejvyšší kassační soud ale rozsudek potvrdil. Jak byla vyřízena žádost obžalovaného o zrušení suspense, nevíme.

Další případ soudního řízení se vedl proti neznámým pachatelům ve věcech, kde pachatel zemřel, a proto nemohl být postaven před soud, nebo tam, kde skutečný pachatel nebyl vypátrán a tudíž zůstal neznám. K prvnímu druhu patřil „otec podvodníků“ Christian Brückner. Mnoho o něm nevíme, pouze to, co o něm vypovídali žijící svědkové v dřívějších procesech.

Brückner byl Němec, vyučený mědirytec, který neměl ani mluvit, tím méně číst a psát česky. Svědek Eduard Matějček z Růžkova procesu jej znal dobře ještě z doby svých studií na technice v letech 1858–1860. Brückner měl tehdy titul malíře erbů pro zemské desky; tvrdil, že jich má 62 000. I kdybychom připustili písařovu chybu o jednu nulu, bylo by 6200 erbů úctyhodné množství. Svědek říkal, že se zdál být dobrým heraldikem, ale rozhodně špatným kreslířem a malířem. Jeho falza musela být zřejmá prý i malému děcku.

K Brücknerovi chodil prof. diplomatiky, heraldiky a numismatiky Helbling ryt. z Hirtzenfeldu, který prý si dával platit od Brücknera 1 zlatku za podpis. Helbling byl zadlužený a ve sbírkách mu svěřených se prý vyskytly nepořádky. Od roku 1860 do 1880 byl svědek mimo Prahu, a proto až tehdy se dověděl, že byl Brückner zbaven svého titulu proto, že přijímal listiny, které kradl jeden zřízenec. Totéž potvrdil i 78 letý Ed. Ringelsberg, býv. ředitel zemských desk v letech 1862–1864, a uvedl, že tam chodil i jeho spolužák Chr. Brückner, který dělal dojem poloblázna a byl odsouzen pro krádeže listin v archivu zemských desk. Diurnista je kradl, Brückner je kupoval.

Podle posudku znalců Dr. Klicmana a Dr. Friedricha byla nalezena následující falza, z nichž některá jsou jasnými případy Brücknerovými:²⁹⁾

1. kvatern vět. desk zem. č. 27, fol. D 27 p. r. — D 28 p. r., přepis jména 18. 5. 1594
2. kvatern vět. desk zem. č. 409, fol. A 7, připsána juxta 19. 4. 1713
3. kvatern vět. desk zem. č. 626, fol. F 28 p. r., diplom Ferdinanda III. z 13. 9. 1651 (padělal Brückner podle desk zem. 627, fol. H 14)
4. kvatern vět. desk zem. č. 627, fol. G 31, vlepený list, majestát císaře Ferdinanda III. z 7. 8. 1656
5. Wunschwitzova genealog. sbírka v SÚA Praha, narovnání dědiců Zdeňka Straky z r. 1689, podvrž. krycí falzum
6. Liber obligationum N. Města praž. č. 11, rkp. 2229 Archivu hl. m. Prahy, fol. 439 p. r., dluhopis z 4. 12. 1684

To byla všechno jasná falza Brücknerova. K tomu znalci poznamenali, že např. v deskách zemských č. 626, fol. 28 p. r. z 13. 9. 1651 prokázal falzátor neuvěřitelnou neznalost. Že list byl vyříznut a pak opět vlepen, nás nepřekvapuje, neboť to již byl jeden z jeho způsobů padělání. Při srovnávání s nobilitačními žádostmi psanými v r. 1859 a zejména se spisy Ignáce Janovského, které pro něj dělal Brückner, byla shledána naprostá shoda písma. Ale zde kombinoval podklady

z různých dob naprosto nesourodých. Tak např. zde píše císař toto oslovení: „Statečným Jeho Milosti císařské raddám a ouředníkům Pražským desk zemských v královsky Českém, pánům přátelům nám milým, oddaný.“ Aby císař oslovoval své rady přáteli a vyslovoval jim svou oddanost, je neslýchané. Ale Brückner kromě chybného **královsky** místo **království** z neznalosti češtiny i na konci oslovení pletl **oddaný** místo **k dodání**.

Kromě toho je v textu ještě celá řada chyb, neboť Brückner nebyl sto, aby předlohy správně četl. Tak napsal **císařkou** místo **císařskou**, jež místo jej, vzdání místo vydání, uznamejch místo oznámených, nahleuna místo naplněna, čvrtého místo čtvrtého, Wwrzený místo Stvrzený, nevyhrazovati místo nevykračovati, v Královský místo v království, oddaný místo k dodání. Místo cz = c psal jen z, místo čz = č psal ž apod.

Podobné nesmysly našli znalci i v zem. deskách č. 627, fol. G 31, psané nepřetvařovaným jeho rukopisem. Již svým obsahem sem listina vůbec nepatří, neboť je to císařův majestát a jako takový by měl být zapsán do kvaternů zápisných, ale nikdy do kvaternu relací. I datum je chybné, protože v té době císař v Praze vůbec nebyl. Nesprávný je i podpis kancléřův: Gulielmus comes Slavata, Cesaris Bohemicae Supremus cancellarius. Zaprvé místo Cesaris by mělo být Regio, zadruhé Vilém hr. Slavata v té době nebyl vůbec kancléřem, nýbrž Jan Hartvig hr. z Nostic. Slavata byl kancléřem jen do začátku roku 1652.

Ale Brückner neuměl číst ani německé předlohy, neboť psal např. Ertznusz místo Erzthausz, dessen místo deren, seine místo seien, Strassen místo Straffen, nachgeloben místo nachleben, verthädig místo vertheidigen atd.

Kvatern zem. desk č. 409 trhových smluv od r. 1703 obsahuje pravý zápis, až na juxtu na fol. A 7, psanou rovněž nepřetvařovaným Brücknerovým písmem, zřejmě vymyšlenou a nesmyslnou. Ani zde se datum neshoduje s uvedeným dnem v týdnu. A navíc byl koncept této juxty nalezen u Müllera, pravděpodobně z jeho pozůstalosti.

Ani průkaz padělku v Liber obligationum č. 11, fol. 439 nebyl pro znalce písma nijak obtížný. Kromě vyříznutých a pak znovu vlepených listů napsal Brückner s použitím cizího textu tento gramatický nesmysl: „...podle něhož ... Jan de Balczar ... dlužna povívována jest a byla...“. Ale toto vše jsou jen zlomky z přemnoha jiných omylů a chyb.

NEZNÁMÍ PACHATELÉ

Po ukončeném vyšetřování přišly na řadu falza a padělky, u kterých falzátor vůbec nemohl být vypátrán a zjištěn. Tak tomu bylo v následujících případech:

1. far. úřad Mutějovice, matrika křtů II, fol. 33 z 24. 12. 1745
2. tamtéž matrika I, fol. 126, sňatek 1. 6. 1728, v obou případech přípisek faráře

3. far. úřad Rokycany, matrika C, fol. 400, křest 7. 5. 1760
4. tamtéž matrika B, fol. 236, křest 28. 6. 1728, přípisek
5. tamtéž matrika A, fol. 310, křest 16. 9. 1679, přípisek tužkou
6. děkan. úřad Plzeň, matrika I., fol. 210, křest 13. 12. 1655
7. tamtéž křest 13. 3. 1680, v obou případech přípisek predikátu
8. far. úřad Švihov, matrika E, str. 102, úmrtí 20. 6. 1762, přípisek
9. tamtéž křest 2. 7. 1725, škrty a přípisky
10. far. úřad Konojedy, matr. I., fol. 38, křest Jana Tunkla, predikát připsal localista
11. tamtéž stejný přípisek při sňatku téhož z 3. 3. 1791 a křtu Františka Seraf. z 1. 7. 1792
12. děkan. úřad N. Město nad Met., matrika křtů F, fol. 3, křest 23. 3. 1774
- 13.—16. far. úřad sv. Mikuláše v Praze, matr. křtů 1630—1667 obsahuje 4 vlepky křtů Kocianů: fol. 88 z 9. 1. 1646, fol. 103 z 22. 7. 1647, fol. 142 z 2. 3. 1651, fol. 168 dvojčata z 24. 8. 1653
17. far. úřad Matky Boží před Týnem (týká se Wolfů z Wolfsbergu), matrika oddaných od r. 1716, fol. 182 p. v., odd. 31. 1. 1758
18. tamtéž, fol. 194, sňatek 27. 7. 1760
19. tamtéž, matrika odd. od r. 1784, fol. 249, sňatek 24. 6. 1802
20. tamtéž matrika křtů od r. 1623, fol. 87, křest 22. 10. 1637
21. tamtéž matrika křtů od r. 1638, fol. 161 p. v., křest 29. 12. 1662
22. tamtéž matrika křtů od r. 1721, fol. 258 p. v., křest 25. 2. 1744
23. tamtéž matrika křtů od r. 1767, fol. 10, křest 23. 1. 1768
24. tamtéž v téže matrice, křest 31. 12. 1771 (Ruth z Dirné)
25. tamtéž v matr. křtů od r. 1703, fol. 50 p. v., křest 31. 12. 1706 (Španovský)
26. tamtéž v téže matrice, fol. 283 z 31. 3. 1720 (Gelbel z Geizinku)
27. tamtéž v matr. křtů od r. 1721, fol. 254 z 30. 3. 1744 (Ruth z Dirné)

Kromě těchto falešných zápisů v uvedených veřejných knihách zjistil vyšetřující soudce sta a sta fals vidimovaných dokladů z falšovaných originálů, ale i jejich vlastní falza. Jako příklad nám mohou sloužit padělky rodu Šlechtů ze Všehrd. Vidimát sňatku Jana ryt. Šlechty s Annou Schirdingerovou ze Sch. 20. 11. 1705 ověřil pražský notář Dr. Ed. Schubert dne 10. 4. 1804, a to podle matriky gossengrúnské, fol. 32; kde však tento zápis neexistuje a kromě toho není matrika ani paginována. Když zemský soud ve Vídni zaslal do Prahy vidimát oddacího listu Jana Šlechty ze Všehrd s Elisabethou hrab. Caretto-Milessimo z kutnohorské matriky I., fol. 24 ze dne 29. 10. 1687, zjistilo se, že zde takový zápis vůbec neexistuje. Také křestní list farního úřadu v Petrovicích (okr. Rakovník) byl záhadou. Zde se měla narodit Anna Schirdingerová ze Sch. 11. 2. 1693 a křestní list vystavit farář František Šima. Ale zde se nenalezl ani zápis, ani tento farář. Dále v Písku se měl narodit 20. 10. 1796 František svob. pán Schlechta von

Vssehrd. V matrice F I. na str. 195 je však zapsán bez predikátu.

A tak bychom mohli pokračovat dále a dále. Vyšetřující soudce Dr. Polák našel nesporně mnoho a mnoho padělků a falz, ne však všechny. Proto směle můžeme tvrdit, že na četných místech zemí českých se nalézají dosud mnoho utajených nesprávných zápisů, u kterých nejen nelze zjistit pachatele, ale ani důvody, proč byla psána, anebo k jakému účelu byla použita.

FALZA KRUŠINOVSKÁ

Výnosem zemského trestního soudu v Praze ze dne 3. 9. 1903³⁰⁾ bylo soudně zjištěno, že v matrice farního úřadu v Jistebnici N XIII. Matrica baptisatorum ab 1784—1799 (podle osad) při zápisu křtu Václava Krušiny (správně by mělo být Kruchini) z 24. 9. 1778 je cizím rukopisem připsána poznámka: „Nunc vero repetis a me vitis autenticis documentis Illustrissimus Dnus Baro Kruchina de Schwanberg“. Na základě posudku přísežných soudních znalců Františka Mareše, knížecího vrch. archiváře v Třeboni a Adolfa Ludvíka Krejčího, adjunkta zem. archivu moravského v Brně, vydal zemský soud dne 18. 3. 1910 výnos,³¹⁾ kterým byly za padělky prohlášeny tyto zápisy ve veřejných knihách:

1. far. úřad Jistebnice, matrika VIII., fol. 33, zápis křtu z 21. 2. 1776 s dodatkem: „Nunc vero repetisJoan Brtva Curatus 1806“
2. tamtéž v matrice XIII., fol. 14, křest z 23. 5. 1790 se stejným dodatkem
3. tamtéž v matrice XV., fol. 10, křest z 25. 9. 1801 s tímž dodatkem
4. v téže matrice fol. 19, křest z 18. 4. 1803 se stejným dodatkem
5. tamtéž v matrice křtů XVIII. fol. 26, zápis o křtu z 10. 5. 1817 s jiným dodatkem téhož faráře Jana Brtvy
6. tamtéž v indexu křest. matriky XIII. zápis o křtu z 23. 5. 1790
7. v téže matrice padělán zápis o křtu v indexu sub (3) dodatkem „lib. Bar. de Schwan.“
8. far. úřad Počepice v matrice křtů zápis z 30. 6. 1812
9. far. úřad panny Marie před Týnem, oddací zápis z 23. 11. 1847
10. far. úřad Libochovice v matrice křtů, zápis z 5. 3. 1858

Pro úplnost uvádíme zde i další zápisy cizí, ve kterých predikát svob. pánů ze Švamberka byl založen na dříve uvedených falzech:

11. v křestní matrice fary sv. Josefa ve Vídni, zápis z 21. 7. 1819
12. v matrice zemřelých děkanství v Murau (Štýrsko), zápis z 9. 11. 1876
13. v křestní matrice tamtéž, zápis z 18. 1. 1871

Dále bylo nutno prohlásit za padělek diplom krále Vladislava ze dne 16. 5. 1509 pro Bohuslava Kruchinu ze Švamberka, který se zachoval pouze v ověřeném opise veřejného notáře ve Vídni Karla Šl. z Adlerburgu ze dne 4. 5. 1805, a to podle novodobého originálu, na kterém byla založena v podstatě všechna falza předchozí. Pachatel zůstal v této trestní věci (po téměř 100 letech) nezjištěn. Možná, že zbytečně, neboť ve Státní knihovně pražské je uložena kniha,³²⁾ podle které Heinrich Kruschina von Schwanberg zemřel okolo roku 1455.

PŘÍPAD ADOLFA ŘÍDKÉHO

Padělatelský miniproces s Adolfem Řídkým byl poslední z řady afér projednávaných u zemského trestního soudu v Praze, zajímavý potud, že k odsouzení obviněného nikdy nedošlo. Pražské policejní ředitelství zahájilo pátrání již 16. listopadu 1901 ve věci zcela jiné. Bylo to pro podvod, kterým lstivým předstíráním připravil Karla Egera o jistou částku peněz. Jmenovanému sliboval obstarání šlechtického titulu tvrzením, že pochází od Jana Bedřicha Egera, který prý byl 4. května 1759 povýšen do šlechtického stavu. Obžalovaný mu však opatřil jen úmrtní list Jana Egera, který jako výměnkář zemřel v Motyčíně 23. 9. 1859 ve věku 95 let. Na tom založil Dr. Polák vyšetřování s několika sty protokolů.³³⁾

Z tohoto procesu známe osobní data a životopis A. Řídkého, 27 letého, svobodného, bývalého pokladníka státních drah v Praze. Narodil se 15. 11. 1874 v Nymburce, příslušný do Loučeň v téže okrese. Obžalovaný měl obecnou školu, později absolvoval 8 měsíční obchodní školu. Vyučil se živností knihařské a papírenské; po vyučení pracoval 2 roky v tomto oboru u svého strýce v Berlíně. Mluví česky a německy, částečně i francouzsky. V roce 1897 nastoupil u drah (v Mělníce, Solnici a Dobřenicích), ale již v červenci 1900 z této služby vystoupil, chtěje se zabývat genealogií. V tomto roce založil spolek HERALD, ale o 2 roky později jej místodržitelství rozpustilo.

Při hlavním přelíčení v dubnu 1902 opakoval, že v Berlíně studoval externě gymnázium, ale na primitivní latinské otázky neuměl odpovědět, dokonce soudil, že „uxor“ znamená matku. Domníval se, že pochází ze starého českého rodu Řídkých z Bezdětic, a proto 22. 7. 1896 požádal kabinetní kancelář ministerstva vnitra o přiznání starého zděděného šlechtictví. Ale ministerstvo mu žádost po dvou letech vrátilo, neboť neuměl ani prokázat, že ten rod v Čechách vůbec existoval, tím méně, od koho sám pochází.

Ale to již pražské policejní ředitelství sledovalo Řídkého činnost. V prosinci roku 1900 obdrželo totiž anonymní dopis, ve kterém pisatel oznámil, že spolek HERALD inseruje v českých a německých časopisech pomoc a součinnost při vymáhání šlechtictví potomkům starých českých rodů, a že za vším se skrývá A. Řídký s falešným predikátem. V listopadu 1901 se k dopisu přihlásil Josef Mejtský.

Domovní prohlídka u Řídkého provedl 15. ledna 1902

známý vyšetřující soudce Dr. Polák, načež byl Řídký zatčen. Ten sice podal proti vazbě námitky, ale soudní komora jeho stížnost zamítla. Dne 25. dubna 1902 byl postaven před soud a tu byl odsouzen na 4 měsíce vězení pro podvod spáchaný na Karlu Egerovi. To byl úvod, protože se zatím na žádné padělky Řídkého nepřišlo.

Pak stopy po Adolfu Řídkém mizí, neboť se zdržoval na různých místech v Čechách, ale i v Německu, Francii a Anglii. Tu všude inzeroval, nabízející možné nemožné, obstarání šlechtictví za 20 až 30 tisíc franků, prosazení do jakési Akademie, diplom neexistujícího „Officier étranger“ apod. Za tyto a jiné podvody byl v Německu trestán v Bonnu dvěma roky vězení, v Aachen roku 1907 vězením 6 měsíců a v téže roce v Darmstadtu a Frankfurtu několikaměsíčním vězením pro krádeže. Teprve po odpykání těchto trestů jej policejní úřad v Hanau předal v polovici listopadu r. 1910 na hranicích okresnímu soudu v Chebu.

Po předání do Prahy zde vypověděl, že v roce 1905–1906 jej v Paříži adoptoval jeho strýc Karel de Lusegni a je proto francouzským občanem. O strýci nic nevěděl, ale stejně prý před dvěma roky zemřel; kde, říci nechtěl. Stejně zůstává podivná podobnost predikátu „de Lusegni“ s českým „v Loučeni“, ale nikdo již nezjišťoval, jak jeho strýc k tomuto predikátu přišel.

Podle zachované zprávy ministerstva vnitra ve Vídni dopustil se Adolf Řídký falšování a padělání veřejných listin v těchto případech:

1. fara Loučeň, v matrice II. na str. 97, křest ze dne 27. 4. 1839
2. tamtéž v téže matrice, narození 24. 1. 1755 (Josef Řídký)
3. tamtéž v téže matrice, str. 93, narození 18. 1. 1722
4. far. úřad Všejanya, matrika I., str. 109, narození 12. 5. 1652
5. tamtéž zápis z roku 1671 na str. 17
6. Majestát krále Ladislava z r. 1457; nelze však zjistit, kdy a kde listinu padělal a kde ji užil
7. Revers Friedricha Řídkého z 6. 10. 1612
8. Pozemnoknižní list o přítomnosti Václava Řídkého z 18. stol. kromě padělků dvou křestních a dvou oddacích listů z matriky všejanské pro obce Všejanya, Loučeň a Straky, pro které tiskopisy odcizil na faře.

Adolf Řídký byl 8. června 1911 propuštěn z vazby, neboť lékaři mu dali tento posudek: není duševně normální, což bylo zjištěno v procesu v r. 1904. Je pomatený a proto mu nelze klást činy za vinu. Je choromyslný a proto jej nelze postavit před soud. Tvrdil např., že mezi jeho dokumenty je listina, podle které jeho prateta byla tajnou manželkou Rudolfa II. a řadu podobných nesmyslů. Po propuštění z vazby byl Řídký na vlastní žádost předán Ústavu pro choromyslné v Praze II., odkud byl 4. července 1912 propuštěn.

POROTNÍ PŘÍPAD VOJTĚCHA KRÁLE Z DOBRÉ VODY

Poslední případ našeho líčení o renobilitačních falších sem vlastně ani nepatří, neboť jej neprojednával

zemský co trestní soud, ale Vojtěch Král rytíř z Dobré Vody stanul 29. ledna 1902 před porotou pro zločin podvodu ve věcech renobilitačních podle §§ 197, 199 trest. zákona. Vyšetřujícím soudcem byl i zde soudní adjunkt Dr. Polák, ambiciózní právník, který s nevšední horlivostí šel po každé stopě, aby Krále usvědčil.

Vyšetřování bylo zahájeno ihned, jakmile Alois Müller ve svém odvolání proti rozsudku obvinil Krále jako pachatele genealogických fals z pouhé nenávisti. Do vazby sice vzat nebyl, ale domovní prohlídce neušel. Zachoval se podle úředního hlášení korektně, neboť dobrovolně vydal všechno, co se u něho našlo, a zřekl se námitek.

Z protokolů a osobní výpovědi Vojtěcha Krále zjišťujeme, že se narodil 20. dubna 1844 v Mladkově, jeho otec byl celní výběrčí Jan Josef rytíř z Dobré Vody, matka Teresie, roz. Gäßlerová, manželka Anna, roz. Englová, s níž měl 3 dcery: Josefínu, Marii a Rosinu ve věku 21 až 25 let. Absolvoval celou reálku s maturitou, mluví česky a německy, částečně francouzsky. Byl kadetem nadmyslivcem u 18. praporu myslivců, zúčastnil se války ve Šlesviku a r. 1866 bojoval proti Prusku. Do Prahy přišel před 24 roky a studoval zde soukromě archeologii, speciálně heraldiku a sfragistiku. Brzy nabyl takové vědomosti a zkušenosti, že jako znamenitý malíř, kreslíř a krasopisec obstarával heraldickou část „Hradů a zámků“ prof. Augusta Sedláčka. Nyní byl a je oficiálem zemského výboru v Praze s ročním platem 1800 korun a 400 korun kvartýrgeldu (činnového). Král žádal také o stipendia pro své dcery. Z Schönkirchenské nadace obdržela Josefina r. 1888—1900 celkem 4200 K., Marie z téže nadace 3942 K. a Rosina ze Švihovské nadace 1466 K.

Přes veškeré úsilí vyšetřujícího soudce se nepodařilo prokázat Královi jediný padělek. Zato kvalifikoval jako podvod každou sebemenší částku, kterou obdržel jako zálohu za slibované šlechtictví, často i sedlákům nebo řemeslníkům, vesměs lidem malým. A těch bylo nemálo, celkem 25 případů záloh většinou od 50 do 100 zlatých, jen výjimkou byla záloha 500 zl. Ale nevymohl nic, než psal a psal, vytácel se a sliboval. Kromě toho byl samý dluh; nechal se žalovat i za neplacenou činži (340, 400, 90, 100, 48, 80 korun atd.), což byly jen částky, které mu byly exekučně strhávány. Vyšetřující soudce tak sestavil ze sporných spisů okresního soudu v Praze 28 případů, u exekučního soudu 21 případů dlužních pohledávek. Avšak při porotním řízení se většina věřitelů zřekla svých nároků a k žalobě se nepřipojila.

Hlavní přelíčení u porotního soudu, kterému předsedal Dr. Patera a veřejným žalobcem byl Dr. Blatný, se konalo 29. ledna 1902 a Krále zastupoval Dr. Ant. Schauer. Předvoláno bylo 9 svědků, mezi nimi i Antonín P. Šlechta. Ten se ke Královi zachoval kavalérsky, neboť jej vylíčil jako člověka nesmírně pilného a nadaného, vynikajícího činitele ve Spolku přátel starožitností, i když se Král s tímto spolkem v r. 1899 rozešel. Nemohl ovšem popřít Králem nabídnutý úplatek v šlechtické věci Nebeských, ale ihned dodal, že se Král písemně omluvil.

Obžalovaný po přečtení žaloby prohlásil, že je nevinen; měl poctivý úmysl pracovat v slíbeném směru, pro který nikdy nebyla smluvena lhůta. Postižený Břetislav Stránský řekl, že sice utrpěl škodu kolem 1000 korun, ale náhradu nežádá; podobně tak učinili Fran-

tišek Pavlát a další. Načež předseda předložil porotě hlavní otázku:³⁴⁾

„Je Vojtěch Král z Dobré Vody vinen, že v letech 1895—1901 ústně či písemně lstivým předstíráním, že po šlechtickém jejich původu bude pátrat a uznání starého zděděného šlechtictví jim vymůže nebo již vymáhá, uvedl dále jmenované osoby v omyl, jimž ony na své majetnosti škodu padesát i šest set korun převyšující trpěti měly, a poskytнувše jemu peněžitých a pokud se týče i věcných záloh také utrpěly, a to: (následovalo vyjmenování 25 případů; posledním z nich byl Václav Chmel, uzenář v Praze pro pohledávku 50 korun)?“

V 7 hodin večer oznámil písemně vrchní porotce prof. Fr. Lepš po krátké poradě rozhodnutí poroty: „Všemi hlasy byla otázka zodpovězena záporně.“ Nato předseda soudu vynesl tento rozsudek:

Jménem Jeho Veličenstva císaře, c. k. porotní soudní dvůr dnešního dne uznal takto právem: Vojtěch Král rytíř z Dobré Vody, 58 roků starý, v Mladkově rozený, oficiál zem. výboru v Praze, zachovalý, zprošťuje se dle § 334 tr. zák. obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. a osvobozuje se dle § 390 tr. zák. náhrady trestního řízení.

Král rozsudek přijal a žádal současně, aby spisy trestního řízení nebyly zemskému výboru zasílány, neboť bude žádat o dosazení na místo z něhož byl suspendován. Ale soud jeho žádosti nevyhověl. A tím končí pohnutá historie Královy úřednické kariéry. Dluhy jej provázely na každém kroku do smrti, neboť na čtyři rytířky doma jeho služební plat nestačil.

Mnoho se již o Vojtěchu Královi z Dobré Vody namluvalo i napsalo a valná část, i odborníků, jej vždy spojovala s renobilitačními procesy projednávanými zemským trestním soudem. Pražská porota jej svým rozhodnutím rehabilitovala, neboť v něm spatřila člověka vzdělaného, mírného až bázlivého, v každém případě nešťastného. Při tom Král byl nesmírně pracovitý a svědomitý, o čemž svědčí i vydání jeho Heraldiky na podzim r. 1900 u pražského nakladatele R. Štorcha. I když dílo nemůžeme a nechceme srovnávat s „Česko-moravskou heraldikou“ zpracovanou A. Sedláčkem z pozůstalosti M. Koláře, „přece jen 800 obrazů kreslených mistrnou rukou nadaného malíře promlouvá k čtenáři skoro lépe než psaným slovem. Tak dobře vypravenou heraldiku česká věda asi dlouho nedostane“. V tom měl V. J. Sedlák pravdu.³⁵⁾

Závěrem je třeba dodat, že nejvyšší orgány rakouského mocnářství nezapomněly na služby Dr. Emericha Poláka, adjunkta zemského trestního soudu v Praze, jehož zásluhou byla objevena téměř všechna renobilitační falza v Čechách. V r. 1908 byl za tyto zásluhy jmenován na ministerstvu spravedlnosti ve Vídni ministerským sekretářem. Také veřejný žalobce Dr. Em. Blatný se dočkal odměny, když byl téhož roku dekorován rytířským křížem řádu Františka Josefa.

ZRUŠENÍ ŠLECHTICKÝCH TITULŮ, ERBŮ A PREDIKÁTŮ

Vynesením a nabytím právoplatnosti rozsudků zemského trestního soudu v Praze bylo prakticky rozhodnuto jednak o neplatnosti udělených šlechtických diplomů s erby, jednak o neplatnosti všech padělaných, resp. falšovaných veřejných listin. K tomu vždy vyšla nejvyšší rozhodnutí, která přikazovala diplomy a erby křížem škrtnout s připsáním příslušné klausule: Ausser Kraft gesetzt zufolge Allerhöchster Entschließung vom No...., nebo Ungiltig im Sinne der h. o. Entscheidung von ... No... Ověřené výpisy z desk zemských a matrik byly opatřeny doložkou: Das Original von welchem diese Abschrift genommen wurde, mit Urtheil ... für nachgemacht erklärt. Městské a jiné knihy pak obdržely český překlad této doložky: Originál z něhož byl tento opis pořízen, byl rozsudkem ... prohlášen za padělaný.

Reakce postižených byla různá. Někteří bez odporu a ihned vrátili všechno, co bylo uznané za nezákonné, jiní se bránili nejrůznějšími důvody a odkazy, vraceli diplomy s odřezanou pečeti apod. Mnozí žádali o poskytnutí nového termínu k předložení dalších dokladů nebo ponechání titulu cestou milosti atd. Např. Dr. Růžek nevrátil nic, neboť prý po smrti jediného syna všechny doklady v rozčilení spálil. Ale nakonec se všichni museli smířit s železnou nutností a mocí zákona, takže nyní můžeme jen rekapitulovat zašlou slávu minulých let z fondu šlechtického archivu v Praze. Žádané predikáty jsou uvedeny v závorkách.

REGESTA Z FONDU „ŠLECHTICKÝ ARCHIV“ V SÚA

Bakalář Jan (od Bílých orlů z Plavče) žádal o renobil. r. 1892; rodák ze Srbce, okr. Kojetín. Zamítnuto pro nedostatek průkazů.

Balthazar Hugo, hejtman gen. štábu, renabilitace r. 1885 i pro sourozence Leopolda, Gustava, Filipína a Emílii byla zrušena 3. 4. 1906 (falza Brücknerova).

Bartoň z Dobenína Josef, továrník, renobil. r. 1914

Bassevi, potomci Jacoba B. von Threnenberg, zakladatele praž. synagogy; řízení do r. 1918 neukončeno.

Bayer (z Hagenleuten) Josef Leopold, továrník v Praze, žádal r. 1900 stav rytířský, r. 1904 se žádosti zřekl.

Bees z Chrostína svob. pán Georg, slezský velkostatkář žádal o rozšíření predikátu na „z Bees a Chrostína“. Vyřízeno r. 1898. Jeho syn Georg žádal přiznání rakouského hraběcího stavu; vyhověno v červenci 1918.

Bechyně (z Lažan), krejčí v Rakovníku. Žádost z roku 1887 byla r. 1904 zamítnuta.

Böhm Ferdinand (v ŠA není), šlechtictví ponecháno 17. 9. 1907 s predikátem „z Bawenberka“.

Brechský z Labouně Josef, fürstenberský pokladní na Křivoklátě a jeho bratr František Viktor obdrželi zděděný stav rytířský 19. 7. 1881. R. 1894 žádá totéž jejich sestra Rosalie.

Brožík z Valrose Václav, malíř a profesor, nobil. 8. 5. 1897.

Bořkovec (z Křenovic) Bohumil Bedř., civilní inženýr z Prahy, Emanuel Ferdinand a Jaroslav B. rodový nárok r. 1893 neprokázali.

Čámský (z Vostrého) Antonín, majitel realit v Korkyni bere svou žádost z r. 1897 zpět r. 1904.

Čejka (z Olbramovic) Antonín, majitel realit v Praze; žádost z r. 1898 zamítnuta r. 1900.

Diviš-Čisteký (ze Šerlinku) Václav a Jan Vinc., ředitel cukrovaru, renobil. r. 1896, zrušena r. 1908.

Domažlický (z Riesengrundu) Heinrich, vrchní komisař drah, MUDr. Ferdinand D. a sestry Matylda a Henrieta a Karel D.; žádost z r. 1897 k r. 1900 zůstala nevyřízena.

Dressler (z Rosenfeldu) Fridrich, rytmistr mimo službu; žádost z r. 1900 nevyřízena.

Frey z Freyenfelsu, továrník z Vysočan, renobil. z r. 1888, zrušena r. 1903.

Gergel (z Děvína) Wolfgang, vrchní dozorce finanční stráže, žádal renobil. r. 1897; řízení neukončeno.

Heyda z Lovčic Josef, plukovník v zál. Renabilitace pro vícečlennou rodinu r. 1908, pro gen. majora Leo Bachmayera-Heydu 1912.

Hejnic (z Kadaně), bratři Otakar a Jaroslav, vicekonsul v Terstu; žádost z r. 1894 nevyřízena.

Herold ze Stoda Karel, Jan, Bohuslav, Antonín a Karel. Renobil. pro rytmistra Jana H. r. 1899.

Hodek z Želevic Gustav, majitel cukrovaru v Pětirsech, renobil. r. 1897, zrušena 5. 4. 1905.

Holejšovský ze Slavětína, renobil. Josef H. gymnasiijní profesor r. 1894, Karel 1894, Václav 1895, Jan a Karel 1899. Všechny zrušeny r. 1907. Další žádosti (MUDr. Ladislav H., bratři Josef a Antonín) zůstaly již nedořešeny.

Hořícký (z Hořic) Jaroslav žádal renob. r. 1901. Zamítnuto, neboť žádal Jaroslav Horušický z Chejnova.

Hoškové z Mühlheimu Gustav a Rudolf, velkopřemyslníci v Praze. Renobil. z r. 1894 zrušena 5. 4. 1905, avšak Rudolfovi ponechán predikát ze zvláštní milosti r. 1908 a znovu potvrzen 7. 7. 1911.

Hrdlička Alois JUDr. v Praze, fals nepoužil.

Hromada Emanuel, účetní cukrovaru v Mostě. Žádost z r. 1896 neřešena.

Hruška (z Března) František, katastrální komisař a Jan H., okresní hejtman; žádost z r. 1899 zamítnuta r. 1901.

Hubka z Černčic Gustav, vrchní inspektor. Renobil. z r. 1895 zrušena 10. 5. 1905, podobně i Karlovi H. s manželkou Margaretou. Ale 5 synů Gustava (Gustav, Heinrich, Josef, Karel a Alfred) obdrželo rytířský stav za zásluhy v armádě 8. 12. 1917.

Jeníšek (z Ježova) Mathias z Janova (okr. Vožice), statkář, též Karel a Josef v r. 1896. Řízení zastaveno.

Jireček ze Samokova Hermenegild, JUDr. a univerzitní profesor obdržel predikát za Řád železného kříže III. tř. 13. 9. 1881

Jirůš z Jirůš Vincenc, MUDr. a univerzitní profesor obdržel obyčejné šlechtictví (bez rakouského vyznamenání) 30. 7. 1883. Narozen v Hracholuskách.

Kapoun (ze Svojkova) Josef, seminární alumnus v Hradci Králové, syn barona Václava K. s neznámým původem predikátu. Neukončeno.

- Karlík (z Nežetic)** JUDr. Hugo a sourozenci Jan, František, Gabriela a Františka žádali r. 1894 renobil. za sebe a jejich děti. R. 1898 nedořešeno.
- Kasalický (z Kaštic)** bratři Jan, soudní rada Josef, MgPh Václav. Žádost z r. 1889 nedořešena.
- Kekule ze Stradonic**, Štěpán JUDr. a PhDr. v Berlíně. Reponováno.
- Kessler (ze Sprengel)** npor. Rudolf Frant., Josef Kessler-Dick, Karla a MUDr. Josef K. ze Žleb. Původ neprokázali.
- Kička (z Plužnice)** MgPh Gustav z Chotěboře. R. 1903 nevyřízeno.
- Kocian z Kronenfeldu** Karel, továrník v Náchodě žádal marně r. 1888, 1906 a 1910. Totéž Antonín K. de Blasocz. Pouze Hugo K. ředitel cukrovaru v Drahanovicích obdržel prosté šlechtictví 16. 9. 1912.
- Kolowrat hr. Libštejnský** Bohuslav, a svob. paní Marie Leontýna s doklady 64 předků žádali legalizaci. Vyhověno Olze hr. z Kolowrat — Libštejnské 8. 1. 1908.
- Kozelka (z Hřivic)** Sigmund, starosta v Chlumci nad Cid. žádal r. 1907 o renobil., ale r. 1903 vzal žádost zpět.
- Král (z Königsthalu)** Robert z Prahy podal žádost o renobil. r. 1907, nebyla však vyřizována.
- Krezmař (z Nedvědic)** Václav, lesní adjunkt u Tábora žádal o renobil. r. 1910. Nevyřízeno.
- Krušina ze Švamberka**. Když bylo zemským trestním soudem zjištěno, že diplom krále Vladislava z 16. 5. 1509 je padělek, zrušilo ministerstvo vnitra všechny vydané diplomy. V r. 1906 žádají o uznání baronátu: Antonín, okresní hejtman v Jindřichově Hradci, Egon (bezdětný), Maxmilian i za bratry Bohuslava a Emila, třetí Rudolf žádal samostatně, Josef, učitel na Žižkově, Otto, pojišť. úředník, Václav K. z Roudnice, Rudolf ml. a další. Avšak pouze okresnímu hejtmanu Antonínu Krušinovi byl predikát ponechán.
- Kučera (z Paumperka)** Johann Jaroslav, velkoobchodník v Praze žádal r. 1901 uznání rytířského stavu, ale r. 1906 vzal žádost zpět.
- Kulháněk (z Klaudenštejna)** Antonín z Prahy žádal renobilitaci rytířského stavu r. 1887; na námítky se již nevyjádřil.
- Künell na Nedamově** Carl Ferdinand žádal pro sebe a sourozence r. 1899 renobil. Diplom obdržel bez průtahů 26. 2. 1901.
- Less z Lesu**, odb. rada ministerstva vnitra, obdržel diplom zděděného rytířského stavu v zemi České ze zvláštní milosti císaře 21. 8. 1896. Ve znaku měl zlaté české lva v modrém poli.
- Lhoták (ze Lhoty)** Karel, ševcovský pomocník ze Sedlčan žádal o predikát r. 1909 bez dokladů. Zamítnuto. Rovněž tak i žádost MUDr. Karla Josefa L., univerzitního profesora v Praze. Žádost Jana L. rytíře z Vysoké Lhoty nedořešena, ač byla oprávněná.
- Maixner z Rožmberka** MUDr. Emerich, univerzitní profesor v Praze obdržel obyčejné šlechtictví 2. 5. 1918.
- Materna (z Květnice)** Josef, velkoobchodník v Nové Pace a 4 synové (Josef, gymnasiální profesor, František, Eduard a Bohumil) žádali o zděděný staročeský rytířský stav r. 1897. Řízení zastaveno.
- Metall z Frivaldu** Otto František JUDr. velkostatkář ve Zdechovicích, říšský rada a poslanec žádal o uznání uherského šlechtictví. Po zrušení původního rozhodnutí z r. 1899 vyhověl císař nové žádosti 26. 12. 1911.
- Milner (z Heraldce)** Friedrich, komerční rada a spoluvlastník panství žádal o uznání starého rytířského stavu. Po nalezení fals vzal r. 1904 žádost zpět, ale r. 1908 žádá znovu o rakouské šlechtictví s predikátem „von Mühlhausen“. Zemřel r. 1911.
- Mrzena Karel** z Prahy žádal r. 1911 o sdělení oprávnění k užívání titulu; Ministerstvo vnitra žádost zamítlo a nařídilo opravy matrik r. 1914.
- Müller z Mildnerky** Alois, renobil. r. 1884; pro vlastní falza diplom byl zrušen 17. 1. 1904.
- Nebeský z Vojkovic** Jan Baptista, velkoobchodník v Nymburce, renobil. r. 1896; potom marně žádají r. 1897 bratři Václav, Josef, Antonín a samostatně Eduard. Nobilitace zrušeny r. 1904.
- Nejedlý z Vysoké**. R. 1893 renobil. vdova Angiolina, její dcery Marie a Klára, děti vdovy Marie (Dr. Julius, Stanislav, Johana a Karolina) a obchodník z Prahy Antonín N. Diplomy zrušeny 7. 7. 1905.
- Odkolek (z Újezdce)** Karel, MgPh v Litoměřicích. Žádost z r. 1889 vrácena pro nedostatek důkazů.
- Ohm Janušovský (z Vyšehradu)** Alexandr žádal r. 1900 jen informace pro udělení rytířského stavu.
- Ott Emil**, univerzitní profesor rakouského práva obdržel rakouský stav rytířský 9. 10. 1916 (podepsal Karel I.).
- Palacký Jan**, univerzitní profesor žádal r. 1892 baronát na základě Řádu železné koruny II. tř. svého otce Františka P. Zamítnuto.
- Pelhřimovský (z Greifenfeldu)**. Josef Schumel žádal r. 1877 renobil. na jméno své manželky Marie, rozené Pelhřimovské. Nevyřízeno.
- Pisečtí z Kranichfeldu** renobil. r. 1870: npor. Václav, František a Hermína, Hermína ml., JUDr. František a Karel zřikají se predikátu r. 1908 v Praze; Václav, Marie, rozené Koppová, Marie, rozená Vlachová, JUDr. Václav učinili totéž na ministerstvu vnitra. Predikáty zrušeny r. 1910.
- Pooder (hrabě z Perényi)** vlast. jménem Perényi Karel. Při policejní aféře r. 1908 svůj původ neprokázal.
- Pražák Alois z Pražáků** sv. pán, univerzitní profesor, rytíř Řádu železné koruny I. tř. a ministr spravedlnosti. Nobilit. 7. 7. 1882.
- Preittenberger (z Rosenau)** Adolf z Hradce Králové; žádost byla r. 1887 zamítnuta.
- Proseč (z Proseče)** bratři Vilém z N. Bydžova a Christian žádali o renobil. r. 1898. Svůj původ neprokázali.
- Purkyně z Purkyně** Jan Evangelista MUDr., univerzitní profesor nobilitován do stavu rytířského 15. 7. 1869.
- Ptáček Herman** žádal r. 1893 o šlechtický titul bez dokladů.
- Putz (z Breitenbachu)**; matka žáka 3. tř. gymnasia z Božího Daru Antonie Daniela P. podala žádost r. 1899, ale r. 1905 ji vzala zpět.
- Quolfinger (ze Steinbergu)** Jan v Netolicích žádal o renobil. r. 1910, ale po průtazích nebyla do r. 1918 vyřízena.
- Radnický (ze Zhoře)** Jan, profesor reálky v Brně žádal r. 1901 obyčejné šlechtictví pro sebe a 6 rodinných příslušníků. Vraceno k doplnění.
- Randa-Kruliš** Antonín JUDr., univerzitní profesor a člen říšského soudu byl nobilitován do stavu rytířského r. 1897, Ing. Otakar. R. r. 1898.
- Rašínové z Riesenburky**. František R., velkoobchodník v Praze byl renobil. r. 1893; o stav svob. pánů žádal

- r. 1898. Zrušeno r. 1904. Řada ostatních vzala své žádosti zpět.
- Reissenzahn (z Konohvězd)** Antonín, továrník v Praze žádal o renobil. r. 1898. Zemřel r. 1903.
- Rieger František** Lad. JUDr., univerzitní profesor a člen říšské rady, nositel Řádu železné koruny II. tř. obdržel stav svob. pánů r. 1897.
- Rost z Hadenbergu** obdržel uherské šlechtictví, které mu bylo přiznáno v Rakousku r. 1899; v ŠA není.
- Roudnický z Mydlovar** Václav a synové [Josef, Jan, Antonín] obdrželi obyčejné šlechtictví r. 1897, dále František a Anna r. 1906, Josef se 6 dětmi r. 1907, 12 letý školák Josef r. 1907 a četnický strážmistr Josef R. r. 1918.
- Rous (z Lipnicka a Vlence)** majitel realit v Praze žádal r. 1891 a 1900 renobil. svob. pánů. Zemřel r. 1909 a žádost zůstala nevyřízena.
- Rožánkové (z Rosenecku)** bratři Jan, František, Otakar, Emanuel a Alžběta žádali o renobil. r. 1894 a 1898. Zamítnuto.
- Rumerskirch Štefanie-Berta**; v ŠA nalézá se pouze vyjádření k nadačnímu místu této hraběnky z r. 1897.
- Růžek z Rovného** Josef Jan obdržel obyčejné šlechtictví r. 1872, syn Dr. Antonín R. rytířský stav r. 1882, a pak celá řada příbuzných a jejich dětí. Renobilitace zrušeny vesměs 4. 3. 1908.
- Řídký Adolf**, úředník; žádost z r. 1896 vrácena pro hrubé závady.
- Sádlo (z Vražného)** Emanuel, plukovník námořního dělostřelectva; žádost z r. 1894 vrácena pro nedostatek.
- Sendražský (ze Sendražic)**. Žádost o renobil. podal r. 1889 Václav Hampl, suplent v Pardubicích. Zamítnuto.
- Smerhovský Gustav** z Vinohrad žádal renobil. r. 1889. Zamítnuto.
- Stadler z Wolfersgrünü** Jan z Klatov, renobilitován r. 1837, Ignác Michal r. 1837; Josef S. pensionovaný rytířský stav svob. pánů. Ostatní: Maximilian a synové a celá řada dvou větví do stavu rytířského. Rovněž Emil Karel z Postoloprta, Georg, Josef a další, obdrželi z milosti rakouské šlechtictví 14. 1. 1906.
- Stehlík z Čenkovy** Karel z Prahy renobil. r. 1871, dále Václav S. a bratři r. 1898 i jejich synové a vnuci. Renobilitace zrušeny r. 1908, a další návrhy a doplňky r. 1911.
- Sternbach Leopold** svob. pán ze Sternbachu žádal r. 1903 o uznání inkolátu a starého šlechtictví svob. pánů.
- Stieber (ze Sturzenfeldu)** Moric a Albert ze Slezska žádali o potvrzení ztraceného diplomu z r. 1898. Zamítnuto.
- Stchwasser z Feldtrey** Friedrich, bratři Antonín a Jan, velkoobchodník ze Smíchova, obdrželi obyčejné šlechtictví r. 1871 a nyní r. 1891 žádají o stav rytířský. Zrušeno 7. 1. 1908. Pouze hejtmanu Antonínu S. udělil císař prosté šlechtictví 6. 1. 1908 za vojenské zásluhy.
- Strachotinský ze Strachotína** Jan z Prachatic, dvorní rada byl renobil. r. 1917 do šlechtického stavu.
- Stránský (z Greifenfelsu)**. O renobil. žádala vdova Clementina i za dceru Marii r. 1901, MUDr. František S. z Liberce a Josef S. r. 1902. Roku 1918 vydán jim zákaz používat titul a nařízeno opravit matriky.
- Schade-Hýzerle (z Chodova)** Heinrich z Prahy žádal r. 1871 o povolení nadále používat predikát.
- Schauer (z Augenburgu)** František a Rudolf, horníci z Pruska žádali r. 1910 renobil. stavu svob. pánů. Nedořešeno.
- Slechta (Schlechta) ze Všehrd** Petr Ant. renobil. rytířský stav r. 1885 zrušen 19. 12. 1903. O baronát žádal r. 1901. Neukončeno. Další žadatelé toho jména: Josefina z Prahy a děti Georg, Jaroslav a Josefa zůstaly nedořešeny.
- Schönovský z Schönwiesenu** por. Gustav a hejtman Alfons S. žádají r. 1897 a 1914 o sdělení správnosti psaní svého jména.
- Šrom František** JUDr., advokát v Brně a člen moravského sněmu a říšského soudu obdržel rytířský stav na základě Řádu železné koruny III. tř. pro sebe i syny Miloše a Zdenka 30. 1. 1881.
- Schürer (z Waldheimu)** Fritz z Brna žádá r. 1893 opis diplomu pro Strakovu akademii, a r. 1914 forstmistr Jan S. o povolení dalšího používání predikátu.
- Švanda ze Semčic** Pavel ml., divadelní podnikatel z Prahy vedl od r. 1897 spor o predikát s pražským místodržitelstvím. Roku 1903 svůj nárok prokázal.
- Tluk (z Tošanovic)**. Bratři Josef, František, Jan, Ludvík s matkou, vdovou Annou z Brna žádali r. 1898 renobilitaci, ale původ neprokázali.
- Tobišové z Dobišova** bratři Karel, Vilém a Viktor z Prahy, renobil. r. 1898. Zrušeno 24. 10. 1903.
- Trmal z Toušic** Jan, krejčovský mistr v Praze a syn JUDr. Emanuel byli renobil. r. 1874, František r. 1888, Jan a Václav r. 1895, František r. 1892. Zrušeno 19. 5. 1909. Řada dalších žádostí neukončena.
- Trnka z Laberonu**. Dr. Otakar T., ministr veřejných prací a inženýr obdržel r. 1916 stav svob. pánů na základě Řádu železné koruny I. tř.
- Trojan Ladislav**, inženýr z Prahy, žádal o rytířský stav na základě zásluh svého otce říšského rady Dr. Aloise Trojana. Zamítnuto.
- Tumlíř (z Borce)** Dr. Karel z Černovice, školní inspektor žádal r. 1900 o zděděný stav rytířský. Nevyřízeno.
- Tunkl z Brníčka a Vlence** Karel ze Starého Hrozenkova a Rudolf Albert obdrželi stav svob. pánů r. 1908; jejich příbuzní Václav T., student 4. tř. reálky v Karlíně se sestrou Adalbertou r. 1910.
- Ulrychové** bratři: Gustav Th. z Pardubic a Josef Th. žádali o renobil. stavu rytířského r. 1898, avšak identitu předků neprokázali.
- Vavákové z Adlaru**: vdova Františka po továrníkovi z Prahy a synové Václav a Bohumil renobil. r. 1894. Zrušeno 17. 1. 1904.
- Veith Roman Antonín**, statkář a milionář v okrese Dubá žádal r. 1869 nobilitaci hraběcí; ministerstvo vnitřa však povolilo jen užívání cizího titulu „Comes romanus“ pro jeho osobu.
- Urbanides Rudolf**, sedlák v Benešově žádal r. 1903 o šlechtictví cestou milosti. Nevyřízeno.
- Veseký z Vesce** Josef, šafář z Načeradce, renobil. r. 1894, František r. 1904, Josef Fr. a Božena r. 1906. Případ Stanislava nedokončen.
- Vohanka Josef**, fals nebylo použito, v ŠA není.
- Voračický (z Paběnic)**. O predikát žádal Voraček František sedlák z Bratkovic, jeho otec František z Nešvačic o stav svob. pánů. Zamítnuto r. 1907.
- Wallenfels Josef** z Příbrami užíval titul rytíře r. 1893 neoprávněně. Byl vyslýchán a pokutován.

Warlich z Bubna Herman, plukovník, renobil. r. 1888.

Wolfové bratři: Josef obchodník v Kladně, Celestin Karel a František Ignác žádali r. 1889 o uznání obyčejného šlechtictví, ale svůj původ neprokázali.

Zedrich (von Kinsberg) Emil, majitel usedlosti v Nyurburce žádal r. 1898 renobil. hraběcího stavu. Žádost zamítnuta r. 1903. R. 1906 žádal hr. Johan Ant. Zedtwitz o platnost hraběcího diplomu z r. 1790 daného v Mnichově, ač byl rakouským občanem větve ašské s lenními statky.

Zenker ze Zenkerů František, Dr. a ministr orby obdržel r. 1916 stav svob. pánů na základě Řádu železné koruny a Řádu Leopoldova.

Žampach (z Potenštejna) JUDr. František z Mariánských Lázní a bratři Karel a JUDr. Ottakar žádali r. 1896 stav svob. pánů. Nedokončeno.

Žeidlitz (Zeglitz ze Schönfeldu) Vilém z Pardubic a Vojtěch Ž. notář v Kutné Hoře žádali r. 1887 a 1889 o stav rytířský. Zamítnuto r. 1889.

Žischka z Trocnova Adolf z Vídně, renobil. stav rytířský 10. 4. 1887.

P o z n á m k a :

Zkratka „renobil.“ značí renobilitaci zděděného stavu rytířského, není-li uvedeno jinak. Některá bohemika zůstala i po r. 1918 ve Vídni a tudíž se v ŠA v Praze nenacházejí (např. renobilitační záležitosti Faltisů aj.).

Z A V Ě R

Pýcha urozenosti byla ve starších dobách vždy spjata s osobní hrdostí jejího nositele, a proto nalézáme ve starých análech sta a sta „nářků cti“, t. j. žalob pro urážku cti, které vznikaly nejčastěji v rozjařených společnostech anebo při sporech povyšování jednoho, nebo snižování druhého hanlivými slovy „nejsi tak dobrý jako já“ nebo „jsem lepší než ty“ apod., ačkoliv již nářknutí z chlapství bylo pro šlechtice těžkou urážkou. Jménem chlap byl totiž označován jen sedlák-nevolník, ale často i měšťan. A tak není divu, že se do vyššího stavu snažil dostat kdekdo. A jelikož v těch dobách nebylo kromě zemských desk jiné instituce která by podchycovala potomstvo rodu a pro současníky jejich předchůdce, ať již v otázkách osobních nebo majetkových, staly se desky zemské i předmětem četných nezřízeností, falešných svědectví, falešných kšaftů a listů, dokonce i vkladů zemských statků.

Císař Ferdinand I. (1526—1564) již tehdy trestal nemilosrdně tyto zločiny ztrátou cti, hrdla a statku, a po-

kud víme, neušli tomuto trestu v samém začátku jeho panování ani Václav Šárovec ze Šárova, Jaroslav Kapoun ze Svojkova, Jan Vlkovský z Dálkovic, Burian Medkovic z Valdeku a později řada jiných, (Lumír 1877, s. 71). Ale ani takové sankce neodradily další výrobce apokryfů, které se během staletí vloudily do zemských desk.

Snad posledními z nich byli ti, o kterých je pojednáno na předcházejících stránkách. Ti měli ovšem již výhodu v četných jiných pramenech včetně matrik, do kterých vnášeli to, co jim chybělo a co nikde nemohli nalézt. Bylo to 142 fals a padělků Müllerových, 14 Šlechtových, 60 Mejtského, 117 Vašákových, 15 Růžkových, 33 Brücknerových a neznámých pachatelů, 10 fals Krušinovských, 10 Řídkého, celkem 401 fals a padělků.

Postiženými byli v naprosté většině lidé přinejmenším středně zámožní, ale také boháči, kteří neželeli ani tak peněz, jako spíše ztráty urozenosti, o kterou jim vlastně šlo. V tomto směru nebyli osamoceni. Víme totiž, že podle nařízení Marie Teresie z r. 1757 měli nositelé Řádu železné koruny III. třídy nárok na titul rytířský, nositelé téhož řádu II. třídy dokonce na titul svobodného pána (barona). A protože nositeli tohoto řádu byly zejména osoby zasloužilé o trůn, učenci, umělci a vynikající vysokoškolsí profesori, nalezneme mezi „urozenými“ i řadu rytířů a baronů z kruhu české inteligence, u kterých pýcha urozenosti převládla nad vrozeným odporem českého národa proti habsburské monarchii.

V roce 1978 jsem uveřejnil I. sérii 16 českých nositelů rakouských řádů s tituly rytířů a svob. pánů.³⁶⁾ Je zajímavé, že mezi desítkami nobilitovaných tu nalezneme otce národa Františka Palackého, ač byl nositelem Řádu železné koruny II. tř. Když r. 1892 žádal na základě toho jeho syn profesor Jan Palacký o stav svob. pána, zamítlo místodržitelství jeho žádost s poukazem na nepřenosnost zásluh nositele na jeho dědice. Týmž stav ale obdržel za své zásluhy a věrnost vůdce národa František L. Rieger.

V relativně radikálním a opozičním prostředí vyrůstali i další věrní říši, jako byl Dr. Alois Pražák, první ministr krajan a ministr spravedlnosti, Dr. Otakar Trnka, ministr veřejných prací, a Dr. František Zenker, ministr orby, kteří baronskému titulu dali přednost.

Dlouho se však ani oni, ani falešní novošlechtici z přelomu století netěšili ze své urozenosti. Po rozpadu Rakousko-Uherska roku 1918 si nástupnické státy uspořádaly vlastní občanské záležitosti podle svých představ. U nás bylo užívání titulů a výsad zrušeno zákonem č. 61 Sb. z roku 1918 doplněným novelou č. 243/1920 Sb. Podle § 106 první ústavy ČSR „výsady pohlaví, rodu a povolání se neužívají“. Tím šlechtictví u nás definitivně zaniklo.

Poznámky:

- 1) Sněmovní usnesení z r. 1497 před vydáním Vladislavského zřízení zemského z r. 1500.
- 2) Tomáš Bílek, Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618, Praha 1882, s. 237.
- 3) Mikuláš Dačický z Heslova, Paměti, Výbor, Praha 1975, s. 154.
- 4) August Sedláček. Pýcha urozenosti a vývody u starých Čechův a Moravanův, Praha 1914, s. 2.
- 5) Ottův slovník naučný, díl III, s. 817.
- 6) Václav Elznic, Historicko-genealogický spolek HERALD v Praze, Listy GHSP, 1977, 5. řada, s. 5.
- 7) Týž, Nobilitační spisy ve St. Ú. A. v Praze, Listy GHSP, 1972, č. 16, s. 12.
- 8) Okresní archiv Kutná Hora, listina č. 1684/1 a 1684/2 z 9. 12. 1561.
- 9) SÚA, DZV 29, fol. A 23.
- 10) Archiv hl. města Prahy, rkp. 2179, fol. 264.
- 11) SOA Praha, ZTS, čj. Vr XIII 375/2, 642/2, 646/2.
- 12) Genealogisches Taschenbuch der Ritter- und Adels-Geschlechter, Jhg. 11, Brno 1886, s. 473.
- 13) SÚA, DZV 4, fol. B 12.
- 14) SÚA, DZM, fol. O 20.
- 15) Staročeský deník Národní listy a mladočeský Čas, 1902—1903.
- 16) SOA Praha, ZTS, čj. Vr XIII 322/2-103 a Vr II 322/2-135.
- 17) Tamtéž, čj. Vr II 64/03-110.
- 18) Antonín P. Šlechta, Můj čestný boj, Jičín 1902 (SK ČSR Praha, sign. 54 E 2560).
- 19) Týž, Aféra okresního hejtmána Šlechty ze Všehrd, Jičín 1904 (SK ČSR Praha, sign. 54 D 1948).
- 20) Antonín Rezek (1853—1909), profesor rakouských dějin na pražské univerzitě, zeť K. J. Erbena.
- 21) SÚA, Desky svobodnické č. I, fol. W 20 a č. III, fol. X 30.
- 22) SOA Praha, ZTS, čj. Vr XIII 323/2-3.
- 23) Archiv hl. města Prahy, rkp. 2179, fol. 264.
- 24) SOA Praha, ZTS, čj. Vr XIII 325/2-15 a Vr II 325/2-422.
- 25) Tamtéž, čj. Vr XIII 1781/3.
- 26) Tamtéž, čj. Vr II 1068/2-1117 a Vr II 1068/2-125.
- 27) Wáclaw W. Tomek, Dějepis města Prahy, sv. XI, Praha 1897, s. 220.
- 28) Sněmy české, sv. II, Praha 1880, s. 643.
- 29) SOA Praha, ZTS, čj. Vr XIII 646/2, XIII 2665/3, XIII 3491/8.
- 30) Tamtéž, čj. Vr XIII 646/2-167.
- 31) Tamtéž, čj. Vr XIII 5826/8.
- 32) Wilhelm K. Isenburg, Stammtafeln zur Geschichte der europ. Staaten, Bd. 1—2, Berlin 1936.
- 33) SOA Praha, ZTS, čj. Vr IV 132/2-285 a Vr IV 132/2-341.
- 34) Tamtéž, čj. Vr XIII 645/2.
- 35) Vladislav J. Sedlák, Památce heraldika rytíře Krále, Rodokmen, 1946 (r. 1), č. 2, s. 35—36.
- 36) Václav Elznic, Znaky českých nositelů rakouských řádů v 19. a 20. století, Listy GHSP, 1978, 6. řada — květen, s. 89—97.

Použité zkratky:

SÚA — Státní ústřední archiv v Praze
SOA — Státní oblastní archiv
ZTS — Zemský trestní soud v Praze
DZV — desky zemské větší
DZM — desky zemské menší
GHSP — Genealogická a heraldická společnost v Praze
SK — Státní knihovna

Zvláštní přílohu ZPRAVODAJE KGHO č. VI. vydal Klub genealogů a heraldiků Ostrava DK ROH VŽSKG.

Řídí PhDr. Karel Müller s redakční radou.

Zodpovědný redaktor: Vladimír Markl. Grafická úprava: PhDr. Petr Pavliňák.

Veškeré články, drobné příspěvky a jinou korespondenci zasílejte laskavě na adresu: KGHO, pošt. schr. 217, 729 17 Ostrava 1. Schváleno k tisku odborem kultury NVO pod č. j. kult/84/946/Tom ze dne 16. března 1984.

Vytiskl Městský podnik služeb Frýdek-Místek, obor 05, Vratimov.

Nr. 241 1844

St.

Patronat - Diplom
für Bohumil Wawak.

Wir
Franz Joseph der Erste,
von Gottes Gnaden
Kaiser von Oesterreich;

Apostolischer König von Ungarn, König von Böhmen, von Dalma-
tien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Ilirien; Erzherzog
von Oesterreich; Großherzog von Krakau; Herzog von Lothringen, Salzburg,
Steier, Kärnten, Krain, Bukowina, Ober- und Nieder-Schlesien, Großfürst von
Liebenbürgen; Markgraf von Mähren, gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol etc. etc.

Gegeben und ausgefertigt
Wien, den 22. Juni. 1844.

Unterschriften.

Franz Joseph.

Der Minister des Innern.

Olivier Marquis Pacquien.

Nach Seiner kaiserlichen und kaiserlich-Apo-
stolischen Majestät Höchstem Befehle.

Anton Maria Pascardi
k. k. Ministerialrath.

Eingetragen

in das Ministerial-Adels-Verzeichniss.
Nr. 100 pag. 50

U. d. H. v. d. H. v. d. H.

Ad. R. Fingelstamm 14/2

im Gg. Stender

haben, nachdem Uns zur
Kenntnis gebracht wurde, dass

Unser lieber und getrauer

haben Uns in Wien bei Seiner
kaiserlichen Majestät

geb. d. 25. April 1844 mit besonderer Gnade

Seiner

französische Wawak,

Wawak, nach dem Geist- und
Lebensweise Wawak in
Prag, und in der

Wenzel Wawak,

geboren im Jahre 1844 zu Prag.

Wawak

Bohumil Wawak,

geboren im Jahre 1844
abends 6 Uhr, beide Geistliche,
auf Grund ihrer glücklichen
nachgewiesenen Abstammung